

TREMA²⁰

~ školski list III. gimnazije, Split ~ broj 20 ~ veljača 2010. ~

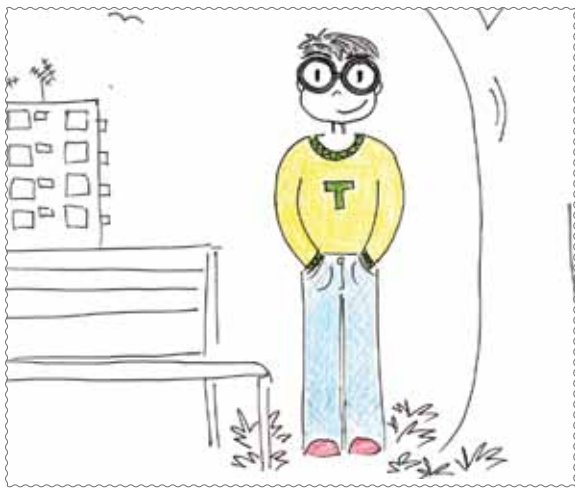

Tema broja: Ljudski um

Gol(e) istine – Torcida

Između Woolfa, Boltana i bez puno zabluda

Legenda MIOC-a

Uredništvo:

Lucija Kilić, IV.f (glavna urednica)
Tina Gorjanc, IV.b

Grafička redakcija:

Tina Gorjanc, IV.b
Danijela Mikuličić, IV.b
Petra Tolić, IV.b
Ivana Skočibušić, IV.b
Ružica Šiško, IV.b

Fotografi:

Ivan Vuković, IV.b
Katja Galić, III.a
Mila Vuković, I.c
Lili Zaneta, I.c

Ilustracije:

Ivana Skočibušić, IV.b

Naslovnica:

Ivan Vuković, IV.b

Tremiljev izgled osmisila:

Bruna Kovačević, 4.e (05/06)

Voditeljica novinarske grupe:

Krunoslava Tadin, prof.

Grafička priprema:

Luka Vidoš

Tisak:

Slobodna Dalmacija

Naklada:

900

Nakladnik:

III. gimnazija
Matice hrvatske II
tel: 021 465 417
<http://www.trema.hr>
e-mail: iii-gimnazija-split@hi.t-com.hr

**Između Woolfa,
Boltona i bez puno zabluda**

**Hide and Seek u Splitu ili
igrajmo se memorija**

Tema broja: Ljudski um

Legenda MIOC-a

Gol(e) istine – Torcida

Priča o jednom uspjehu

Parkour

Sadržaj

- 4 Vjestice
- 7 Slike s divnog putovanja
- 8 Između Woolfa, Boltona i bez puno zabluda
- 10 Knjiga dežurstva III. gimnazije
- 12 Desetak godina kasnije
- 14 Rad, red, stega
- 15 Španjolska, I. put
- 16 Do kraja svijeta i nazad
- 18 Čarobni ples dugine djece
- 20 Od starke do štikle
- 21 Nikola Malić – uspješni plivač
- 22 A di će šetat naša dica i izlazit vanka?
- 23 **Hide and seek** u Splitu ili igrajmo se memorija
- 25 Lirski prikaz skrivene Kovačića ulice
- 26 Olimpijada iz fizike ili informatike, pitanje je sad
- 27 Tema broja: LJUDSKI UM
- 35 Legenda MIOC-a
- 38 Dražen Petrov – najmlađa diplomirana osoba u Hrvatskoj
- 39 Gol(e) istine – Torcida
- 43 Maturalna večer
- 44 Du... du... du... nema nam pomoći
- 45 Priča o jednom uspjehu
- 47 Španjolska, II. put
- 48 Ma šta jedno, dva nova kazališta
- 49 Profesor kojeg vole mali i veliki
- 50 U lovu na snovogradske vjetrenjače (stvarnije od same stvarnosti)
- 52 Vječni sjaj nedokučivog uma
- 55 Slon čuva tajne
- 56 Povijest fotografije u Hrvata
- 58 Ples na ulici
- 59 Parlez-vous français
- 60 Reci DA!
- 61 Moonwalk i to nije sve
- 62 Don't you forget us!
- 64 "Mladi ste, ostavili smo vam prostora za promjene"
- 67 Apsolutni sluh
- 68 Pick your poison
- 70 In the city of Amsterdam you can find a lot of fun
- 71 Broncom odlikovana prvašica
- 72 Parkour
- 73 Capoeira
- 75 "Supertalent" iz prve ruke
- 78 Mobiteli – bolest ili napredak
- 80 Zatačka
- 81 Talentiranima ulaz zabranjen
- 82 Rebusi

Carstva propadaju, bolesti se pretvaraju u kuge i prijete opće opasnosti, a naši maturanti i učenici još uvijek posjećuju daleke lokacije. Ljudi oko lunjaju tražeći nove sposobnosti, pokušavajući dotaknuti više sfere, ostaviti svoj trag. Mobiteli i dalje napadaju apsolutni sluh, mobiteli i dalje ostavljaju učinak na naše zdravlje ili možda ne. Splitska kazališna scena se počinje vrpeljiti na mjestu i odgovarati društvenoj situaciji, grad počinje dobivati nove vizure. Stari urednici Treme nastavljaju svoje profesionalne uspjehe, ljudi se još uvijek bore protiv životnih udaraca, slučajni namjernici u Parizu posjećuju Mouline Rouge, a neka nova djeca pronalaze potpuno nove načine zabave, nove plesove, nove talente. Pronalaze ljetne poslove. Donose se sudbonosne odluke kao što je upis u MIOC gdje se učenici pretvaraju iz zbuđenih gusjenica u krasne leptire. Spremni za sve životne pobjede, sukobe s državnim maturama i upise na fakultete.

A mi? Mi smo samo kroničari stvarnosti, pokušavamo donijeti fragmente svijeta, da se zna da smo tu. Da mislimo, stvaramo, fotografiramo.

Do novih vijesti i novih invokacija muza.

Vaša urednica

Vjestice

Debatni klub uz udругu MOST

“Udarac” je ovogodišnji projekt udruge MOST kojim su pokušali afirmirati narod na neprihvatanje međugeneracijskog nasilja i maloljetničke delikvencije općenito, te pokušali potaknuti nadležne institucije, ali i roditelje na rješavanje takvih problema prije nego li bude prekasno. Projekt je osmišljen kao predstava u realizaciji kazališta PlayDrama i javnih tribina na kojima su govorili brojni hrvatski stručnjaci. Drama “Udarac” definitivno nikog nije ostavila ravnodušnim. Debatni klub III. gimnazije nastupio je debatirajući o kažnjavanju maloljetnika te strožim kaznama potaknuti slučajem Luke Ritza, a u suradnji s Obiteljskim centrom. U posljednje vrijeme mediji nas sve više bombardiraju ubojstvima djece, najčešće počinjenima od strane njihovih vršnjaka. Bez ovakvih realizacija javnost bi ostala ne samo neinformirana već i nesvjesna činjenice da živimo u opasnom svijetu gdje opasnost vrebata na svakom koraku, čak i na putu u školu. Učenicima su osmišljavajući ovu debatu i zauzimajući se za dodijeljenu stranu, bilo afirmacijsku ili negacijsku, upoznati s okrutnom svijesti maloljetnih delikvenata, te problematikom popravnih domova. Osim suradnje s Udrugom, članovi Kluba su sudjelovali na međuzupanijskom natjecanju u Dubrovniku gdje su se, osvojivši prvo mjesto, plasirali na državno natjecanje u Poreču. Tradicionalno su nastupili u i Europskom domu u sklopu proslave Dana Europe.

Projekcije filmova

Projekcije filmova su srijedom u 20:00 u čitaonici iza porte pod dirigentskom palicom triju cura iz IV.b: Kristine Ledić, Danijele Mikuličić i Andreje Mateje Vidović. Puštaju se filmovi svih žanrova i nastoje se zadovoljiti svačiji ukus. Ipak prevladavaju drame i komedije.

Božićna priredba za djecu profesora u realizaciji III.a

Rezultati natjecanja školske godine 2008. /2009.

Osvojeno mjesto	Područje natjecanja	Ime i prezime učenika
1.	Recitacija	Vjekoslav Lozo , 1. raz
	Informatika	Mario Stipčić , 3. raz
	Astronomija	Ana Bacelj , 3. raz
	Novinarski rad	Lucija Kilić , 3. raz
2.	Školski list Trema	Mirjana Runtić , 4. raz
	Geografija	Marvo Božičević , 1. raz
	Kemija, Latinski jezik	Bojan Vujatović , 2. raz
3.	Kemija	Tomislav Begušić , 1. raz
	Fizika	Bojan Vujatović , 2. raz
	Logika	Mario Stipčić , 3. raz
	Srednjoeuropska informatička olimpijada	Jakša Markotić 4. raz

Odlično četvrto mjesto za III. gimnaziju

Po istraživanju Jutarnjeg lista objavljenom 24. lipnja 2009. III. gimnazija, Split zauzela je četvrto mjesto među deset najboljih škola u državi. Škola je na sljedeći način sakupila bodove: s obzirom na uspjeh koji su učenici postigli na ispitima iz tri glavna predmeta koji su se polagati na probnoj maturi od 31. ožujka do 22. svibnja 2009. godine: hrvatskog, stranog jezika i matematike, a dodatne bodove donosila su i prva tri mjesta osvojena u istom razdoblju na državnim natjecanjima koje provodi Agencija za odgoj i obrazovanje. Osvojen broj bodova na prikazan način stavljen je u razmjer s brojem učenika u školi. Valja izdvojiti Pavla Roka Andričevića IV.a i Vladimira Jerbića IV.c koji su ostvarili maksimalan broj bodova iz matematike.

Koncert na kraju polugodišta u organizaciji IV.f

MIJOC koncert

U klubu Kocka 30. travnja 2009. godine održao se već tradicionalni koncert bendova III. gimnazije. Nastupili su: Čopor, Destruction overdrive, Kinky indeed, Sistem error, Twisted mind i Zanat

Nagrada Slobodne Dalmacije

Ilijan Kotarac i Mario Stipčić dobili su ovogodišnju nagradu Slobodne Dalmacije. Nagrađeni su novčano, ali i poklonima koji će ih sjećati na ovo priznanje, primjerice knjigama.

Nagrada FER-a

Josip Marić (IV.f) je učenik nagrađen od strane Nastavničkog vijeća direktnim upisom na FER.

Školski DJ-evi

Zasluzni za puštanje glazbe u školi su: Magdalena Čurić (III.e), Antonio Pavlinović (IV.a) i Marin Radmilović (IV.a).

Informatizacija treće

Kako 'ko voli

Simonica nikad dosta

Upoznajte Sloveniju

Pokladni utorak 2009. godine

Slike s divnog putovanja

Češka-Poljska-Mađarska

Piše: Marija Babić, III.b

Kad od osamnaest dana kojih velikodušno dobijemo za božićne praznike oduzmete sve dane potrebne za pripreme oko Božića i jedanaest dana koje ćete provesti na putu, značilo bi da vam ostanu točno

tri dana. A ako uračunate i vrijeme potrebno za nadoknaditi san poslije puta, a kao ja ste i volite spavati, ostane vam točno jedan dan. Veliki dio sada bi pokrenuo rasprave o točnosti moje kalkulacije, ipak smo mi MIOC. Unatoč svim formulama mislim da bi odstupanja bila mala. Kako god, našao bi se veliki broj ljudi koji bi to putovanje smatrali gubljenjem vremena, ali svako pravilo ima iznimke.

Ovo pravilo ima čak 47 iznimki, 49 ako računamo vozače koji su iznimka za sebe. Spakirali smo se, odslušali zajedničku misu i polako se 26. siječnja uputili prema Pragu. U busu je atmosfera postajala sve bolja, u kasnijim večernjim satima gledali smo film "Veličanstvena tišina". Vjerujte mi uz taj film nikome nije bio problem zaspati. I tako bude večer, jutro, dan drugi. Prag – Smjestili smo se u hotel i još uvijek odmorni krenuli u razgledavanje grada koji leži na mostovima. Razgledali smo Karlov i Čehov most, Hradčane, stari dio grada, katedralu... Posebnu pažnju privukao nam je poznati

astronomski sat. Pazeći na vrijeme da ne ugrozimo plan puta uputili smo se u hotel. Ujutro je slijedio nastavak razgleda, a navečer vožnja rijekom Vltavom. Uputili smo se prema Poznanu. Tamo su nas rasporedili po župama, a župe dalje po obiteljima. Pet dana proveli smo na Europskom ekumenskom susretu mladih zajednice Taize. Upoznali smo mlade iz svih dijelova svijeta, a što je još važnije bolje smo upoznali jedni druge. Ovako je izgledao jedan naš dan: doručak koji pripremi obitelj, molitva u crkvi, radionice po grupama, ručak, slobodno vrijeme (radionice), večera i zajednička molitva. Kako su dani prolazili, sve lakše smo se nosili s hladnom Poljskom klimom. Ubrzo je pao i snijeg. Nije nas trebalo nagozarati na grudanje. Došli smo do jedne točke na koju vas moram upozoriti:

časna jako dobro gađa. Dani su prolazili sve brže i brže. Dojurila je i Nova godina. Proslavili smo je u župama koje su organizirale Festival naroda. I tako bude večer, jutro, dan peti. Ostatak dana provedenih u Poljskoj protekao je u razgledavanju. Gradska vijećnica, katedrala, park Citadel... Prva riječ koju naučite na poljskom zasigurno je herbata. Na hrvatskom, herbata je čaj. Oni piju desetak šalica čaja dnevno. Iako smiješno zvuči na onako niskim temperaturama i šalica više

se tražila. Vrijeme prolazi, pakiramo se i krećemo za Krakov. Posjetili smo Wadowicame (rodno mjesto pape Ivana Pavla II.), Jasnu Goru, rudnik soli Wieliczka i Auschwitz. Kada se upustiš u neku pustolovinu, obično kreneš s namjerom da saznaš nešto lijepo, vidiš nešto novo... Nažalost, često upoznavajući svijet običnim očima, vidimo stvarnost koja nije uvijek lijepa. Stvarne slike prošlosti Auschwitza čista su suprotnost idili. Naprotiv jako su bolne, pogotovo gledajući ih kao posljednicu prošlosti. Jedino što možemo napraviti je nastojati da se ne ponovi! Razgledali smo Krakovo, ženske skoknule u još jedan mali šoping prije odlaska iz Poljske dok su muški kao pravi kavaliri zasjeli na piće. Bilo je par iznimki. Uputili smo se za Budimpešt. Razgledavanje se nastavilo. Slikanje na svakom koraku. Sve smo više uživali u ljepotama koje su nam se pružale jer smo znali da se bliži kraj i rastanak.

Zadnje poslijepodne u Budimpešti proveli smo zajedno, bacajući baze i sjećajući se događaja s prošlih putovanja. Ušli smo u bus i polako se uputili prema Splitu. I tako bude večer, jutro, dan jedanaest. Došli smo u Split. Što da vam kažem na kraju? Nadam se da ćemo sljedeće godine u Rotterdamu sve ponoviti u još većem broju. A možda upravo vi postanete jedan/na od nas.

E-razgovor s pjevačem Tonijem Cetinskim

Između Woolfa, Boltona i bez puno zabluda

Pitanja osmislila: Miriam Bilac, III.a

Počeli ste pjevati prije koliko godina? Kako biste definirali razliku između on-dašnje i današnje estradne scene?

Prije 20 godina počeo sam pjevati. Razlike... Ima i nema. Ovisi iz kojeg kuta gledate. Uvijek treba talent, puno truda i ulaganja, dobar menadžment, malo sreće. Danas je drugačije jer se puno lakše dolazi do medijskog prostora, postoje razni reality formati. Koliko je to prednost, toliko je i mana, jer je došlo do hiperprodukcije i jednako brzo kako si došao, iz anonimnosti padneš u zaborav.

Danas je in narodna glazba, ma koliko mi šutjeli o tome. Što mislite o takvoj vrsti glazbe? Kako biste objasnili njenu popularnost?

Nije to više in. Dapače, normalizira se situacija. Prije desetak godina bila je zabranjena, a neki naši zabavljaci su uveli turski i grčki melos i prodavali to pod domaće. Logično da je publika tražila onda original, a ne kopiju. Prije pet godina je interes za tu vrstu glazbe došao do vrhunca i sada se lagano normalizira. Činjenica je da su ipak narodnjaci ostali u manjim klubovima, nema ih na radio postajama, slabo se prodaju njihovi nosači zvuka. Važno je da ljudi mogu izabrati što žele slušati. Meni su neke narodne pjesme ok, ali turbo folk ne mogu slušati. Zaista me ne fura.

Imate puno obožavatelja/ica. No ima i onih koje niste uspjeli dirnuti Vašom glazbom. Što biste poručili njima? U koju biste generaciju svrstali Vaše obožavatelje?

Na koncerte mi dolaze djeca, mladi, srednja generacija. Dakle publika od otprilike 7 do 57 godina. Stariji u većoj mjeri dolaze uglavnom slušati klasični repertoar koji izvodim.

Naravno da ima onih koje ne dira moja glazba. Ne postoji izvođač kojeg

baš svi vole. Važno je da ljudi slušaju i vole glazbu i da imaju pravo i mogućnost izabrati ono što vole.

Tekstovi Vaših pjesama. Jeste li za njih intimno vezani ili nemaju veze s Vašim privatnim životom?

Ima svega. Neki nemaju veze sa mnom direktno, a neki imaju. No, ne moram osobno sve proživjeti. Inspiriraju me situacije i ljudi iz svakodnevnog života.

Kakav je Vaš stav o žutom tisku? Smetaju li Vam novinari napasnici ili živite s njima u simbiozi? Mislite li da oni trebaju Vas kao i Vi njih?

Apsolutno je korist obostrana, no stvar je granice dobrog ukusa. Alergičan sam na lešinare koji kopaju po smeću ne bi li otkrili nešto iz mog života i one koji se skrivaju ispred moje kuće ne bi li fotografirali moje dijete i prodali moj privatni život za sitnu lovu.

Po Vašoj procjeni, koliko će još u Hrvatskoj trajati pomama za žutim tiskom s obzirom da je u Americi i Europi danas ona puno manja?

Mi tek trebamo ući u fazu totalne pomame da bi izašli iz nje. Dug je to proces, kaskamo za svijetom. Iako nemojmo podcjenjivati žuti tisak vani, jer još uvijek vrlo dobro prodaju.

S obzirom da se danas jako malo originalnih nosača zvukova prodaje, je li bitno smanjena zarada glazbenika? Može li se od plaće glazbenika dobro živjeti, ali i pratiti sve modne krikove koje Vaš posao zahtijeva?

Istina je to što kažete ukoliko gledamo cijelu scenu, no mi smo premalo tržište da bi mogli podnijeti toliko izvođača. Ako govorim o sebi, posljednja dva albuma su prodana u platinastoj tiraži, dupli cd i dvd s koncerta u Areni Zagreb je najprodavaniji ikad. Imam puno koncerata, sjajno zarađujem i zahvalan sam svojoj publici zbog toga.

Pjevačica Vanna je jednom izjavila da ste drag dečko prosječnih glasovnih sposobnosti, no publika je i dalje oduševljena Vama i Vašim koncertima. Što mislite što Vas je desetljećima održalo na sceni? Bojite li se da će Vas se publika jednom zasititi?

Malo ste izvadili iz konteksta Vaninu izjavu. To je izjavila za dokumentarac o meni i smijala se, dakle riječ je o šali. Održale su me pjesme i energija koju dajem na koncertima, ne štedim se, radim iskreno i iz srca i publika to prepoznaje. Ako me se zasite, povući ću se.

Glede Vaših glasovnih mogućnosti... Pjevali ste i s jačim facama. Koje biste iskustvo izdvojili i zašto?

Da, kad pogledam popis sa kim sam sve pjevao, impresivan je i iskreno, jako sam ponosan na to. Možda bih izdvojio Michaela Boltona, jer sam s njim postao prijatelj u međuvremenu, te maestra Carrerasa koji je izuzetan profesionalac i vokalist.

U duetu s Dinom Merlinom pjevate ljubav je samo ime koje ljudi nadjevaju

zabludama. Mislite li uistinu tako ili i dalje čuvate svoju ljubav svetom i za dragu umirete sto puta dnevno?

Ja sam ipak tip koji vjeruje u ljubav svetu i umirem sto puta dnevno za istu. Ljubav je sve, gradi i pokreće.

U mladosti ste voljeli motore. No ljubav prema glazbi je presudila pa ste izabrali klavijature za očev poklon, a kasnije sami zaradili za motor. Odgajate li svog sina tako da mu omogućite sve što poželi ili

neke stvari mora zaslužiti? Je li Vam otac uzor u načinu odgoja Vašeg sina?

Svako dijete je posebna priča, individua i tako se treba odnositi prema djeci. Treba pratiti njihov razvoj, davati im podršku, usmjeravati ih kad se pogube. U svakom slučaju, djeci ne treba sve servirati, moraju se truditi da bi došli do željenog cilja.

Saznali smo da sponzorirate konja Woolfa. Biste li nam objasnili kakva je ta sponzorska veza koja vas veže? Koliko je konj uspješan i gdje se natječe?

Woolf je balkanski prvak u dugim prugama, pa ga kao velikog talenta, ali i marljivog radnika treba podržati. Konji su plemenite životinje i drago mi je da sam mogao bar malo pomoći njegovu razvoju.

Tijekom brojnih humanitarnih akcija u kojima ste sudjelovali stvorili ste imidž humanitarca i čovjeka velika srca. Izdvojite za nas humanitarnu akciju koja je na Vas ostavila trajan i neizbrisiv trag?

Zaista to ne mogu. Iza nas je puno uspješnih akcija koje su spašavale živote, omogućavale transplatacije, operacije, bolje životne uvjete, školovanje, razminiranje... Drago mi je da sam u poziciji da mogu pomoći.

Sa zadovoljstvom Trema predstavlja

Knjiga dežurstva III. gimnazije

Piše: Lucija Kuvačić, II.a

Jedan od zadataka, kojeg će svaki učenik naše škole kad-tad trebati i htjeti obaviti, jest dežurstvo. Ne trebate biti veliki genije da bi znali sjediti na stolici i promatrati što se oko vas događa, no za obavljanje dužnosti dežurnog najmanje što trebate je biti pismeni. Naime, postoji jedna mala bilježnica zvana "Knjiga dežurstva" u koju dežurni treba zapisivati zabilješke i stanje u školi tijekom svog dežurstva. No problem leži u tome što ili nitko nije objasnio učenicima što točno treba zapisivati u nju ili su se učenici jednostavno oglušili na objašnjenje, pa u toj bilježnici najblaže rečeno piše svašta. Donosim kratak izbor.

Neke od zabilješki su više-manje kratke i jasne (Napominjem da su citirane pa ne podliježu lekturi!):

Zapažanja:

Sve u redu! (Valjda) !

Zapažanja:

Bla bla, ništa bitno spomena...

Zapažanja:

Ma sve je ok kad ja dežuran!

Dežurni učenik: Viktor G.

Zapažanja: Zapazio sam učenike tužnog i isfrustriranog izraza lica dok su izlazili iz učionice povjesti.

Dežurni učenik: Jure G.

Zapažanja: Na vrhu automata sa grickalicama se nalazi polupojedena piroška sa čokoladom. Odlučio sam ju ostaviti.

Dežurni učenik: Maja M.

Zapažanja: U 16:15 pojavila se grupica učenica iz G. G. škole sa namjerom da opelješe automat s "onim čudima" iz *mioca*. Pogledavši izbor koji im se nudi, ubrzo su se vratile ne kupivši ništa.

17:00 – dosadno

17:15 – dosadnije --

No neke od zabilješki su vrlo duge i ima nešto pjesničkoga u njima. Je li razlog tome dosada ili trenutna inspiracija, odlučite sami. No sve u svemu iz glava *miočana* izišli su u javnost tekstovi prepuni metafora, ironija, raznolikih opisa, te gramatičkih pogrešaka:

Dežurni učenik: Alen V.

Zapažanja: jedna mala se pokušala probiti kroz vrata naše škole, ali ja sam odlučno rekao NE (jer nije išla u našu školu niti ima ikakve veze s *miocom*), međutim 5-7 min nakon toga se zaletila i prohurila kroz vrata dok sam ja ubijao oko. Mala, misleći kako se izvukla nije ni slutila da ću je preduhitriti i pozvati policiju. Kad su se interventni panduri i vojna policija pojavili na ulazu, nje nigdi nije bilo. 3 školska sata

samo je tražili, njoj ni traga. Baš kad smo pomislili da je svaka nada poginula, pojavila se Mala i optuži Tonkicu da ju je skrivala. I tako, svi užasnuti zbog navedenog događaja, u totalnom šoku, nastavili smo četvrti sat.

Dežurni učenik: Luka K.

Zapažanja: Prvi sat me mijenjao učenik Jerko T. na početku drugog sata zapazio sam majku koja je ušla u susjedni kompleksni sastavljen obrazovni centar – graditeljsko-geodetsku tehničku školu. Zapazio sam učenika koji je napustio učionicu, školski sat 10 minuta prije ostalih, zatim se motao uokolo i izazivao nevolje. Zapazio sam profesoricu nižeg rasta kako ulazi u objekt oko 9:30 h. Školski DJ napušta sat 5 min ranije kako bi pustio

neku pjesmu iz svoje patetične kolekcije. Masu učenika mi se skupilo na hodniku i gledaju me. Prijekornim i opasnim pogledima prate svaki moj pokret. Idu mi na nerve.

Dežurni učenik: Mario Š.

Zapažanja: Jedni te isti redikuli (MADE IN GRAĐEVINA) dolaze svaki mali odmor u našu školu. Nije to od prvog sata, već je to od početka školske godine. Neka gospođa u zelenoj majci i čipkastoj suknji me nešto upitala, nisam joj odgovorio – mama me učila da ne razgovaram sa strancima. (...) Razgovarao sam sa predsjednicom učeničkog odbora grada Splita i shvatio da bi tu dužnost daleko bolje JA!!! izvršavao. Upravo dobivam ekskluzivne informacije od raznih profesora.

Dežurni učenik: Mario Š.

Zapažanja: 4. sat – Moram priznati da je bilo radno – primanja prof. Križanović i prof. Vrbatovića.

Dežurni učenik: Jure Z.

Zapažanja: Nisan ni sija a već san mora otić u tajništvo. Onda san učia kemiju i bilo je ludo i nezaboravno. AAAAA baš zanimljivo. Čekan razrednicu da odgodimo kemiju. Odgodili kemiju kralju moj!!! Tri puta san iša kupovat profama marendu i kavu. Š. me molia da mu prepišen domaći. Kažen "Oču!!!". Jesan. Doša mi P. i reka da je Galeb izgubija od Postira 16:0. L. išla kupit žvake i meni lizu al trafika nije radila. K. i P. traže čistu.

Dežurna učenica: Marija B.

8:10 – prosjedi roditelj prijateljski nastrojen ulazi u školu, otišao je do voditeljice ali se ubrzo vratio.

8:25 – dosadno mi je, ali nisam jedina, dežurni iz graditeljske najbolje zna kako mi je. Zadubljen je u knjigu već punih 15 min, zapravo vrlo vjerojatno je neki časopis. Objekt čitanja nepoznat jer je dežurna zaboravila naočale. Pomalo.

8:34 – isti dežurni (crna kosa, crna majica, rukom pridržava glavu) i dalje čita, ali napredak je vidljiv jer je naime dignuo glavu dok je promijenio stranicu. Objekt utvrđen: ČASOPIS. To je bilo i za očekivati. Počeo je ubrzano listati – prvi znakovi šizofrenije. Kad svi čitaju idem i ja polako. P. S. u graditeljskoj sat traje 35min, svi su već izašli!

9:24 – situacija je pod kontrolom. Očito je da mi više nije dosadno.

11:50 – meštar je došao popraviti bravu na vratima učionice likovnog. Na kraju je odlučio skroz skinuti bravu. Pametno, sigurno je išao u *mioc*. Bila je totalno nepotrebna.

Dežurni učenik: nepoznat

Zapažanja: Došla su tri maskirana arapa s kalašima i bombama. Govorili su nešto o Al-kaidi al ih ja ništa nisan razumija pa sna ih pustija da uđu. Otrčali su u podrum i čuo sam pucanje i vrištanje. Mislia san ić vidit šta se događa ali san bio gladan pa samo otišao kupit topli. Kad sam se vratija vidija sam školu u ruševinama i sretan otišao kući.

Dežurni učenik: Ivan S.

Zapažanja: (...) Ovi iz građevinske opljačkali Tomy. U 11:48 okradene predmete uvoze u školu – prepoznate 2 čiste. Trojica neimenovanih učenika bježe po školi od voditeljice :D Nomina sunt odiosa!

Čini se da ova famozna "Knjige dežurstva" pomaže u otkrivanju dosad neviđenih talenata, a isto tako i učenika čije bi ocjene iz gramatike trebalo preispitati. Svoga favorita među piscima izaberite sami, a vi učenici, čiji umovi osmišljavaju ovakve i slične tekstove, samo naprijed, svi željno iščekujemo još bisera iz "Knjige dežurstva".

Desetak godina kasnije

Pitate se gdje su nestali bivši urednici Treme? Samo za vas istražila sam što se s nekima od njih dogodilo nakon što su primili dugo očekivanu svjedodžbu četvrtog razreda III. gimnazije.

Piše: Petra Tolić, IV.b

Mentorica prvog broja Treme, Marija Čulić rekla je: "Prva Treme nastala je, moglo bi se reći, slučajno. Na hodniku me zaustavio jedan učenik i predložio da osnujemo školski list. Bez velikog razmišljanja pristala sam biti mentor, ali on je bez problema cijeli prvi broj iznio na svojim leđima". Taj jedan učenik, naravno ima svoje ime, zove se Josip Glaurdić i svi ljubitelji Treme dužni su mu zahvaliti.

Dr. Josip Glaurdić (31)

"Nakon mature upisao sam i diplomirao političke znanosti i međunarodnu poslovnu ekonomiju na Illinois Wesleyan University. Doktorirao sam političke znanosti na Yale University i sada radim kao istraživač političkih znanosti na University of Cambridge, UK. Radio sam i kao predavač Međunarodnih odnosa na Yale University i na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta. MIOC pamtim po prijateljima i po mješavini pozitivnog osjećaja straha, tj. treme :-)) i osjećaja da su moje intelektualne sposobnosti rastegnute, pa skoro do maksimuma. Pored škole prođem svaki put kad sam kod kuće jer često odem u Sveučilišnu

knjižnicu ili u knjižnicu Ekonomskog fakulteta, tako da mi nije postala potpuni stranac. I to mi se sviđa."

Prvi brojevi Treme nisu bili besplatni, kao ovi sada, pa se trebalo pobrinuti i oko sponzora. Tu je Josipu u pomoć uskočio Marin Božić, koji je, nakon što je Josip otputovao u SAD preuzeo mjesto glavnog urednika.

Marin Božić (31)

"Ja sam nakon gimnazije upisao Ekonomski fakultet u Zagrebu i nakon završetka sam se zaposlio na Ekonomskom institutu u Zagrebu. Nakon nekoliko godina otišao sam na doktorski studij primijenjene ekonomije u SAD na Sveučilište u Wisconsin-Madisonu. Sada privodim kraju taj studij i gledam naći posao kao sveučilišni profesor ili istraživač. III. gimnazija je bila solidan temelj za dalje, sa zavidno dobrom kvalitetom profesora. Većina ljudi iz mog razreda rasula se po Hrvatskoj i svijetu. Svi s kojima sam održao kontakt su završili fakultet i pronašli se u profesijama koje su zahtjevne i dobro plaćene. U retrospektivi, ono što mi

je kao sedamnaestogodišnjaku bio prioritet pokazuje se kao manje važno, a ono što sam uzimao zdravo za gotovo pokazalo se kao bitno (kvaliteta nastave) i ne tako lako dostupno čak i u naprednim državama."

Međutim, kako bi školski list krenuo u tisak, netko se trebao dosjetiti i pod kojim ga nazivom pokazati svijetu. **TRE**-ća **MA**tematička ili kraće **TREMA** ideja je koja se stvorila u glavi Bojana Bajgorića Šantića (trećeg urednika, koji je zajedno s prethodnom dvojicom radio na prvom broju).

Bojan Bajgorić Šantić (31)

"Ja sam nakon škole završio Ekonomski fakultet u Zagrebu (zapravo sam paralelno upisao Ekonomski i PMF matematiku jer nisam znao koji bi, a na kraju uz malo razvlačenja :-)) završio ekonomiju). Nakon fakulteta sam radio različite poslove, predzadnji posao je bio posao zamjenika urednika web portala Business.hr, a u drugom mjesecu pokrenuo sam svoju firmu koja vodi web portal rep. hr koji objavljuje članke i besplatne oglase

za posao iz IT-a. Živim u Zagrebu zadnjih 12 godina, kad stignem bavim se raznim sportovima (biciklizam, trekinzi, avanturističke utrke), visim za kompjuterom :-), u Split svratim svako mjesec-dva.”

O MIOCU Bojan kaže ovako: “Ne bih nabrajao pozitivne i negativne predmete i ljude u našem splitskom MIOC-u, nego bih rekao kako i dan danas među (novim) ljudima koje upoznam često iz njihova ponašanja zaključim tko je završio matematičku gimnaziju (bilo koju u Hrvatskoj) jer ti ljudi imaju neki logičan način razmišljanja, tipičan (meni dobar) smisao za humor, nisu opterećeni nebitnim stvarima i sveukupno ostavljaju puno bolji dojam od prosjeka.”

Nakon Bojanove mature, Josip Sobin ga nasljeđuje.

Josip Sobin (28)

“Poslije MIOC-a otišao sam u SAD, saveznu državu Wisconsin, fakultet Northland College. Mali privatni college usred ničega. Tamo sam završio dvopredmetni studij, biologiju i kemiju, s fokusom na molekularnu biologiju i biokemiju. Kroz fakultet sam se financirao radeći sve i svašta, od obrađivanja vrtova, do

držanja vježbi iz genetike. Tri godine sam bio urednik College Newspaper, Drifts. Krajem prve godine faksa izašao je natječaj za novog urednika, ja sam se prijavio, predao kopije Treme i životopis, otišao na intervju i izabrali su mene. Drifts je bio malo teži posao od Treme jer je izlazio svako dva tjedna, ali bilo je zabavno. Nakon toga sam se preselio u Austin, Texas, gdje sam upisao poslijediplomski

studij iz molekularne biologije, a nakon pet godina se vratio nazad kući jer je nostalgija bila prejaka, a i trebao mi je mali odmor od škole i znanosti. Tijekom poslijediplomskog studija bio sam zaposlen kao znanstveni novak i imao svoj projekt u laboratoriju. Još prije povratka sam se zaposlio u kompaniji Backroads, najvećoj američkoj kompaniji za avanturistički turizam. Nakon sezone vratio sam se u svoje vode i do danas radim kao Biotech Specialist za jednu kompaniju koja proizvodi znanstvenu opremu. Teško je ukratko reći po čemu pamtim srednjoškolske dane. Dosta toga je ishlapilo iz memorije. Definitivno pamtim sve vezano uz Tremu, od prvoga dana kada je stigla obavijest da školski list kreće u pogon, sve do dana kada sam sve predao prof. Srećku Listešu u ruke jer više nisam imao vremena (pred maturu). MIOC je bio i ostao fenomenalna škola. Škola sa srcem i dušom. Profesori su uvijek bili vrhunski. Ukratko, volio bih da mi i sin jednog dana ode u tu istu školu. Kroz svojih 9 godina života u SAD-u, dolazio sam u posjet kad god bih se vratio doma za praznike. I dan danas volim otići do škole, vidjeti profesore, ravnateljicu Matijević ...”

Rad, red, stega

Trema istražuje stupanj marljivosti miočića

Anketu provele:

Ivana Škočibušić, IV.b i Marija Lelas, I.c

Naš neumorni i uvijek radoznali Tremilije je i ove godine odlučio istražiti ponešto o učenicima III. gimnazije. Kako se cijelo ljeto dosađivao, nije mogao a da se ne zapita kako njegove kolege provode ljeto. Jesu li svoje vrijeme uložili u rad i time ponešto i zaradili ili uživaju u svim trenucima zasluženog odmora? Tremilije ne bi bio Tremilije da svoju znatizeljnu nije zadovoljio.

Anketa je provedena na svim učenicima naše škole. Od ukupnog broja učenika 17% je onih koji su preko ljeta imali sezonski posao. Od toga 60% njih je iz A smjene, a 40% iz B smjene. 9% prvaša je imalo posao, 11% drugaša, 17% trećaaša. Kako se moglo i očekivati, četvrtaša je radilo zavidnih 30%.

Na pitanje koji sezonski posao ste radili, dobili smo mnogo zanimljivih odgovora. Primjerice: rad u eko-selu, animator programa, rad na pregledu tribina,

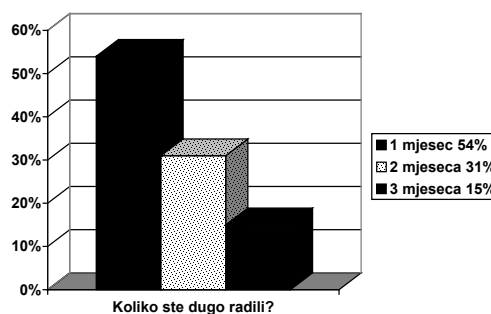
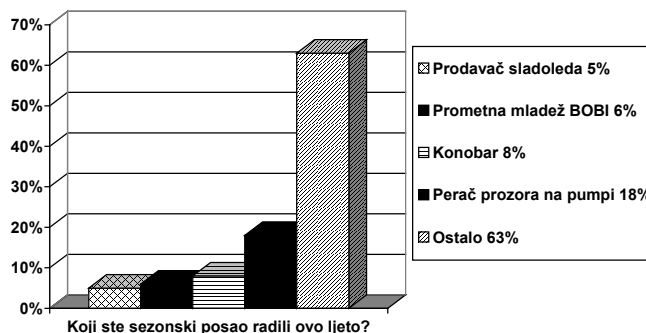
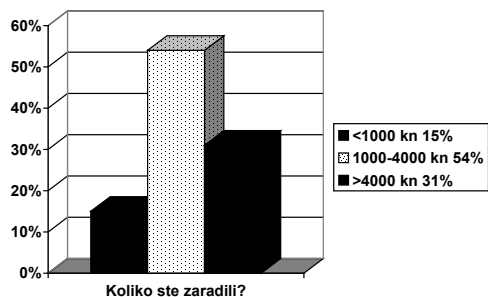
prerada mesa, rafting instruktor i knjigovodstvo. Najveći broj učenika radio je kao prodavač sladoleda, BOBI i kao konobar.

Nitko ne kaže da je zaraditi novce lako, a s tim se slažu i naši učenici. 56% učenika je odgovorilo DA na pitanje je li im bilo naporno raditi, dok 44% njih misli suprotno. Najteže je bilo stajati na nogama na žarkom popodnevnom suncu, kažu i buditi se rano ujutro umjesto

da se odspava onih prijeko potrebnih 12 ljetnih sati.

Dug je put do željenog cilja. Prema našoj anketi nekima je taj put trajao jedan mjesec (54%), nekima dva (31%), a nekima čak tri (15%). Opće poznata činjenica je da sezonske poslove najviše obavljaju studenti i učenici. A zašto svoje vrijeme za odmor odluče potrošiti na rad umjesto da uživaju u svim čarima koje pruža ljetni odmor? I to smo pitali naše učenike. Najčešći razlog i ono kamo su usmjerili zarađen novac su: izlasci (35%) te odjeća i obuća (24%). Zatim slijedi prikupljanje sredstava za ekskurziju (1%), najnovije tehničke krikove (13%), putovanja (5%), te zbog financijskih problema (9%). Pod ostalo (9%) učenici su naveli đeparac (52%).

Nadamo se da vas je anketa uvjerala u marljivost naših miočana. Ako niste među anketiranim i odlučite se na rad iduće ljeto, želimo vam sreću u pronalasku posla i da uživate dok budete ubirali plodove svoga rada.

Španjolska, I. put

Ljepota Monte Carla nadoknađuje nedostatak bolje polovice C razreda na ovoj slici

Sva nova i stara prijateljstva pa tako i našu ekskurziju zapečatila je Portaventura i sav taj adrenalin kao šlag na kraju

Reportaža naše predstavnice koja je boravila u Singapuru u *Kampu mladih reportera*

Do kraja svijeta i nazad

Jer krajevi su ljudi, a ljudi su krajevi.

Piše: Lucija Kilić, IV.f

Prema antičkoj verziji Zemlje, u kojoj naša majčica nije u obliku kugle, već ravna ploča na glavama nekih divovskih kornjača, Singapur bi bio otok koji se nalazi na njenom samom kraju, a iza njega se proteže bezdan postojanja. Zahvaljujući Singapurskom ministarstvu koje me izabralo da predstavljam domovinu Hrvatsku (u tom trenutku sam samo rekla "It's ok" i obećala da ću učiniti sve da očuvam dupine u njihovom prirodnom staništu)

Nigdjezemska ili pustolovine Hucklebrya Finna ili mladenački entuzijizam da ćeš oploviti svijet samo s naprtnjačom na leđima i 200 eura u džepu se čine ostvarivima i divnima. To je dok si još u dnevnoj sobi s bakinom dekom preko nogu. Prekooceansko putovanje, na koje si se sam upustio je malo drugačije. U jednom trenutku mašeš uplakanim roditeljima na Resniku, a u drugom si već na zurichskom aerodromu veličine SVEMIRA i nisi baš uvjeren kako i gdje trebaš doći jer postoje neki metroi a ni ne možeš baš dobiti

kinematografiju i američke indie filmove, a završiš s Hannom Montanom negdje iznad Tajlanda. I željela bih reći da 12 sati leta prođe kao treptaj oka. Ali ne, unatoč tome što dobiješ svoju četkicu i čarape. Sav jad i žaljenje osamnaestogodišnje djevojke koju je put pretvorio u čangrizavu gospođicu Daisy, nestane na pogled singapurskog arhipelaga i svjetala velegrada koji živi 24 sata na dan. Singapur je po svemu prije nas, pa tako i po epidemiji svinjske gripe, oni su tamo još u srpnju (kada se ova avantura odigravala) imali razvijene mjere opreza kao što je obavezno mjerenje temperature pri ulazu (digitalnim toplomjerima koje ti upere

u YRTC kampu (*ilitiga* "Young reporters training camp") koji je osnovan za sva krvožedna novinarska pera u povodu održavanja prvih Olimpijskih igara za mlade koje će se održati u njihovom gradu/državi. **Uloga YRTC je bila pronaći buduće nade novinarstva, izgubljene po raznoraznim dijelovima hirovite nam planete i ujediniti ih pod istom kapom svjetala velegrada kako bi na dostojan način popratile slavlje sporta, zajedništva i ujedinjenja.** Naravno, dok sjediš u svojoj dnevnoj sobi stvari izgledaju podosta drugačijima, a sve one priče o Petru Panu i Wendy i njihovim putovanjima u

gratis avionsku kartu zbog silnih prijeđenih milja, pa se zato gubiš po terminalu, kumeći i plačući nad glupim idejama o širenju vidika (a mislio si da imaš dovoljno sposobnosti za opstanak u nemogućim životnim uvjetima, jer si eto prolazio s pet u OŠ Kamen-Šine). I onda napokon prođeš sva silna čekiranja i pretrage da se uvjere da u tebi možda ne čuči potencijalni narodni osloboditelj Kurdistanu i zavališ se u sjedalo aviona spreman na 12-satno putovanje. Olakotne okolnosti su vlastiti TV ekran koji je mislim svemoć, s tisućama filmova i cd-ova, na kojem ambiciozno počneš gledati francusku

na čelo i odmah očitaju temperaturu, a cijela scena podsjeća na invaziju Marsovaca) u bilo koju instituciju i kratki pregled povijesti tvojih bolesti. Ne znam je li to prva impresija umorne Europljanke kojoj nedostaje njen materinji jezik (već pola dana govori: "Can you repeat, I didn't understand you a single word") ili je to samo u njihovom genetskom kodu, ali naši vodiči/staratelji/mentori su bili jedni od najdražih i najpristupačnijih ljudi koje sam ikada upoznala. Njih šestoro su svi zaposlenici Ministarstava za informacije, komunikacije i umjetnost, a prosjek životne dobi im je 30 (mislim da ne mogu

baš zamisliti zaposlenike naših ministarstava, primjerice Fuksa kako okolo voda multikulturnu skupinu djece).

Bit ovoga kampa (da dubioznije objasnimo moju ulogu u svemu ovome) je da upozna mlade s raznih strana svijeta sa Singapurom, kako bi oni prenijeli svoje doživljaje kući te ih putem raznih radionica (učenje o novinarskoj fotografiji, snimanje svoje kratkometražne reportaže, vodstva tv-emisije, posjet radiju, Media Corpu njihovoj najvećoj medijskoj kući) zapisali. Svaki sudionik je na kraju trebao napraviti svoj projekt u nekom od gore navedenih oblika. Ovo nije sve, jer se tvorcima najboljih projekata ponovo pozivaju u Singapur, na ljeto 2010. godine kada se održavaju Olimpijske igre mladih, po prvi put u svojoj povijesti, a tada će odabrani sudionici biti u ulozi pravih novinara – izvjestitelja s ovoga sportskog spektakla (problem nastaje sa saznanjem

da postoje 4 ture kampa, sa svakim po 16 djece, a samo 5 ih se ponovo zove). Moji sudrugovi su bili sa svih strana svijeta (Bocvana, Lesoto, Namibija, Malezija, Hong Kong, Kajmanski otoci, Kanada, Trinenad i Tobago, Libija, Nepal, Gruzija, Finska, Cipar, Moldavija), ali **zahvaljujući hrvatskom školskom programu koji sadržava dva sata tjedno geografije osam godina, prilično dobro sam uspjela detektirati navedene države i ne učiniti prevelike kulturalne pogreške**, što se ne može reći za sve jer im je većini, uključujući i domaćinima, cijelo znanje o Hrvatskoj bilo na razni: “to je nešto kraj

Rusije” (bar su pogodili etničku skupinu), “je li to ono što je bilo u Jugoslaviji” (zahvalimo svemogućem nogometu), “moja prijateljica je od tu” (hvala dvama milijunima Hrvata koji žive izvan matičnog teritorija) i “ha?!, stvarno nikad nisam čula za TO” (to bi uglavnom bila reakcija onih čije su države također na teritoriju Europe). No, oprostite ćemo im svima te pogreške i optužiti njihovo loše školstvo, jer stvarno je veliko bogatstvo upoznati sve te različite ljude, koji pričaju drugim jezicima, učiti o njihovim egzotičnim zemljama, gledati njihove vjerske obrede (najviše me zapanjila redovnost molitve dviju cura muslimanki koje su se obavezno molile pet puta na dan) te razbijati sve predrasude koje si skupio na svom životnom putu kulturnog etnocentrizma. I kada zanemariš velove preko lica, drugačiju fizionomiju lica i drugačije imevanje boga, shvatiš da su svi ti mladi,

zapravo isti kao i ti, sa sličnim željama i snovima, idealistični i gorljivi u želji mijenjanja svijeta nabolje. (A i sve vas povezuje Lady Gaga i McDonalds kao neke univerzalije.)

Inače Singapur (sad slijedi sve ono što ste željeli znati o toj državi, a nikoga se niste usudili pitati) je grad/ država s četiri milijuna stanovnika, koji žive na teritoriju upola manjem nego Hrvatska. Singapurčani ne postoje kao narod, već kao nacija sačinjena od Kineza, Malezijaca i Indijaca s engleskim kao službenim jezikom

(da, ti čuješ engleske riječi ali stvarno ti nije jasno što govore, treba dosta vremena da bi se priviknuo na naglasak, a i vole iza svake imenice ubaciti riječ lah, kao Sinapure lah). Vrlo su pravosudno i zakonski jasno uređeni, pa tako postoji smrtna kazna za određeno posjedovanje droge, a ako si ispod 18. možeš slobodno zaboraviti ulaz u disco. Njima zakoni, (ne kao nama Balkancima) ne predstavljaju nametnutu stegu već su se suživjeli s njihovim bićima i zato je cijeli grad klinički čist i uredan. **Singapur je jedan od high-tech gradova, s razvijenom konzumerističkom kulturom, najvećim šoping centrima na svijetu, 4 D kinima (u kojima imaš i osjet, pa ti puštaju lažne pauke ili prskaju vodom) i silom ljudi koja vrvu ulicama, dišući, uživajući slobodno vrijeme.** Oni puno rade, ali zato i puno troše. Umoran od napornog hodanja, putnik namjernik se može malo teže naći

u toj silnoj kakofoniji i vrištećim MTV hitovima s plazma ekrana, u toj sili mješavina raznih currya i sushija, ali oni savršeno dobro funkcioniraju pod svjetlima neona, pokazujući nam da tehnološki napredak, razvoj telekomunikacijskih pomagala i visoki životni standard nužno ne trebaju značiti i redukciju ljudskih odnosa i egoizam. Zato je priča o Singapuru priča o heterogenom društvu koje širi vibraciju ljubavi i primanja bilo kojeg glasnog, bosog i drugačijeg u svoje krilo. Ako mene pitate, najidealnije mjesto za Olimpijske igre mladih kojima bismo trebali započeti pisati neku veseliju prošlost.

Čarobni ples dugine djece

“When the earth is ravaged and the animals are dying, a new tribe of people shall come unto the earth from many colors, classes, creeds, and who by their actions and deeds shall make the earth green again. They will be known as the warriors of the Rainbow.”
Old Native American Prophecy

Piše: Franka Kovačević, IV.f

U današnjem vremenu globalizacije kada čovjek postaje otuđen ne samo od prirode u kojoj je rođen, kojoj pripada, već i od samoga sebe; u vremenu u kojem vlada sveopći kaos, društveni nemir, netrepljivost, postoji grupa ljudi koja je odlučila nešto promijeniti, koja je odlučila samozatajnim, mirnim putem (bar par dana godišnje) vratiti se korijenima i obnoviti ono iskonsko, čovječje. Smatraju ih najvećom neprofitnom organizacijom na svijetu, a zovu se Duginom djecom.

Sve je počelo u Americi 1972. godine. Nakon ratova došlo je do procvata ekonomije, ljudima su postale dostupne stvari o kojima su prije mogli samo sanjati, te su u želji za materijalnim polako počeli zaboravljati svoje podrijetlo. Uvidjevši tu pogrešku skupina istinskih zaljubljenika u okoliš i život pripremila je nešto kao ‘mirni prosvjed’ protiv sistema. Prvi tjedan srpnja otišli su u prirodu (točnije ‘National Forests’) i tamo proveli nekoliko dana u potpunoj izolaciji od civilizacije, spavajući u tipijima (šatorima) ili pod vedrim nebom, odbacujući sve blagodati suvremenog svijeta (npr. struju, pećnicu, telefon, radio, fotoaparati), živeći u šumama, u simbiozi s prirodom iz koje su uzimali samo ono neophodno za preživljavanje. Tim nenasilnim putem cijelom čovječanstvu su htjeli ukazati na problem mira u svijetu, te predložiti moguće rješenje – suživot gdje je svaki član dugine obitelji (u kojoj se svi smatraju

braćom i sestrama) ravnopravan drugom; gdje nema vrhovnog, nadređenog, a sve tako skladno funkcionira.

Disanje punim plućima, u potpunom smislu tih riječi.

Sve počinje na mladi mjesec, a traje do sljedećeg. Mjesto podizanja šatora je najčešće na velikoj čistini gdje se može smjestiti veći broj ljudi, a i mora biti u

blizini izvora vode koja se koristi za kuhanje, piće, tuširanje (op. a. zbog brige za okoliš tijekom tuširanja ne koriste sapun, već biljni pepeo razmućen u vodi). Novac potreban za kupovinu hrane, odvoz smeća ili neke druge potrepštine dobiva se samo dobrovoljnim priložima; nakon ručka skupina iz Obitelji prošetala kampom i tko hoće može dodati svoj prilog

u “čarobni šešir”. Hranu kupuju od seljaka i ona je isključivo biljnog podrijetla, a alkohol i droga su zabranjeni. U sredini kampa se nalazi veliki krijes, obredna vatra, Dugina djeca su “raspoređena” oko nje u koncentričnim kružnicama gdje se meditira, razgovara, pleše, pjeva... Nema buke, ni svađe, kada se raspravlja, govori samo onaj tko u ruci drži štap koji se prosljeđuje po krugu (tako da svatko ima pravo reći svoje mišljenje). Pjesma i ples imaju velik značaj u životu Obitelji

jer se njima obilježava svaki događaj u danu (Završetak obroka i dana poprate pjesmom “Give Peace A Chance.” :-). Vrhunac druženja je u noći punog mjeseca kada se pali veliki krijes, te se u čistoj divljini, uz svjetlost mjeseca i vatre, zvukove bubnjeva i kucanja srca zemlje slavi Život. Pri završetku susreta članovi Obitelji uklone sve vidljive ljudske tragove s mjesta sastanka, tako da biorazgradivi otpad zakopaju u zemlju, a nerazgradivi odnesu na smetlište, te često prirodu ostave u boljem stanju nego u kojem su je zatekli na dolasku u kamp.

Jamačno se pitate: “Zar je moguće da su uspjeli u svom naumu? Može li

suvremeni čovjek živjeti načinom života prvih civilizacija, a da ispuni sve uvjete potrebne za život?" Očigledno može, ako je želja dovoljno jaka i ako ne nedostaje entuzijazma. *Rainbow family of Living Light* je postigla puno više od zamišljenog. Nastavili su se jednom godišnje okupljati (ne samo po Americi, već po čitavom svijetu) i svojim neuobičajenim putem Svijetu slati poruke mira i ljubavi na koje smo, u velikoj mjeri, oglušili. Ne postoji ulaznica ili kakav uvjet koji treba biti ispunjen da se sudjeluje na druženjima – u Obitelji je dobrodošao bilo tko, a da dolazi u miru; to je mjesto na kojem vjerske, etničke, rasne i granice bilo koje vrste nestaju. Svaki čovjek je jednako vrijedan i jednako cijenjen. Zbog takvih načela jednakosti i ravnopravnosti Rainbow Family nemaju vođu ili glasnogovornika, osobu za odnose s javnošću (što ih je u prošlosti dovodilo u konflikte sa zakonom). Lokacije održavanja susreta su promjenjive, no stalnih Rainbow kampova ima diljem svijeta – najzastupljeniji su Americi, a nama najbliži stalni kamp nalazi se u Italiji. U Hrvatskoj (Lika) su se susreli tijekom kolovoza 2001. godine, a u Bosni 2007. godine.

Biti dio Rainbow Family nije pitanje ni prestiža, ni mode, nekakvih prolaznih hirova kojih danas ima, a sutra nema, već je to stvar pojedinca koji kroz suživot s prirodom pokušava obnoviti gotovo zaboravljenu vezu, ukazati kako su neke vrijednosti čovječanstva (poput multikulturalnosti, ljepote različitoga) uvijek jednako važne i kako bi bez njih svi bili

siromašni, kako bi se narušila ravnoteža i sklad.

Mir i ljubav za sve, za svakoga.

(Neka iskonska veza koja nas sve spaja sa šumama i rijekama, bilo svemira koje titra kroz zvukove mora... Jesmo li toliko oslijepili, toliko oglušili da to više ne čujemo?)

Od starke do štikle

Odrastanje u MIOC-u

Piše: Miriam Bilac, III.a

“Svako večer oko ponoć počnem učiti ja, počnem učiti ja, nekad i u 2! Pijem kavu, trijeznom glavu, nema spavanja, pred nama je knjiga! Evo noći, evo učenja, mjesec izlazi, počinjem i ja, evo zore nema kajanja što nisam učila!”

Nije nama lako. Toliko smo izlazaka žrtvovali, toliko neprospavanih noći, stranica knjiga koje smo pokušali naučiti. Trud koji smo uložili za odgodu kontrolnih neću ni spominjati. Nije lako ni napisati šalabahter sa svim što ne znamo jer MIOC nas je učio: uvijek možemo znati više! Zato uči, uči i samo uči, a kad se umoriš ponavljanje naučeno! Jadni prvaci koji ulaze u ovu veliku zelenu zgradu, nisu ni svjesni u što se upuštaju. Možda bi

im bilo bolje da zalutaju u Grafičku školu kao što sam i ja zamalo prvog dana. Na svu sreću, par tipičnih štrebera pomoglo mi je i odvelo me na pravi put. Tako sam i ja završila ovdje gdje već tri godine provodim veći dio dana, a po svemu sudeći provest ću još jednu (A ne daj Bože i više!). Gledajući nove generacije kako dolaze, a s nostalgijom na stare, i ja sam se prisjetila svog početka u jednoj od najboljih škola u Hrvatskoj.

Ta titula isprva djeluje zastrašujuće, no vjerujte mi, nakon što provedete u ovoj ustanovi broj sati koji nikad neće

nadmašiti broj sati vaših izlazaka, drugi učenici, a i profesori, postat će vam nova obitelj, a škola drugi dom. Osjećam odgovornost jer kao već iskusna *miočanka* trebala bih vam dati savjete da vam olakšam boravak u školi. No, nisam ja prava osoba za to, a osim toga griješiti je ljudski, pa čak i u III. gimnaziji. Mogla bih vam sad kazati da je najbitnije učiti redovito, dolazi vam matura i zato se ispočetka pripremajte za nju. No, to i prečesto čujete od profesora, a i sama znam da vam na jedno uho uđe, drugo izađe. Zato mi jedino preostaje ispričati kako je prošao moj dosadašnji boravak u MIOC-u, naravno s cenzurom ili malom zadržskom.

Početak je bio najteži, ali i najljepši. Upoznavanja, nadmetanja tko će ostaviti bolji dojam na profesora, koga je osnovna škola bolje pripremila, prvi zajednički izlasci, koji su doduše završavali u doba kad je starijima noćni život tek započinjao... Zatim je došlo na red priključivanje raznim slobodnim aktivnostima koje naša draga škola nudi. Povod tome je bilo kreativno druženje, a kao sasvim slučajna posljedica je bila upoznavanje većine starijih učenika. Bila su to lijepa vremena kad su djevojčice u raznobojnim starkama uživale dolaziti u školu te jedva čekale novi ponedjeljak i nove radne pobjede. Sve nam je bilo novo i zanimljivo. Onda su odjednom te ambiciozne djevojčice pune energije odrasle. Nisu baš narasle, ali ako ništa, promijenile su se. Vesela rokerica u majici Nirvana sad ide na koncerte Željka Samardžića, štreberi ostavili doma knjige i počeli izlaziti s curama, a više nema ni povučene i tihe cure s kojom sam u prvom razredu slučajno sjela u klupu. Cure nabacile šminku i štikle i postale uzor mlađim naraštajima. Nažalost, tako su izgubile i vrijeme za učenje pa su se i ocjene pogoršale. Sad svi jedva čekaju vikend i izlaske, sve su manje željni znanja, a sve više kave u jednom od obližnjih kafića. Treba i to razumjeti, a i nama će jednom “doći pamet u glavu” pa ćemo unatoč svim svađama biti zahvalni

i roditeljima koji su nas poticali i profesorima koji su nam sa osmijehom na licu (malo preuveličavanja nikome ne škodi) prenosili svoje znanje. No, mi i sad volimo naš MIOC. Bez njega ne bi bili ono što jesmo, naš život bio bi drugačiji. I možda sad imamo puno manje vremena od drugih naših vršnjaka, no jednog dana naš trud će se isplatiti (Kad mi gimnazijalci budemo njihovi šefovi!). Osim toga, uz toliko lijepih događaja, tko će se uopće sjetiti onih negativnih?!

Iako je prošlo već više od pola mog boravka u MIOC-u, čeka me još lijepih, možda i najljepših događaja, od ekskurzije i maturalne večeri do opraštanja na koje ne želim niti pomisliti.

Sada se vjerojatno pitate što je pisac htio reći. Jedino što vam želim poručiti

je da koliko god lijepo izgledalo živjeti u štiklama, najzabavnije se događa upravo u starkama. Zato dobro iskoristite ovo najbolje vrijeme i zapamtite sve što proživljavate, jer sjećanja i nadam se prava prijateljstva (a valjda i nešto znanja) su jedino što će vam ostati jednog dana kad dođe i vama vrijeme da napustite svoj drugi dom i krenete u nove pohode. Sve ostalo odvijat će se, naravno uz malo vašeg truda, samo od sebe. I baš kao što nam Prljavci pjevaju svi ćemo vjerojatno jednog dana pjevati: “Ja, da mogu ispočetka sad, ponovio bih greške sve!”

Nikola Malić – uspješni plivač

Nikola Malić je učenik 3.d razreda koji unatoč zahtjevima naše škole uspijeva uskladiti obveze i treninge plivanja bez kojih ne može zamisliti dan. Još kada uz taj trud stižu i rezultati kao što su prva mjesta na Državnim natjecanjima, onda imamo i mi povod za kratko propitivanje i razgovor.

Razgovarala: Lucija Kilić, IV.f

Za početak nam malo predstavi klub u kojem treniraš.

Treniram u klubu Cipal. Treninzi se održavaju na poljudskim bazenima, ima nas šest plivača i svi smo različitih disciplina. Obično plivamo u bazenu koji je slobodan, jer nemamo svoj, a ako niti jedan nije dostupan stisnemo se s ostalom djecom.

Možeš li nam nabrojiti svoje najvažnije uspjehe?

Dosada sam se natjecao na tri natjecanja i osvojio sam 2008. godine prvo mjesto na prsnom natjecanju na 50 m održanom u Zagrebu, a sljedeće godine sam ponovio isti uspjeh uz mali dodatak, uz 50 m plivao sam i 100 m te također pobijedio. Sva tri natjecanja su bila na razini države.

Zašto si baš od svih sportova odabrao plivanje?

Pa, volim plivati. Plivanje pozitivno utječe na moje zdravlje, osnažuje i razvija tijelo.

Koliko često treniraš, je li naporno uskladiti treninge i školske obveze?

Treniram svaki dan po sat vremena osim nedjelje. Pokušavam se prilagoditi kako bi izvršio sve obveze na vrijeme. Zna biti naporno jer mi su mi treninzi u suprotnoj smjeni, pa sam cijeli dan zauzet. Snalazim se.

Tvoje najdraže iskustvo?

Naravno pobjeda na natjecanjima, trenutak kad pročitaš svoje ime prvo na semaforu.

Kakav je odnos u Hrvatskoj prema sportašima invalidima?

Ide na bolje. Počelo se više pisati o nama, mediji nas prate. Ne zanemaruju se naša postignuća, dapače jednako se vrednuju kao i ona drugih sportaša. Bili smo na primanju i kod župana i kod gradonačelnika, mada je ipak najvažnija ekipa u klubu. Slavlja koja redovito organiziramo prilikom osvajanja medalja u prostorijama kluba i naše zajedništvo.

Proslava prvog mjesta sa razredom i razrednicom

A di će šetat naša dica i izlazit vanka?

Pokušali smo saznati koje i kakve promjene očekuju naš grad u skoroj budućnosti

Piše: *Maria Kotarac, III.a*

Svakodnevno se susrećemo s različitim gradilištima u našem gradu, mjestima gdje izrastaju nove zgrade, bilo stambene ili poslovne. Upravo neka od takvih mjesta već su meta novih ideja i novih planova. Rijetko koji od tih projekata nas uopće zanima, no kad se realiziraju, reagiramo na takve promjene u svojoj okolini, a s obzirom da je Split veličine predgrađa nekih europskih i svjetskih metropola, rijetko koja nova građevina ostaje neprimijećena.

Neki projekti još su samo slova na papiru, priče i ideje u zametku svoje realizacije, jer za realizaciju jednog posebnog, novog i interesantnog gradskog projekta zaista treba vremena, sposobnosti i

Brojčana veličina predviđene nove gradske rive je 55 metara širine i 750 metara duljine i dio je duge šetnice od palače do Stobreča. Za usporedbu, stara gradska riva je otprilike 45 metara široka i 400 metara duga.

Nova riva nije samo prostor predviđen za šetanje i razgledavanje nego nositelj različitih sadržaja, jedno novo gradsko okupljalište i središte modernog života Splita. Prema izvorima, na novoj rivi izgradili bi se paviljoni različitih namjena (galerije, radionice, caffèi, restorani, aquarium, sportski sadržaji) kako bi nova riva bila atraktivna svojim posjetiteljima. S druge strane tu je i marina, a Split i arhipelag naših otoka te njihova posjećenost mega jahtama u ljetnoj sezoni razlog su više za njenu izgradnju, ali i garancija

europskim turističkim središtima i modernim gradovima. Osim parkova, trgovina, restorana i kafića nova riva donosi i novo središte noćnog života.

Ovaj naizgled megalomanski projekt rješenje je za modernizaciju ovog grada, te je svakako potreban za oživljavanje neuređenog dijela grada koji ima šansu i mogućnost postati još jedno gradsko okupljalište i turističko "gnijezdo" s uređenim plažama te brojnim poslovnim i zabavnim sadržajima.

Vraćajući se na početak cijele ove priče, osim sposobnih ljudi i strojeva, za ovakav projekt bitna su naravno i novčana sredstva. Možda je ovo vrijeme

Žnjan sutra

sredstava. Novočekivani projekti u našem gradu su: uređenje nasutog platoa, izgradnja turističkih, javnih, poslovnih i uslužnih sadržaja, nove gradske rive, marine, kao i uređenje sjevernog platoa s hotelskim naseljem, sportskim i drugim sadržajima.

Nova gradska Riva i Marina

Prostor predviđen za organizaciju nautičkog turizma, hotelskog naselja i nove gradske rive veličine je oko 25 ha.

njenog uspjeha. Teško je zapravo zamisliti da na sad postojećem žnjanskom platu koji zjapi prazan, devastiran i onečišćen, uopće postoji mogućnost izgradnje ovakvog novog projekta jer će njegova primjena zaista biti velika.

Cijela ova zamisao miriše na dobro jer svaki novi gradski projekt koji je u mogućnosti pružiti različite sadržaje, *shopping*, odmaranje i uživanje svakako je dobrodošao jer je u mogućnosti oživjeti grad i približiti ga nekim aktualnim

novčane krize samo razlog da se na trenutak zaustavi izdizanje masivnih objekata oko nas. Mi, potrošači i posjetitelji vrlo smo bitna karika u cijeloj ovo priči jer zapravo je nas potrebno impresionirati i zainteresirati novim sadržajima, izgledom i udobnošću novog objekta.

Manje ili više skrivena mjesta našega grada

Hide and seek u Splitu ili igrajmo se memorija

Caffe bar "Galerija Plavca"

Pišu: Danijela Mikuličić i Petra Tolić, IV.b

Nedjelja, dogovoreno vrijeme: 10:30, početak male avanture: 11:00 (jedan nemarni član zaspao je i zakasnio te dobio ukor pred isključenje od ostalih). Kao i svi ostali Dalmatinci najprije smo se morali odmoriti od napornog putovanja do centra grada, pa smo popili kavu u Getu. Plan je bio dogovoriti se o kojim skrivenim mjestima grada Splita ćemo pisati, ali previše zaokupljeni temom kontrolnog iz matematike u avanturu smo se upustili

bez ideja, kompasa i karte. Nakon petosatne iscrpljujuće (ipak je dan prije bila subota ⇒) šetnje po gradu, ekskluzivno vam predstavljamo naša otkrića!

Caffe bar "Galerija plavca"

Sigurno ste koji put poželjeli otići na kavu s prijateljima daleko od gradske buke, čisto da se odmorite. Nećete vjerovati, ali imamo mjesto za vas – i to gdje? – u centru grada! Ulica je Marulićeva, kućni broj 3, a uski prolaz s natpisom "sobe" vodi vas u vašu vlastitu oazu mira. Ljeti

je u hladu i za barem stupanj-dva hladnije nego na drugim mjestima, zimi se možete grijati uz klima uređaj i vruću čokoladu, a uz to su i cijene prihvatljive jednom srednjoškolu. Glazba je opuštajuća, ljudi ne previše naporni, a ako ste naše sreće možete naići i na ekipu iz "TV Gitka". Samo se nemojte prepasti kada vidite vanjski dio kafića koji nije bogzna što uređen, nego produžite i uđite unutra i doći ćete na ugodno uređeno mjesto tople atmosfere. I onda sjednite, naručite ceđevitu od naranče, nes od vanilije ili pak kavu s mlijekom i uživajte.

Zalogajnica i pivnica "Calypso"

Gladni? E pa, ako nemate bratovu/sestrinu/prijateljevu x-icu, a ne želite plaćati hranu iz menze po punoj cijeni, evo što mi preporučamo! Na samom kraju ulice Ruđera Boškovića, na mjestu gdje je trebao završavati nathodnik ispod FESB-a nalazi se zalogajnica "Calypso". Domaća spiza, kako bi se reklo. Možete jesti medvjedi gulaš, srnetinu, ramstek, bržole, ali, za one malo modernije, i pize i hamburgerere i sve ostalo što vam srce može poželjeti. Uređeno je u stilu pravih američkih zalogajnica s barskim stolicama i

Zalogajnica i pivnica Calypso

šankom, ali uz ukrase karakteristične za Dalmaciju, te je kuhinja otvorena i pregledna svim posjetiteljima. Ukratko, simpatično. Cijene su pristupačne, hrana odlična. Što još čekate?

Rodna kuća Marka Marulića

Ovuda ste prošli najmanje deset puta. U središtu grada, u Papalićevoj (nekad Žarkovoj) ulici nalazi se, prema predaji, dom jednog od najvećih hrvatskih humanista – Marka Marulića. Zgrada je zatvorena za javnost, ali je prepoznatljiva po spomenploči i grbu obitelji Marulić isklesanom iznad vrata. 1924. godine (za četiristotu obljetnicu smrti Marka Marulića) općina je otkupila zgradu i iselila javnu kuću koja je neko vrijeme djelovala u njoj. Obećali su i preuređenje ulice u trg sa spomenikom Marku Maruliću, ali to obećanje nije ispunjeno. O sramotnom odnosu prema narodnoj baštini pisao je i Tin Ujević, te smo vam po uzoru na njega i mi pokušale otvoriti oči..

Stara bolnica + Cornarovi bedemi = Galerija umjetnina

Na ruti od Đardina do Prime nalazi se jedna veeelika kamena četverostrana krnja piramida. Jeste li se ikada zapitali što je na vrhu?!? Mi jesmo... I saznali smo. Taj dio pripada galeriji umjetnina koja je od 1794. do 1964. bila glavna splitska bolnica. Nakon otvaranja nove bolnice, sve do 2001. prostor je bio neiskorišten, a tada je preuređen u galeriju. U sklopu galerije nalazi se i kafić, te Cornarovi bedemi (a. k. a. krnja piramida). Kao što možete vidjeti na slici, prostor bedema još uvijek

Turska kula

nije uređen za javnost, ali u svoj toj travi ipak možete pronaći zanimljivosti poput topa prikazanog na slici. Taj prostor u bu-

dućnosti će biti preuređen u vanjski dio izložbe galerije.

Turska kula ili kad novinari zalutaju

Često se kaže da su pluća Splita naš Marjan. Mi smo dio tih pluća pronašli malo sjeveroistočnije. Iznad biciklističkog poligona nalazi se brežuljak visok 53m, nekad dom protuturskoj kuli, a danas, unatoč raznim planovima za preuređenje, djelomično zapušteno, ali ipak lijepo mjesto s čijeg vrha možete vidjeti dobar dio Splita. Uz malo sreće, vidjeti ćete, kao i mi, nekoliko razigranih vjeverica koje bezbrižno skakuću sa stabla na stablo. Ali pazite kuda idete, da ne zalutate!

Eto, to bi za ovaj broj Treme bilo sve. Nadamo da ćete, potaknuti našim izlaganjem, posjetiti barem jednu od preporučeni lokacija.

Rodna kuća Marka Marulića

Galerija umjetnina

Lirski prikaz skrivene Kovačića ulice

Piše: Maja Aralica, II.b

Korak. Još jedan. Pa iznova. Svi koraci su jednaki, za svakog znamo kamo vodi. Poput splitskih ulica. Kao da nam je svaka poznata, zvuci su isprepleteni kao i uvijek. U zraku miris maruna i poneke pahulje snijega koje još nema, a neće je ni biti – proći će daleko od nas, poslat će nam samo miris, miris zime.

Tako je svake godine. Postoji li uopće dio Splita koji nije svima poznat, tako predvidiv?

Poput odgovora, iz Hrvatskog narodnog kazališta začuje se nekoliko taktova glazbe koji skreću pogled na Varoš – labirint uličica, ledeni dah kamene prošlosti grada.

Tražeci neznani dragulj Varoša, krenula sam Plinarskom, ne osvrćući se na banku, kazalište ni pekare – neka skrivena ljepota zračila je iz zidova koje još nisam mogla vidjeti. Kako sam išla prema Marjanu, plućima grada, ulica se smanjila i postala gotovo pusta. S lijeve strane iznikla su uklesana slova “Biserova ulica”. Orijentacija bi se skrila među kamenje

samim kročenjem u postranične uličice, pa tako i u ovu, nazvanu po nadimku obitelji Miljenka Smoje. Zato nisam skrenula. Poput svjetionika, put mi je pokazao feral – usamljen, skrenuo je moje misli i noge prema ulici imena uklesanog u zid i ovu stranicu – Kovačića ulica.

Na samom početku uličice, u dvorištu omeđenom vrijedno naslaganim kamenjem, mlado stablo limuna svojim još uvijek žutozelenim plodovima izvija grane prema tlu na kojem je dom pronašla kora mandarine. U naizgled tiho poslijepodne upliće se žamor dječjih glasova – u predškolskoj ustanovi “Čarobni pianino” na broju 9, u jednom od prvih glazbenih vrtića u Splitu, maleni Mia i Lovre iskušavaju izdržljivost svojih glazbala, sudeći po primjedbama odgojiteljice. Preko puta, marljivo pazeći na usamljenu pumpu za vodu, rešetke prozora na malenoj pločarici zagrlila je zelena čuvarkuća. Kraj starih smeđih vrata obližnje kuće netko očito usamljen ostavio je svoj trag sprejem i riječima “samo ja” – stari kamen podnio

je i taj izazov moderne generacije. Grafiti su se razmilili i po zidu pločarice, zajedno s crvenim i zelenim listovima biljke puzavice. Preko nje se vidi tiramola pored koje u oči upada satelitska antena. Skriveno pokušajem zidova da se približe i izmijene poljubac, maleno proširenje ulice skriva život – u starinskom dalmatinskom raju apartmani skrivaju novu melodiju stare Coldplayeve pjesme “Lost” – ona ovdje ne zvuči uobičajeno, u nju su utkani razgovori. Samo treba slušati i čut ćemo disanje ulice i to najjasnije glasnu bakicu koja iza zatvorenih škura prijete mačku da “siđe s kredence il’ će ga uskopit’, jer je baš opiturala”.

U sljedećem dvorištu goste dočekuje domaćin cijele ulice, crni mačak Luka, čija šarena sestra Zara ne napušta kamene stepenice. Luka, pak, vodi turiste u obilazak do kraja ulice, koja ne završava zidom, već joj je samo nebo granica, a do njega se Varoš uzdiže preko čempresa na čijem korijenju, možda upravo sada, spava umiljato crno mače.

Olimpijada iz fizike ili informatike, pitanje je sad

Kako razmišlja skromni genij, maturant Jakša Markotić, član hrvatske informatičke reprezentacije

Razgovarala: Maja Aralica, II.b

Teško je bilo otrgnuti riječi od Jakše Markotića iza čijih se naočala skromno nazire pogled dječaka koji već sada otkriva svijet na način koji neki možda nikada neće otkriti. Iako tek počinje svoj život, Jakša već ima dovoljno uspjeha kojima bi se mogao pohvaliti (kad bi htio): prošle školske godine sudjelovao je na 39. međunarodnoj olimpijadi znanja iz fizike u Hanoju, na natjecanjima državne razine dosada je osvojio drugo i treće mjesto iz fizike te prvo iz logike, a ove godine je pozvan i na XVI. srednjoeuropsku informatičku olimpijadu u Rumunjsku i XXI. međunarodnu informatičku olimpijadu koja će se održati u Bugarskoj.

Evo što on kaže na sve to!

Koji ti je najdraži uspjeh, a koji te najviše namučio?

Najdraže mi je članstvo u hrvatskoj informatičkoj reprezentaciji, a najviše me namučila Olimpijada iz fizike – osim što je u Vijetnamu bilo nepodnošljivo vruće, pitanja su bila preteška u odnosu na pitanja na razini Hrvatske.

Smatraš li se dovoljno nagrađenim za svoje uspjehe?

I previše.

Je li teško biti uspješan na natjecanjima s obzirom na program MIOC-a?

Nije tako strašno jer, kad se ide po natjecanjima, profesori malo popuste.

Je li ipak tvom uspjehu pridonio i MIOC ili je sve samo tvoja zasluga?

Dakako, i škola je pomogla, ona je sve omogućila. Ali neke stvari se ne rade u školi, potrebno je malo više općeg znanja, kao, na primjer, znanje koje mi je trebalo iz fizike pri rješavanju magične

Srebrni Jakša među hrvatskim programerima

kuglice – taj zadatak je bio postavljen u brojnim srednjim školama povodom Festivala znanosti.

Budući da si ga samo ti riješio, taj zadatak ti je omogućio izravan upis na jedan od preddiplomskih studija fizike Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Imaš li namjeru tamo i otići?

Za sada još uvijek nisam siguran koji ću fakultet odabrati, siguran sam jedino u to da ću studirati u Zagrebu radi osamostaljivanja. Vjerojatno ću se na kraju odlučiti za FER, Fakultet elektrotehnike i računarstva.

Bez obzira na realnost i izbor fakulteta, koji bi uistinu bio posao iz tvojih snova?

Nemam ništa konkretno na umu, ali privlači me istraživački rad.

Ipak ti najbolje idu informatika i fizika. Koji ti je predmet draži?

Svakako mi je draža informatika, fizika je usputna zezancija.

Čime te privukla informatika?

Svidjela mi se već u školi, a dodatno me privuklo programiranje jer u razredu imam još nekoliko prijatelja koji su na "ti" s informatikom pa radimo zajedno i družimo se.

Član si i DUMP-a, Društva mladih programera Splita. Znači li to da se baviš informatikom i u slobodno vrijeme?

Pa i ne baš. Volim se uhvatiti u koštac s nekim zadatkom samo onda kada sam posebno inspiriran. Prije natjecanja iz fizike radim informatiku i obrnuto. Kod kuće uglavnom samo visim po internetu.

A ostali predmeti? Ima li nešto što ti ne ide, nešto što ne voliš?

Ma sve mi ide, ne volim baš predmete koje treba posebno učiti, recimo filozofiju, ali, što se mora, mora se.

Jesi li ikada testirao IQ?

Ne, smatram da je to nepotrebno.

Nakon intervjua i mature, tihi Jakša otišao je na olimpijadu i vratio se s poprilično glasnim medaljama – iz Rumunjske je donio broncu sa Srednjoeuropske olimpijade, a Međunarodna olimpijada mu je zaslužno podarila srebro. Jakša i dalje nastavlja s natjecanjima, od sada u timovima studenata informatičara. Tko zna kamo će ga um dovesti kad napusti fakultetske klupe. I tko zna kamo će taj um dovesti naš svijet. Za sada mu možemo samo zaželjeti puno uspjeha.

Tema broja:

LJUDSKI UM

Izvanznanstvene paradigme

LJUDSKI UM

Izvanznanstvene paradigme

Piše: Ivan Vuković, IV.b

Znanost. Zeznuta je to religija. Zašto kažem religija? E pa zato što je *mainstream* znanosti jednako konzervativna kao velika većina svjetskih religija. Određene znanstvene dogme su postale toliko uvriježene da se svakog znanstvenika koji im pokuša proturiječiti označava kao pseudo-znanstvenika, luđaka, kao kakvog heretika. Upravo to je razlog zbog kojeg se *mainstream* znanstvenici smiju u lice

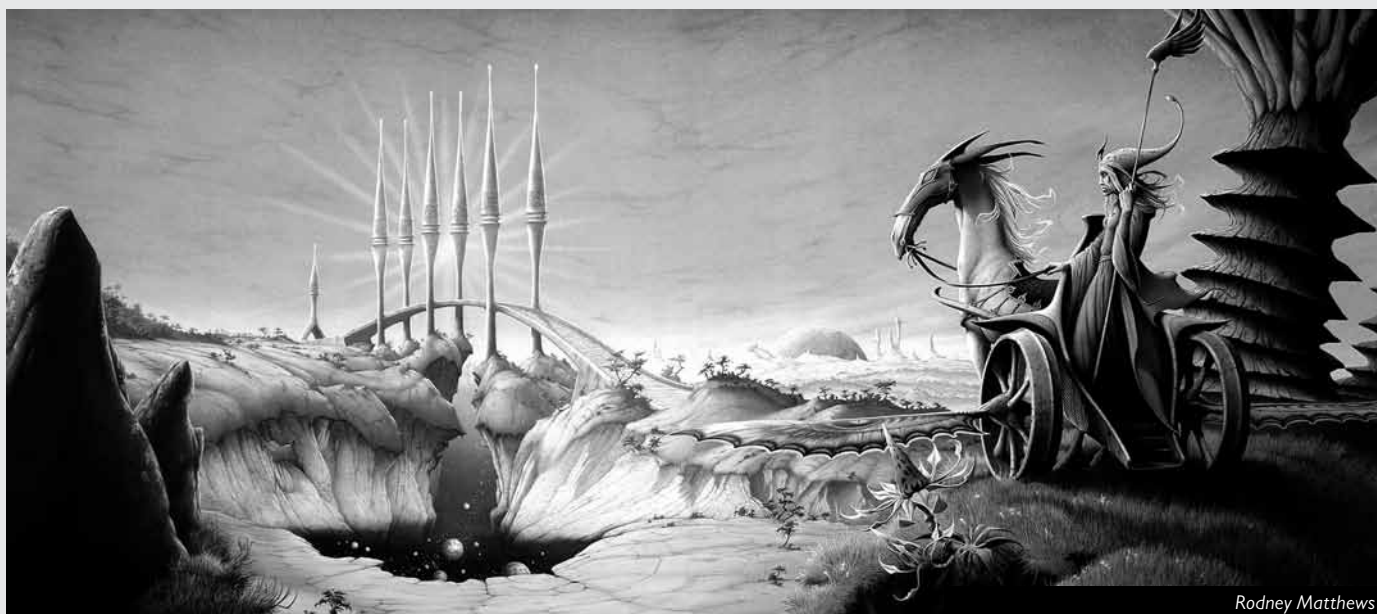
svakome tko želi proučavati fenomene poput lucidnih snova, telekineze, telepatije, gledanja na daljinu i sl. Nažalost, zbog takvih predrasuda i neznanstvenog duha, današnja znanost je zapela u paradigmi (paradigma = skup svih dogmi određenog područja) iz koje neće uskoro izići ako se ne promijeni način razmišljanja, ako se ne vrati na pravu svrhu znanosti, a to je da se teži k saznanju apsolutne

i sveobuhvatne istine. Dok se to ne dogodi, čovječanstvo je osuđeno na vrtanju u krug, beskonačno ušminkavajući i poboljšavajući tehnologiju koja i nije toliko napredovala od antike... I dalje nas muče isti problemi i ista pitanja. No, da ne dužim o tome, pogledajmo neka od područja znanosti (da, znanosti) koja bi možda mogla pomoći čovječanstvu da se pomakne u dosad neviđenom smjeru.

Lucidni snovi

Rodney Matthews

Zamislite da postoji svijet u kojem je sve točno onako kako vi želite. Što god vam padne napamet, stvori se. Zamislite svijet u kojem niste ograničeni ni prostorom ni vremenom, svijet u kojem ste vi bog. Nemojte se iznenaditi kada vam kažem da takav svijet uistinu postoji. Štoviše, vi ste u tom svijetu svaku večer, samo što vjerojatno niste došli do te razine da ste toga svjesni.

Naime, radi se o lucidnim snovima. Obično su definirani kao snovi u kojima je sanjač svjestan činjenice da sanja. Možda i ne zvuči bajno, ali upravo ta svjesnost o stanju sanjanja omogućuje da sanjač u najdoslovnijem smislu kontrolira svijet svojih snova. Kada kažem svjesnost, mislim na baš onu svjesnost s kojom proživljavate svaki dan, na svjesnost zbog koje sada znate da držite Tremu i čitate ovaj članak. E sad zamislite da ste toliko svjesni u svojim snovima. Pa, možete biti! Možda vam sve to zvuči pomalo zbunjujuće i suviše apstraktno, ali ne brinite, uskoro će vam biti jasnije.

U lucidne snove se najčešće ulazi tako da sanjač, dok sanja, najednom shvati da sanja i postane *lucidan*. Nekima to dođe prirodno, ali većini treba dosta vježbe. Najbolja vježba je vođenje dnevnika snova koji znatno poboljšava pamćenje

snova. Radi se o tome da naučite kritički gledati na stvarnost i neprestano se pitati "Da li ja sanjam?". Ako vidite leteću svinju koja ostavlja trag u duginim bojama iza sebe... mislim da bi mogli sa sigurnošću zaključiti da se radi o snu (osim ako niste konzumirali neke psihodelike).

Kada ste u lucidnom snu, imate dvije opcije: raditi sve ili raditi bilo što! Većina sanjača koristi lucidne snove za zabavu, jer ipak, mogućnosti su neograničene. Letenje, skakanje sa zgrada bez ikakvih ozljeda, udaranje modnog mačka bejzbojskom palicom, ronjenje bez potrebe za disanjem, hodanje kroz zidove, sudjelovanje u Drugom svjetskom ratu, samo su neke od stvari koje možete raditi kada postanete lucidni. Najbolje od svega, osjećaj je potpuno jednak stvarnosti, vjerujte mi! Baš zato, dosta perverzних sanjača iskorištava lucidne snove za... heh, taj ću dio prepustiti vašoj mašti.

Osim za zabavu, lucidni snovi mogu biti vrlo korisni. Naime, to je jedna od rijetkih situacija kada se susrećete licem u lice s podsvijesnim umom. Poznato je da ljudi zapravo vrlo, vrlo teško, ako i uopće, zaboravljaju stvari u pravom smislu riječi. Sve što ste ikada doživljeli svojim osjetilima je *tu negdje*, samo što se i nije uvijek tako lako prisjetiti svega. U

lucidnim snovima je malo drugačije. Doslavno možete sebi stvoriti prostoriju s ladicama u kojoj su arhivirana vaša pamćenja, šetati uokolo i istraživati vlastiti um. No, to nekada zna biti opasno ako naidemo na sjećanja koja je naš um s razlogom potisnuo.

Jedna od najneobičnijih stvari u lucidnim snovima su ljudi, odnosno likovi koji igraju neku ulogu u snovima. Razgovori s njima znaju biti poprilično komični i nije neobično da na jednostavno pitanja kao "Tko si ti?" dobijete odgovor "Riba plava, mama ti je sendvič nuklearno!". Često su... glupi, daju besmislene odgovore. Ipak, nekad se naide na malo pametnije likove, koje ljudi zovu *vodiči*. Oni su utjelovljenje naše podsvijesti u snovima i često znaju više o nama nego mi sami. Što je i logično, jer oni zapravo i jesu mi, a mi smo oni. Razgovori s njima mogu biti veoma inspirirajući i bolji od bilo kakve psihoterapije, jer ipak, osoba koja vas najbolje poznaje ste upravo vi!

Iako su primjene lucidnih snova neograničene i svako malo nailazimo na nove ideje za njihovu uporabu, zanimljivo je spomenuti da je Salvador Dalí, uz mnoge druge umjetnike (pogotovo nadrealiste), koristio upravo tehniku lucidnih snova da bi dobio ideje za svoja umjetnička djela.

Rodney Matthews

Osim njega, mnogi znanstvenici, kao Nikola Tesla i Albert Einstein su mnogo svojih ideja dobili iz lucidnih snova.

Za više tehnika i primjena lucidnih snova, obavezno posjetite www.dreamviews.com i potražite knjigu *Exploring the World of Lucid Dreaming* koju je napisao Dr. Stephen LaBerge (ili jednostavno pitajte mene, rado odgovaram na svako pitanje). Večeras, prije spavanja, odlučno recite sebi „Znam kada sanjam i mogu kontrolirati svoje snove!“. Uz malo sreće, imat ćete svoj prvi lucidni san! Svakome predlažem da nauči lucidno sanjati, jer to je nešto uistinu neopisivo. Sretno sanjanje!

Psihodelici

“LSD uništava kromosome. Od psilocibina iz gljiva se gubi razum. DMT je ekstremno opasan i može vas ubiti!!” ... To su samo neke od navodnih činjenica koje smo čuli u vezi psihodelika. No, koliko tu zapravo ima istine? Vjerovali ili ne, nimalo.

Psihodelici nisu uvijek bili ilegalni, niti su uvijek bili *droge*. Sve je počelo propagandom američkih novinara koji su tvrdili da LSD između ostalog uništava i kromosome. Malo po malo, radi te znanstveno neutemeljene propagande, radi tih laži, psihodelici su postali ilegalni u svijetu i dobili status *droga*. Stvar je u tome što su psihodelici iznimno korisni agensi za postizanje alternativnih stanja svijesti u kojima ljudi mogu dobiti potpuno drugačiji pogled na svijet, a (da ne ulazim sada u teorije zavjere) to nikako ne bi odgovaralo ni onima na vlasti.

Međutim psihodelici stvarno nisu ni bezopasni. No apsolutno svaka tvar na ovom planetu je otrov, samo ovisi u kojoj količini je unosimo u organizam, pa to čak vrijedi i za banalne primjere poput vodovodne vode, kisika i kuhinjske soli. Neodgovorno ponašanje je nešto drugo. LSD, na primjer, čiji efekti znaju trajati i do punih 12 sati, može biti opasan za osobu koja ga konzumira iz jednostavnog

razloga što može ozlijediti sebe ili druge bez da to zapravo zna.

Pravilno, odgovorno korištenje psihodelika bi značilo konzumiranje pravilnih doza u sigurnom okruženju i, recimo, meditirajući. Neki znanstvenici čak tvrde da je meditacija prvobitno postojala kao tehnika za upravljanje stanjem svijesti uzrokovanim psihodelicima. Bilo kako bilo, psihodelici su jako moćno oruđe za istraživanje ljudske psihe i, pravilno

korišteni, mogli bi učiniti mnogo toga za neuroznanost, odnosno za znanje o ljudskoj psihi.

DMT, odnosno *dimetiltriptamin* je vjerojatno najlegalnija tvar na Zemlji. Ironično je najprije to što mi svi konzumiramo DMT, svaki dan, ne znajući! Naime, nedavno je dokazano da je DMT psihodelik koji uzrokuje stanje REM sna. To znači da, svaku noć kada sanjamo, mi smo zapravo na *psihodeličnom tripu*, i to na najjačem

Ilene Meyer

psihodeliku koji postoji! Druga ironična činjenica je u tome što se DMT nalazi u svakom živom biću i možemo ga, jednostavnim kemijskim postupcima, dobiti iz najobičnije trave s livade. Treće, dokazano je da mozak *treba* DMT i da često, na prijelazu iz krvotoka u mozak, prednost daje DMT-u prije kisika! A najlegalnija je tvar na Zemlji... Gotovo svi koji su ikada probali DMT su se vratili s *tripa* potpuno promijenjeni, gotovo prema budističkoj definiciji *prosvjetljenja*. Nisu se više bojali ni života, ni smrti i nikada nisu bili sigurniji u to da ih nešto čeka nakon smrti. Mnogo volontera koji su primili DMT u istraživanju doktora Ricka Strassmana su tvrdili da su na DMT-u vidjeli *pravu* stvarnost, a da je ovaj život samo prijelazna faza. Nakon DMT su bili sretni i zahvaljivali su Dr. Strassmanu. To nije bilo samo privremeno stanje, njihov život se drastično promijenio na bolje i potpuno su preokrenuli svoje prioritete u toj mjeri da bi se smatrali svetim u kontekstu bilo koje religije. Uz toliko pozitivnih rezultata sigurno je

da su potencijali psihodelika u istraživanjima veliki. Valja napomenuti da su to znali i neki umjetnici i znanstvenici koji upravo psihodelicima duguju inspiraciju za svoja djela.

Mislim da je najžalosnije to što se psihodelici stavljaju u istu košaru s iznimno opasnim drogama kao što su heroin i kokain, a s druge strane, alkohol i duhan, koji su savršeno legalni, rade mnogo,

mного, mnogo više štete ljudskom organizmu nego što će ijedan psihodelik ikada učiniti. U savršenom svijetu gdje se sve ne vrti oko novca i moći, možda bi i bilo moguće alkohol i duhan proglašiti ilegalnima, a psihodelike legalizirati, a dotada... Za više informacija o ovoj temi svakako posjetite www.erowid.org i bacite oko na knjigu *DMT: The Spirit Molecule*, koju je napisao Rick Strassman, M. D.

Kvantni mozak

Ljudski mozak je vrlo vjerojatno najmisterioznija i najmanje shvaćena stvar u čitavom svemiru. Mnogi znanstvenici su posvetili svoje živote istraživanju tog neobično kompliciranog organa. Iako su se otkrile mnoge fascinantne činjenice, mislim da bi se svi znanstvenici složili s tim da smo tek počeli otkrivati što je sve ljudski um sposoban učiniti.

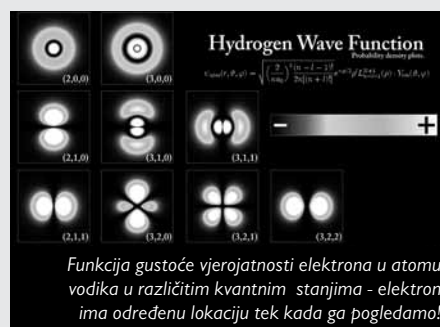
Posljednjih godina, otkako je znanost počela viriti dublje u svijet kvantne fizike, sve više neuroznanstvenika pokušava objasniti mozak prema kvantnoj teoriji. Vjerojatno vam to i ne zvuči baš jasno, pa prvo da malo pojasnim jedan dio kvantne fizike na kojemu počiva ta pretpostavka.

Opće poznata stvar (bar bi nama *miočanima* trebala biti) je to da, kada bi ispalili veći broj čestica kroz dvije bliske pukotine, na zastoru bi dobili dvije crte, što je sasvim logično. Nadalje, kada bi poslali val prema tim pukotinama, došlo bi do interferencije i na zastoru bi

vidjeli interferencijske pruge. (Strpljenja, molim, doći ću do poante!) No, kada su kvantni fizičari pokušali ispaliti elektrone prema takvim pukotinama, dobili su interferencijske pruge! Naravno, to im je bilo nelogično jer su oduvijek elektrone smatrali česticama. Da bi vidjeli o čemu se radi, postavili su aparate koji bi *vidjeli* kroz koju pukotinu elektron *zapravo* prođe. Tada se dogodilo nešto vrlo neobično – nije više bilo interferencijskih pruga, nego dvije najobičnije crte, kao što se

dobivaju kod ispaljivanja čestica! Nakon još eksperimentiranja, znanstvenici su došli do zaključka da ponašanje elektrona ovisi o tome promatra li ga neko ili ne! A pošto zakoni kvantne fizike utječu na čitavu materijalnu stvarnost, možemo zaključiti da promatranjem *mijenjamo* svijet!

Što to znači? To znači da je um iznad materije i da nikako nismo samo pasivni promatrači svijeta, mi aktivno izgrađujemo vlastitu stvarnost. Takav model stvarnosti je znanost približio pravom načinu na koji mozak funkcionira. Naime, neuroznanstvenici koji prihvaćaju kvantni model mozga, smatraju da mozak služi da bi projicirao informacije s kvantne razine na biološku. Pojednostavljeno to se može prikazati ovako: Misao utječe na kvantni svijet, odnosno kolabira funkciju elektrona u stvarnu česticu, što utječe na atome, koji utječu na molekule koje izgrađuju proteine koji dalje utječu na biološke mehanizme u mozgu. Osim

toga, sami prijenos informacija između neurona se događa upravo elektromagnetskim impulsima, a što su to nego elektroni!

čestice (recimo elektroni) nastale iz iste materije, postaju povezane bez obzira na prostor. Dakle, ako imamo jedan elektron na jednom kraju svemira, a jedan na

udaljeni milijunima svjetlosnih godina. A kada uzmemo u obzir da je čitav svemir nastao iz jedne točke u trenutku Big Banga, onda vidimo da smo povezani s čitavim svemirom tako da možemo komunicirati sa svakim atomom u svemiru, i to brzinom koja je brža od svjetlosti, brzinom *misli*. Telepatija više i ne zvuči tako paranormalno, zar ne? Mogli bi se čak usuditi reći da to briše granice između duhovnosti i znanosti, jer to samo potvrđuje činjenicu da smo svi jedno, na čemu se baziraju mnoge religije.

Bilo kako bilo, povezivanje kvantne fizike i neuroznanosti je zasigurno najveći korak kojeg se znanost usudila napraviti do sada. Iako još jako mlado područje, bez sumnje izgleda obećavajuće. Možda uskoro dobijemo odgovore na neka od vječnih filozofskih pitanja, pa i neće biti tako vječna, heh. Onima kojima se ovo čini interesantno, preporučujem da pročitaju knjigu *Koji k... uopće znamo?* i pogledaju istoimeni film, tj. *What the Bleep Do We Know !?*. A dotad, uživajmo u životu uz saznanje da mi itekako utječemo na svoju stvarnost!

Ovako izgledaju rezultati eksperimenta koji je znanstvenicima otvorio vrata u misteriozni svijet kvantnoga

Uzorak dobiven na zastoru koristeći jednu pukotinu

Uzorak dobiven na zastoru koristeći dvije pukotine

Kvantnim modelom bi se mogli objasniti i mnogi fenomeni poput telepatije. Eksperimentima je dokazano da dvije

drugome, kada bi promijenili *spin* jednog elektrona, *spin* drugog bi se odmah promijenio, isti tren! Bez obzira na to što su

Parapsihologija

Piše: Petar Afrić, II.a

Priče o pomicanjima predmeta bez fizičkog kontakta, čitanjima misli drugih ljudi i bacanja ljudi u trans pomoću moći sugestije postoje još od pamtljivijeka i kod svih naroda na svim stupnjevima razvoja. Takve pojave, koje nije moguće razumski pojmiti našim osjetilima zamijetiti nazivaju se okultnima, to znači tajanstvenim odnosno skrovitim. One postoje u svim narodima i na svim stupnjevima razvoja.

Znanost se već otprilike 150 godina bavi različitim okultnim fenomenima, ali malo je znanstvenika koji se bave granom parapsihologije. Područje njihova istraživanja raščlanjeno je u dvije glavne skupine. U prvu skupinu spada telepatija odnosno sposobnost čitanja tuđih misli, prijenos misli, vidovitost u smislu vanosjetilnog te poznavanje događaja koji se još

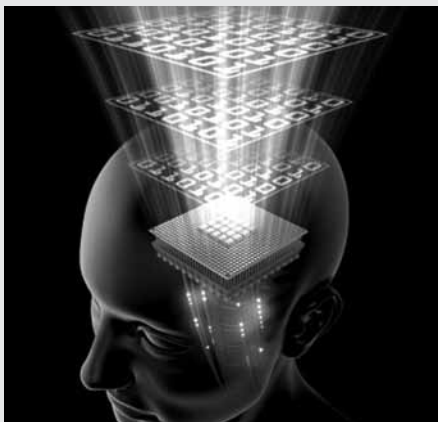

moraju dogoditi. U drugoj skupini nalazi se telekineza, koja se bavi proučavanjem pojava pomicanja predmeta bez fizičkog

kontakta, utjelovljenjima duhova, pojavama sablasti i čudesnim iscjeljenjima. Kako se mogu protumačiti paranormalni

efekti? Možemo li ih svesti na električne moždane struje ili na neke još nama nepoznate valove? Mogu li se oni uvrstiti među poznate nam prirodne znakove i umetnuti u sliku svijeta koju daje fizika? Jedno je sigurno, paranormalne sile i pojave najčešće se pokazuju u stanju smanjene svijesti ili prilikom velikih uzbuđenja, u snu ili polusnu, kod umora, buncanjem u groznici ili pri velikom strahu. Kad je jednom isključena svijest, kritički razum, vodstvo preuzimaju dublji stariji dijelovi mozga. Te slojeve mozga dijelimo

sa svim životinjama. Njihova aktivnost prilikom aktivnog stanja uopće ne dolazi do svijesti. Ti slojevi, nazvani rodovnim mozgom, služe životinjama za orijentaciju u prostoru. One njima čine zadivljujuće učinke dajući im do znanja opasnosti ili tvore njihovu zajednicu organiziranog rada. Bi li prema tome bilo moguće da takve sposobnosti posjeduje i čovjek? Makar u tragovima kao rezervu pa se kod nekih primjeraka naše vrste oni aktiviraju i probiju ograde naše svijesti. To danas još ne znamo.

Telepatija

Najpoznatija strana telepatije je čitanje tuđih misli. Pojava je to o kojoj se govori kroz čitavu ljudsku povijest. Ljudi koji su posjedovali ovu moć, često su bili na vrhovima civilizacija uz same vladare. Uz čitanje misli pojavio se i fenomen njihova prijenosa. S vremenom izraženi su postali fenomeni poznavanja stvari koje osjetilno ne možemo pojmiti. U istraživanjima što ih je proveo američki profesor Rhine s igračim kartama, dokazano je da svaka peta osoba posjeduje sposobnosti da broj pravilnih pogađanja znatno premaši statistički ustanovljen prosjek. To nas tjera da se zapitamo ima li ljudski um mogućnost da primijeti ono što osjetilima ne doživljava. Ljudi paranormalnih sposobnosti ne mogu se oštro koncentrirati na jedan predmet već moraju prihvatiti ono što im se prikazuje najčešće u difuznim slikama, to nam nalaže da se ne radi o jasnim, određenim, svjesnim razumijevanjima. Ne možemo ni sa sigurnosti reći da je u pitanju fantazija i mašta. Pokusi profesora Tenhaeffa iz Utrechta i profesora Bendera iz Freiburga daju mjesta sumnji. Oni su često provodili eksperimente određivanja mjesta, a na raspolaganje im se postavljao nizozemski vidovnjak Geraed Croiset. Njegova zadaća bila je opisati i karakterizirati osobe na jednoj priredbi koja se imala održati kasnije. Pokazalo se da je točnost Croisetovih podataka 80%. Nizozemska ga je policija poslije tih pokusa često koristila kao

pomoć u rješavanju zločina. Davao je vriedne upute, a rijetko bi krenuo čudnim polupogrešnim putevima. Unatoč istraživanjima, telepatija i dalje nije priznata kao stvarna pojava već se smatra igrom prevaranata, šarlatana i mesmera. Telepatija je nazočna u ljudskoj povijesti od

davnina, a ime dobiva tek u 19. st. (grč. tele=udaljenost, daljina; pathe=osjećaj) odnosno 1882. godine kada se na engleskom sveučilištu Cambridgu osniva društvo za psihička istraživanja. Cilj ovog društva je proučavati psihičke i paranormalne fenomene kako bi utvrdili istinu o njima.

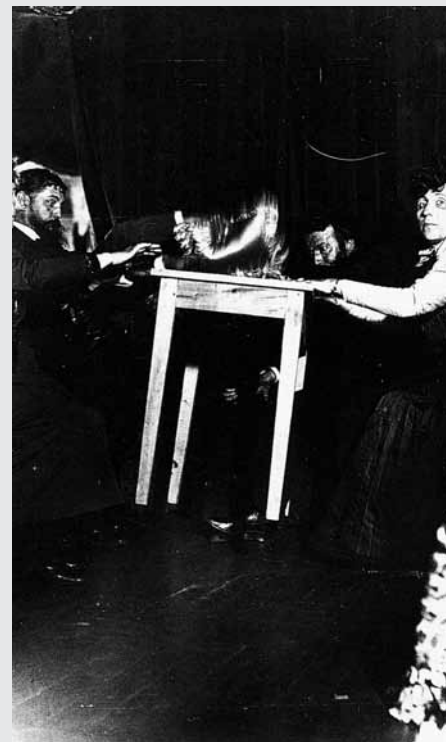

Telekineza

Najpoznatija grana telekineze zasigurno je pomicanje i savijanje predmeta bez fizičkog kontakta. Ona je također prisutna kroz čitavu ljudsku povijest. Neki čak vjeruju da je to bio princip izgradnje piramida i stonehengea. Eusapija Palladino, rođena je kao dijete siromašne obitelji u Italiji. Nepismena, i po mišljenju liječnika histerična, pobudila je početkom 20. st. veliko zanimanje svojih suvremenika upravo nadnaravnim sposobnostima. Eusapija je bila u stanju podizati stolove s poda bez da bi ih doticala. Često je utjecala na muzičke instrumente tako da bi oni počeli svirati u njenoj prisutnosti. Mogla je u trenu izmijeniti težinu svojega tijela i učiniti vidljivima ruke duhova. Njen najdraži eksperiment bio je pomicati zdjelicu vage bez fizičkog kontakta. Ona bi pritom samo podizala ruku gore dole iznad vage.

Kroz povijest telekinezi se pridodaju utjelovljenja duhova i pojava sablasti.

Vjera u demone i vizije duhova plašile su ljude u prvom redu za vrijeme kriza. Još nakon Drugog svjetskog rata polovica ljudi središnje Europe bavila se astrologijom i egzorcizmom. Pojave su to koje često povezujemo s kulturnim i vjerskim ritualima. One su karakteristične za gotovo sve starije politeističke religije i doba srednjeg vijeka. I na kraju imamo čudna iscjeljenja. Mnogi danas pojave čudnih iscjeljenja povezuju sa crkvom i religijom, ali činjenica je da su ona postojala i prije. U medicini možemo pronaći bilješke o naglim povlačenjima karcinoma, pa čak do mjere njegova potpunog nestanka. Liječnici ne mogu ustvrditi razloge ovih ozdravljenja, ali opće je vjerovanje da ih uzrokuje ljudski um. Kako mu to uspijeva? Teorija nalaže da s obzirom da je sve oko nas relativno, tako je i stvarnost relativna, te da je naše tijelo rob našeg uma odnosno da ono što naš um misli to naše tijelo osjeća.

Hipnoza

Fenomen koji su ljudi početkom prošlog stoljeća smatrali okultnim, a danas ga ubrajamo u obični inventar medicine i psihoterapije nazivamo hipnoza.

Sjedeći hipnotiziran u nekom naslonjaču čovjek s očitim užitkom jede sirovi krumpir za kojega su mu rekli da je jabuka. Polažu mu metalnu kovanicu na dlan i govore mu da je kovanica vruća i da ga je opekla. Na ruci odmah nastaje savršeno oblikovana opekotina. Što se pritom dogodilo? Čovjek bulji, on je odsutan duhom i uopće ne zapaža okolinu i ne čuje ako ga što upitam. Njegova odsutnost je samo znatno sužavanje pažnje, koncentracija na jednu točku i na određenu misao ili sjećanje.

Hipnozu često nazivamo i djelomičnim snom, zato jer se prilikom hipnoze kao i kod umjetnog aktiviranja podsvijesti osoba na kojoj eksperimentiramo

uspavljuje kombinacijom verbalnih sugestija i malih fizičkih zahvata. Prilikom toga

svijest se isključuje i jedino što ostaje je veza s hipnotizerom odnosno raptorom. Raptor svojim sugestijama prodire u starije dijelove mozga koji reagiraju nekritično i gotovo refleksno. Uostalom, mogućnosti hipnotizera nisu neograničene. Općenito se negira da bi približno normalan čovjek mogao izdati odnosno izvršiti zapovijed nekog težeg zločina. Isto tako nemoguće je hipnotizirati čovjeka koji se budne svijesti protivi hipnozi. Prilikom hipnoze česta je pojava katelepsija, to je jedna vrsta ukočenosti mišića nalik na grčeve. Prilikom hipnoze česte su manifestacije izgubljenih sjećanja to jest onih sjećanja koja su zakopana duboko unutar naše svijesti. Ta sjećanja često su traumatična i neugodna ili potječu iz naših prvih dana života. Hipnoza nam otvara nova vrata u medicini to jest psihoterapiji i sve se češće upotrebljava.

Razgovor s profesorom geografije Joškom Markotićem

Legenda MIOC-a

Ove školske godine više nam ne predaje naš dragi profesor koji se povukao u mirnu i zasluženu mirovinu. Novinarka Treme pokušala je saznati ponešto o profesoru što možda niste znali.

Piše: Anamarija Čavka, III.c

Profesor Markotić o sebi

Rođen sam u Vrgorcu 1943. Nakon srednje škole završio sam Prirodoslovno-matematički fakultet, odjel geografije u Zagrebu 1968. godine. Diplomski rad bio je na temu "Vrgoračko polje" prilog poznavanju polja u kršu. Školske godine 1968./1969. dobio sam prvo radno mjesto profesora geografije u Zadru u Pomorskoj školi i Tehničkoj školi. Početkom školske godine 1973./1974. preselio sam se iz Zadra u Split da bih predavao u Građevinskom školskom centru iz kojeg sam školske godine 1992./1993. došao na mjesto profesora geografije u MIOC-u, odnosno današnjoj III. gimnaziji. U istoj školi dočekao sam kraj svoje radne karijere te sam 01. rujna 2009. otišao u mirovinu.

Što reći za 40 godina, 1 mjesec i 10 dana rada u prosvjeti? Zahvaljujući dobrom zdravstvenom stanju s nastave sam izostao samo 63 sunčana sata ili prosječno godišnje 2 školska sata. U karijeri sam promijenio četiri škole, jedanaest ravnatelja i jedanaest ministara prosvjete i doživio toliko reformi koje su bile nedorečene. Izradio sam 35 rasporeda sati za profesore i učenike te prisustvovao i organizirao 36 maturalnih plesova.

Zašto sam odabrao ovaj teški, odgovorni, a danasve dragi posao? Odgovor je jednostavan. Volio sam raditi s učenicima kojima sam nastajao iznad svega biti prijatelj, odnosno suradnik jer smo se nalazili na istom zadatku, a to je podučavanje i odgajanje mladih naraštaja. Smatrao sam, a i danas smatram da čovjek prije svega treba voljeti posao za koji se opredijelio. **Poziv prosvjetnog radnika traži samoprijekor, iskrenost, poštovanje, dosljednost i toleranciju svih sudionika u obrazovnom procesu od profesora preko učenika do roditelja.** Naglašavao sam da

je suradnja i povjerenje između profesora i učenika pretpostavka dobrog odnosa. Izuzetan je nastavnički kadar ove škole u kojemu imamo mlade i ambiciozne profesore te one starije i iskusne koji po mom mišljenju čine jednu skladnu i idealnu cjelinu.

Uvijek sam kao profesor geografije poticao druge na jednodnevne izlete. Nezaboravni su izleti učenika i profesora

ispratili. Odlazak mi je lakše pao iz razloga što sam imao cijelo ljeto da isplaniram mirovinu i prođem proces prilagodavanja. Da sam otišao na kraj polugodišta, vjerojatno bi mi teže palo. No, sebi sam unaprijed planirao mirovinu jer sam obnovio kuću u Vrgorcu i počeo se baviti poljoprivredom ekoloških proizvoda za osobne potrebe. Imam dvije unuke i

u moj rodni kraj gdje su se divili ljepotama vrgoračkog kraja, ali i uživali u delicijama koje smo konzumirali (pečena janjetina, teletina, jagode, vino, itd.). Na tim izletima uvijek sam isticao značenje topografskih i geografskih karata koje su izrodile moju poznatu krilaticu "Kartu čitaj i seljaka pitaj". Tako se nikad nećeš izgubiti.

Pitali smo...

Pitali smo naše učenike, što bi Vas htjeli pitati i više od 50% je pitalo nedostajemo li Vam i kako Vam je u mirovini?

Nedostajete mi puno samo želim naglasiti da je sretna okolnost što sam pošao u mirovinu praktički 10. lipnja, tj. na zadnji dan nastave kad su me sadašnji maturanti

unuka, pa s dvogodišnjim unukom prošetam. Najvažnije je da čovjek taj prolazak kroz treću životnu dob isplanira. Najgora je ako nije napravio neki plan pri kraju radnog staža. Znaete da sam veoma aktivan i da ću uvijek biti ovamo-onamo i mislim da je to smisao treće dobi koja se na najgori način može iskusiti ležanjem i gledanjem televizije. Uvijek sebi nađem nešto posla, pa makar šetnju.

Kad ste predavali u drugim školama, MIOC je sigurno imao reputaciju elitne škole. Možete li nam reći nešto o tome i o iskustvu iz drugih škola?

MIOC je bez konkurencije elitna škola. Iz svog bogatog iskustva mogu vam reći da

Kravata s potpisima IV.b

su najveći kampanjci, gimnazijalci. Radio sam u Pomorskoj školi u Zadru. Pomorci su isto bili učenici koji su prednost davali stručnim predmetima, a budući da sam ja geograf i smatram da su geografija i nautika dva bitna predmeta za smjer pomoraca, malo sam ih na početku nagazio. Na polugodištu je 17 od 27 učenika palo jer nisu znali strane svijeta. Tada mi je njihova razrednica rekla da moram malo spustiti kriterije. Vi sami znate da sam znao reći: "Pamtim jedan, a pišem dva". Znao sam davao ocjene na kredit pogotovo na polugodištu s odgodom od dvadesetak dana sa stopostotnom kamatom. Velika je razlika raditi u gimnaziji i u ostalim srednjim školama, jer sam se u gimnaziji puno više spremao za nastavu.

Jesu li Vam neki učenički biseri ostali u sjećanju?

Pa bilo je bisera pogotovo prilikom maturálnih zabava. Učenicima sam rekao da se treba čekati neko vrijeme da se ispravi negativna ocjena kao što se treba čekati da se kupus ukiseli, oko četrdeset dana, tj. kada se voda razbistri jer ako je mutna, kupus nije ukiselnjen. Jedni su me pitali s čime se jede kiseli kupus, a ja sam odgovorio sa svinjetinom. I jedne maturálnne večeri su doveli živog mladog odojka u halu hotela. Bio je miran cijelu večer i nitko nije znao za njega. Kad su me prozvali, donijeli su kutiju u kojoj je bio prasac od jedno dvanaest kila. Svi smo se dobro nasmijali. Nismo znali gdje ćemo s njim i

ja sam u šali rekao da bismo ga mogli odnijeti u Vrgorac. Ples je završio i ja sam otišao kući pretpostavljajući da će oni tog prasca u toj kartonskoj kutiji odnijeti, a oni su ga ostavili u hotelu i zvao me šef sale oko četiri i trideset ujutro. Rekao sam da ću doći za par sati kad se odmorim. Nisam znao kamo ću s prascem jer je bila nedjelja, a da je bio radni dan, odnio bih ga u mesnicu. Tad je naišao jedan konobar i pitao u čemu je problem. Objasnio sam mu za prasca i on je rekao da ga dam njemu. Dao mi je dvjesto, tristost kuna i odveo prasca, a s tim sam novcem počastio taj razred.

Od vaših razreda, koji vam je bio najdraži?

Od razreda mi je najdraži bio 4.b školske godine 1994. /1995. Mislim da je bilo 25 učenika u tom razredu i svi su diplomirali na raznim fakultetima. Prije pet godina smo slavili desetu godišnjicu mature i napisali su mi kratko pismo. To je razred koji je stvarno bio dobra klapa. Ja sam im postao razrednik na trećoj godini i to je razred koji mi je stvarno prirastao srcu uz generaciju ovogodišnjih maturanata koji su mi priredili spektakularan ispraćaj kojeg ću se dugo sjećati. Nastava je bila prekinuta. Tako da mi je ta generacija apsolutno prirasla srcu.

Je li taj razred imao koji biser za pamćenje?

Pa čuli ste moju izreku "Ljudi se vežu za riječ, a oni drugi za rogove". Ti maturanti iz 1994. /1995. su mi na maturálnu donijeli dvadeset i pet metara konopca za vješanje odjeće da mogu vezati ljude za riječ. Deset godina kasnije, kupio sam dva metra i pedeset centimetara takvog konopca i isjekao ga na komade od deset centimetara, stavio ga u koverte i dao ga svakom od njih da ih podsjeti na događaj od prije deset godina. Bili su veoma iznenađeni.

Je li Vas neki razred posebno naljutio?

Ja sam uvijek imao stajalište da sve što se dogodi u tim mladim glavama nije iz prave

IV.b s ravnateljicom, profesorom i razrednicom

zloće nego jednostavno iz jednog nekontroliranog ispada ili nezadovoljstva. Bilo je situacija kada sam povisio glas, ali na to se ne obazirem baš previše. Uvijek sam naglašavao: "Pamtite ono što je dobro, a ono loše čim prije zaboravite". Tako da ne mogu istaknuti niti jedan razred koji me posebno naljutio.

Kakav je bio oproštaj od kolega profesora?

Veoma me dirnula naša ravnateljica koja me je nagradila ne samo lijepom slikom, kao Grafička škola u kojoj sam bio ravnatelj, već mi je i sastavila dirljivo oproštajno pismo na koje nisam plakao iako sam veliki emotivac. Tu sam večer sebi dao zadatak da ne smijem pustiti suzu. Od kolega geografa sam dobio prekrasnu monografiju o vinogorjima Hrvatske. Nisam znao što mi pripremaju, ali sam sumnjao pa sam donio vina iz Vrgorca, Vodica, s Visa te sam kupio Malvaziju i Graševinu. Kad su mi profesor Vrbatović, profesor Krnić i profesor Bagarić u ime cijelog aktiva uručili tu knjigu, rekao sam da su mi oni dali u pismenoj formi, a ja dajem u naturi vina iz cijele Hrvatske. Ravnatelj Građevinske škole mi je dao monografiju o autocestama Hrvatske.

Imate li kakav savjet za učenike?

Poručio bih im da shvate da svaki profesor čim se opredijelio za ovo zanimanje

Torta od vrgoračkih jagoda

ima želju da ustraje u tom poslu kao što sam ustrajao ja punih četrdeset godina, da ih najprije uputi u one pravce gdje će biti ljudi. Propusti u obrazovnom dijelu našeg posla se uvijek mogu nadoknaditi zahvaljujući brojnim tehnologijama, ali prije svega je bitno biti čovjek. Vjerujem da sam vam to naglašavao puno puta. Najvažnije je da iz ovih školskih klupa odu učenici formiranih ličnosti u najpozitivnijem smislu riječi. To je bitnije od toga da li ste naučili koliko neka zemlja ima stanovnika ili kolika joj je površina. To se uvijek može provjeriti. Najvažnije je postati čovjek.

Učenici o profesoru Markotiću

Profesor Markotić je bio onaj tip profesora kojemu je stalo. Učili smo gradivo, ali smo učili i biti ljudi. Uvijek je imao vremena za šalu i nikad se nije ljutio. Nastojao nam je približiti gradivo da nam bude zabavno, a njegove priče, šale i primjeri su uvijek bili zanimljivi za poslušati i dobri za nasmijati se.

Profesore, hvala Vam!

Brzopotezna pitanja

Slušaj: klasična i domaća (pop) glazba

Čita: Slobodna Dalmacija i Tjedni

Globus (a nije spomenuo Tremu :')

Gleda: Najslabija karika, Tko želi biti milijunaš?, reportaže Gorana Milića

Kao učenik: Vrlo dobar, ali živ i nemiran.

Nadimci: Joke, Sokol iz Vrgorca, Legenda (nama omiljeni)

Omiljeni pjevači: Vice Vukov, Oliver Dragojević

Omiljene pjevačice: Tereza Kesovija, Doris Dragović

Sportaš: Bernard Vukas, Pele, Dražen Petrović

Film u srcu: Prohujalo s vihorom

Sportski klubovi: Hajduk, pa opet Hajduk

Omiljene glumice: Marilyn Monroe, Ingrid Bergman

Omiljeni glumci: Tom Cruise, Gregory Peck

Opereta: Splitski akvarel

Jazz pjevač: Louis Armstrong

Znanstvenici: Nikola Kopernik i profesor Lovrić s faksa

Slikar: Emanuel Vidović

Duhovna vertikalna: Papa Ivan Pavao II. i Vlado Gotovac

Dražen Petrov – najmlađa diplomirana osoba u Hrvatskoj

U siječnju 2009. u dvadesetdrugoj godini života na PMF fiziku je diplomirao Dražen Petrov, bivši učenik naše gimnazije. U nedavnom broju Slobodne Dalmacije, ali i u brojnim drugim tiskovinama, pa i na televizijskim ekranima mogli ste čuti to ime. Čime se on sada bavi i koji su njegovi planovi za budućnost donosimo ovim člankom.

Piše: Katja Galić, Ill.a

Sažmi u nekoliko rečenica za čitatelje Tre-me ono čime se trenutno baviš!

Trenutno sam znanstveni novak i predajem na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Splitu na odjelu za fiziku. Dio svog sadašnjeg rada radim na fakultetu (kao asistent), a dio na Medils-u (Mediterranski institut za istraživanje života/Radmanov institut).

Kako je započelo tvoje putovanje u svijet fizike? Jesi li tu želju gajio od malena ili je ona postepeno rasla u tebi?

Na to pitanje ne bih mogao dati točan odgovor, ali mogu reći kako je sve to krenulo. Nakon što sam završio III. gimnaziju predao sam papire za upis na Građevinski fakultet i na PMF. Iako sam od malena uvijek maštao o tome kako ću jednog dana graditi mostove i zgrade, ipak sam na kraju od toga odustao i prihvatio se fizike.

Zašto baš fizika?

Pa nisam htio upisati matematiku jer sam smatrao da nema neke značajne primjene. Fizika kao znanost me privukla pokusima i istraživanjima i promijenila moj pogled na svijet.

Kakav si učenik bio?

Prolazio sam s odličnim uspjehom, uglavnom od 4, 7 do 5, 0. Išao sam na natjecanja iz biologije, kemije, informatike, fizike i matematike, međutim samo sam na području matematike dospio do državne razine i to sve 4 godine školovanja u MIOC-u. Tako je jedne godine osnovana i reprezentacija prvih 6 najboljih u državi koji su trebali ići na Međunarodno natjecanje iz matematike u Japan, ali ja sam nažalost bio 7.

Na neki način neostvaren san, ali zasigurno ćeš i to jednog dana ostvariti. Jesi li se bavio nekim sportom za vrijeme školovanja ili nekim drugim izvannastavnim aktivnostima?

Igrao sam stolni tenis u osnovnoj školi, ali sam u prvom razredu srednje odustao od toga. Od većih uspjeha značajno je da sam bio 3. u državi i na dječjoj olimpijadi u Njemačkoj. Za vrijeme studiranja vratio sam se tom sportu i trenirao sam djeću neko vrijeme, ali sam morao odustati zbog manjka vremena.

Jesu li tvoji učenici postigli kakav uspjeh?

Jesu, bili su 3. ekipa na državnom natjecanju.

Čega se iz MIOC-a rado sjećaš?

Razreda i razrednih druženja, ali i natjecanja. Bilo je to lijepo vrijeme kada bi boravili u hotelu po 5 dana i uživali u razgledavanju drugih gradova i šalama.

Jesi ostao u kontaktu s tom ekipom?

Redovit se vidim s 5-6 njih, a s ostalima se čujem. Nažalost više nemam toliko slobodnog vremena da bih mogao čuti sve koje želim.

A profesori?

Pa ne bih nikoga posebno istaknuo, jer su svi zaista izvrsni i ovom prilikom ih pozdravljam. Ostali su mi u prekrasnom sjećanju i smatram III. gimnaziju odličnom školom, pa je rado preporučam kada me netko upita za savjet.

Znači nitko nije utjecao naročito na tvoju odluku da postaneš (bio) fizičar?

Ne, čak ni roditelji. Obitelj mi je bila veliki oslonac i uvijek su mi rado kroz diskusiju davali savjete, ali sva je odluka bila na meni i smatram to najboljim načinom, jer nikoga neću kriviti za svoje postupke, već im samo mogu zahvaliti što su mi pomogli u odluci.

Što ti je najzanimljivije u poslu koji sada radiš?

Sve, počevši od načina rada. Iako imam svog šefa nitko na mene ne vrši *pressing* i radim kada hoću i što hoću. Sve što trebam je iznijeti svoju ideju i prezentirati je, te se posavjetovati i zatim raditi na onome što sam "zacrtao". Trenutačno se bavim područjem biofizike, iako mi u srednjoj školi biologija nije tako dobro išla kao matematika, ali me oduvijek zanimala.

Kakav je osjećaj predavati i gledati s katedre?

Moram priznati poprilično čudan. Svoje studente vidim baš kao sebe, čak primjećujem da mnogi od njih razmišljaju kao i ja. Kroz školovanje sam se uvelike promijenio. Moji interesi su drugačiji. Prije

sam dnevnom rutinom smatrao fakultet (predavanja), kavu s prijateljima i odmor, a sada imam jako malo slobodnog vremena i 8 sati rada dnevno.

Kako razmišljaš o budućnosti? Što je ono čemu stremiš?

Zadovoljan sam trenutnim stanjem. U ožujku 2010. godine odlazim u Beč na dokorat (2-4 godine).

Zvuči zanimljivo. Želimo ti uspješan boravak u Beču. Imaš li kakvu poruku za čitatelje Treme?

Iz osobnog iskustva mogao bih reći da bih volio da sam neke stvari znao ranije, ali da jesam onda zasigurno ne bi proživio neke lijepe trenutke s dragim mi osobama, tako da dobro iskoristite svoje mogućnosti i prilike. Na fakultetu ne vrijede školska pravila, ocjene nisu jedino

mjerilo i ne garantiraju zaposlenje. Moj bi topli savjet bio da pri završetku školovanja pogledate koje predispozicije trebate

za određeni posao te da vam to bude smjernica kako kasnije ne bi morali raditi ono što ne volite i gubiti godine uzalud.

Razgovor sa Žanom Ojdanićem

Gol(e) istine – Torcida

Sve što ste morate znati o ovoj navijačkoj skupini

Razgovarali: Tina Gorjanc, IV.b i Roko Pezelj, IV.c

Moja prva utakmica. Moj otac mi je za 6. rođendan poklonija Hajduka.

Ušli smo na zapad, diga me na ogradu, a on se popeja na petu, šestu skalinu da bi bolje vidija igru i ka pravi "trener amater" komentira taktiku.

A redar bi nas tira sa ograde, pa kad on prođe mi opet gori.

A ja san zapamtija Jerkovića, gospodina Lučetina i Frfu Mužinića koji je uklizava protivnicima na par metri ispred mojih očiju.

Nisan ja zna šta je Hajduk, koja je to veličina, koja radost i tuga, zna san samo da igramo u bilim majicama i da smo najbolji na svitu i okolici.

Za one koji ne znaju, ispričajte nam činjenice o nastanku Torcide?

28. listopada 1950. godine povodom utakmice Hajduk – Crvena Zvezda (2-1) u

Zagrebu je gospodin Vjenceslav Žuvela okupio par ljudi (Valenta, Dorić, Ivanišević) te su u Splitu večer prije utakmice priredili pravi šušur u gradu. Dan nakon gospodin Žuvela je zbog toga

čak i pritvoren. Prozvali su se Torcida što na portugalski znači skretničari. Naime navijači su oni koji skreću odnosno mijenjaju tijekom utakmice svojim navijanjem.

Ljudi često gaje predrasude o Torcidi. Kako se borite sa tim?

Teško se sa tim boriti posebice danas kada se svatko predstavlja kao Torcida, a za neredе koje naprave odgovara naša udruga navijača, ja ili naš tajnik Stipe Lekić. Za predrasude su najviše krivi

ska na europske utakmice što je kasnije sudskim putem ukinuto.

Nažalost na provokacije drugih skupina ne možemo se oglušiti jer onda u narodu ispadamo kukavice i jadnici. A tu je i činjenica da sve navijačke skupine žele uzeti skalp Torcidi.

Na razvijanje kojih vrijednosti kod mladih ljudi želite utjecati?

Na zajedništvo, prijateljstvo, da žive jedan za drugoga, da stanu u obranu jedan drugome bilo u svakodnevnim životnim situacijama bilo na stadionu. Da su u svako doba dana na raspolaganju jedan drugome...

novinari koji svojim novinskim člancima formiraju javno mijenje. Torcida se humanitarnim radom svojih članova pokušava izdignuti iznad tih predrasuda. Naime imamo više podružnica dobrovoljnih davatelja krvi te provodimo humanitarne akcije kao što je Akcija Vukovar. Torcida je prije godinu dana skupila oko 100 000 kuna za 10 najsiriromašnijih obitelji u Vukovaru na način da su navijači na našoj web stranici torcida.org uplaćivali donacije na navedeni broj žiro računa. Akcija je trajala nekih mjesec dana. Poslali smo ljude da provjere dobivene informacije od socijalne službe. Podijelili smo novac i još smo kupili pakete hrane i najosnovnijih potrepština za te ljude koji zaista žive na rubu egzistencije. Pomažemo i ljudima koji nam se obrate s nekakvim problemima. Organiziramo i malonogometno natjecanje Torcida kup, evo već 15 godina i tu okupljamo mladež. Dosta klupskog novca ode na odvjetnike naših članova koji su nepravedno osuđeni te imaju zabranu dolaska na utakmice. Naša najveća pobjeda što se toga tiče bila je ova zadnja u Slovačkoj kada je 200-tinjak naših navijača dobilo i do 5 godina zabrane dola-

Koliko članova broji Torcida? Imali li velikih faca među članovima?

Torcida broji 8 560 članova, a njeni članovi su i liječnici i generali i ljudi na višim funkcijama. Od intelektualaca do manje obrazovanih ljudi.

Možda svi mladi ljudi (a ni oni veći) nemaju baš dobru sliku o tome što je Torcida niti na dobar način percipiraju ovu navijačku skupinu. Bi li bilo moguće uvesti u osnovne škole nekakva predavanja o Torcidi kako bi osvijestili mlade ljude, ali i zainteresirali za one vrijednosti koje Torcida želi promicati?

Trebalo bi, i moguće je da se to u kratkom vremenu dogodi jer djeca danas zaista stječu krivi dojam o navijačima. Većini je to prilika za divljanje, a to je krivo.

Kakav i koji je stav Torcide o divljanju na i van stadiona?

Bacanje pirotehnikе u teren ne opravdam, ali pirotehnikа na tribinama uvijek je bila dio navijanja i uvijek će ostati dio našeg navijanja. U Europi postoji par država u kojima je to dozvoljeno. Bengalke nisu na tribinama nikoga ozlijedile. Problem su topovski udari i zbog njih smo već imali ozljeda. U zadnjih par godina reduciramo broj topovskih udara i pirotehnikе na utakmicama.

Mi smo protiv bilo kakvog sukoba između navijača. Takvi sukobi se i ne događaju na tribinama nego na, primjerice,

autocesti. Mi nismo u mogućnosti to kontrolirati. Jedini tko to može kontrolirati i ima ovlasti za to je policija. Primjerice, ako se igra derbi u Zagrebu i izbiju sukobi, od deset mogućih sukoba naši stariji pripadnici su osam sukoba spriječili. Nažalost o preostala dva možete čitati u novinama, jer njih samo to zanima.

*Tko kaže da Torcida nije miraljubiva...
Pripadnik Torcide sa svojim psom Riom*

Torcida uvijek ponovno oduševljava svojim koreografijama. Tko je za njih zaslužan? Imamo dva momka koji su za to zaduženi i baš imaju *mota* za to, što se vidi iz priloženog. Na koreografiji se radi, ona ne nastaje

spontano. Kao ni transparenti. Svaki transparent je pregledan od strane policije, a neki se stavljaju i prije utakmice. Transparent je svojevrsna relikvija, pa postoje točna pravila o njegovoj veličini i mjestu postavljanja. Kada neka skupina izgubi transparent, u određenom periodu ne smije raditi novi već samo vjerno navijati!

Postoje li kakva pravila ponašanja među navijačima? Podliježu li oni kakvim zakonima udruge?

Nakon događaja u Baškoj Vodi u izradi je kodeks. Skoro je završen. Odnosi se na ponašanje navijača na i izvan tribina. Mi od Hajduka tražimo da usvoji naš kodeks, kao što oni očekuju da ga mi sastavimo. Iako oni nisu članovi Torcide, a mi jesmo Hajduka, zbog politike danas oni imaju pravo tražiti to od nas. Taj kodeks će biti prilagođen navijaču.

Međutim, osim kodeksa udruge ima i svoj statut koji je u okviru zakona Republike Hrvatske i koji je uvjetovan samom činjenicom da je Torcida registrirana udruge građana.

Koja je uloga Torcide u samom klubu? Ima li je uopće?

Nema i ne želi je imati. To je zato što bi tada navijač ušao u politiku kluba. Mi smo tu samo da navijamo. Međutim, kad se događaju situacije poput ove danas i kada klub tone i tone do dna, onda moramo djelovati pritiskom na čelnike grada kako bi oni reagirali.

A u kakvom ste odnosu s upravom Hajduka?

Ni u kakvom jer, ponavljam još jednom, ne želimo ulaziti u politiku kluba. Mada nam ni sama njihova politika ne odgovara.

Nedavna su događanja pokazala i dokazala nostalgiju za starim placom. Postoji li mogućnost da se manje utakmice kluba igraju tamo?

To bi bilo dobro i lijepo, jer smo svi emotivno vezani uz *stari plac* a tako bi ga na neki način reanimirali. Nažalost trenutno ne postoje uvjeti koji zadovoljavaju uvjete propisane od UEFA-e.

A kako se postaje član Torcide?

Jednostavno. Upisnica na stranici www.torcida.hr ili u samom Klubu navijača kraj *staroga placa*. Jedini uvjet je da si navijač Hajduka.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Neke učene osobe na visokim položajima nas već odavno preko novina, televizije, interneta i sličnih načina prenošenja informacija plaše globalnim zatopljenjem i općim potopom, a nedavno se u to uplela i 2012. godina.

Du... du... du... nema nam pomoći

Dobro, shvatili smo, nema nam spasa, umrijet ćemo, i to za, ni više ni manje nego dvije godine.

Piše: Danijela Mikuličić, IV.b

Neki stručnjaci prijete tolikim porastom temperatura i izdizanjem morske razine da bi Sjeverno more moglo zamijeniti Mediteran, barem kao turističko odredište. Po njihovim predviđanjima, do 2071. godine temperatura bi mogla porasti do 3°C, te bi to prouzročilo oko 87 000 više smrti od vrućine godišnje. Neki drugi tvrde kako bi se za 50 do 100 godina morska razina mogla podignuti i za više od jednog metra, što naravno ne bi zaobišlo ni Jadran, što znači da bi preko 115 km² površine Hrvatske bilo poplavljeno. Ovi stručnjaci su pesimističniji od prethodnih jer tvrde kako bi temperatura do kraja stoljeća mogla porasti i za 6°C, što bi dovelo do većih klimatskih promjena.

Što je dovelo do tako pesimističnih zaključaka? Nitko sa sigurnošću ne može reći. Postoje dvije teorije o uzrocima globalnog zatopljenja. Prva govori o tome kako čovjek nema previše utjecaja na ove promjene, jer se razdoblja mijenjaju, izmjenjuju se hladna i topla, a pošto je u 18.st. bilo zadnje malo ledeno doba, vrijeme je za zatopljenje. Kako čovjek nije imao skoro nikakav utjecaj na spomenuto malo ledeno doba u 18.st, tako prema znanstvenicima koji zagovaraju ovu teoriju, ne može imati previše utjecaja ni na ovo zatopljenje. Druga, priznatija teorija tvrdi kako je za zatopljenje najviše kriv upravo čovjek. Sigurno ste čuli za stakleničke plinove, preveliku emisiju ugljičnog dioksida, metana i sličnih plinova. **Najveći zagađivač je čovjek, tj. njegove tvornice, automobili i mnoge druge stvari, ali i krave, koje su zbog velike količine metana u njihovom želucu, jedni od najvećih zagađivača na svijetu, točnije, proizvode čak 5% od ukupne količine metana u atmosferi.** Najveći problem kod tih plinova je što se jako dugo

zadržavaju u atmosferi, a koncentracija CO₂ u atmosferi je danas najveća u posljednjih 600 000 godina.

Po porastu koncentracije CO₂ u atmosferi, glečeri i ledenjaci na polovima se brže otapaju, što uzrokuje i porast razine mora. Najveći problem je industrija. Zato su skoro sve države (osim SAD-a koji je, iako je jedan od najvećih zagađivača, odbio) 2005. godine potpisale Kyoto protokol kojim obećavaju da će smanjiti emisiju štetnih plinova u atmosferu. U Europi se 16 istraživačkih instituta bavi

ovim problemom, i nitko ne zna točno koliko će se more izdignuti ni koliko će porasti temperatura, ali svi tvrde da će se to sigurno dogoditi. Neki učinci globalnog zatopljenja vide se već sada. Ribe iz toplijih mora sele u hladnija, pa tako i ribe iz tropskih mora dolaze u Jadran, stotine morskih lavova uginulo je zbog manjka leda, smanjuju se ledenjaci na Himalaji, otapa se led na polovima, čime se bitno smanjuju svjetske rezerve pitke vode, jer su upravo ledenjaci njena najveća skladišta. Porastom temperature rasti će broj oboljelih od denge i kolere, a da i ne govorimo za koliko će se povećati broj umrlih od vrućine. Svjetska zdravstvena organizacija upozorava na činjenicu da će od globalnog zatopljenja najviše stradati ljudi u Africi i oni iz siromašnih zemalja, tj. oni koji su najmanje krivi za zatopljenje, ali se veće poteškoće u zdravlju očekuju i kod ljudi koji žive u velikim gradovima zato što se u njima nakuplja vrućina i stvara se tzv. efekt urbanog otoka vrućine. **Ne smijemo zaboraviti ni na činjenicu da će povišenje temperature utjecati i na klimu, te se očekuje više požara, suša, poplava i tajfuna,** što će utjecati

na smanjenje raspoloživih količina hrane, čemu u prilog idu i sve obradive površine koje će, ako se razina mora zaista podigne koliko je i predviđeno, biti potopljene. Globalno zatopljenje se počelo manifestirati na svim područjima, a jedna od najgorih posljedica, otapanje plutajućeg leda i glečera, se pažljivo motri uz pomoć NASA-inog satelita, te je pomoću njega utvrđeno da se od 2006. godine pa nadalje led sve brže topi te da količina otopljenog leda godišnje dostiže i 109 gigatona.

Hrvatska bi izdizanjem morske razine mogla izgubiti gradove Split, Zadar, Dubrovnik, Šibenik i Nin, rijeke Neretvu, Rašu, Krku, Zrmanju i Cetinu, obalu zapadne Istre, Vransko jezero i otok Krapanj, te bi se cijela Dalmacija zbog sve većeg nedostatka pitke vode i sve više razaraćućih požara mogla pretvoriti u pustinju.

Ovo je teorija o globalnom zatopljenju, s kojom se slaže većina istraživača i znanstvenika, ali postoje i druge teorije, poput one Williama Pattersona koji tvrdi da će led koji se otapa zbog klimatskih

promjena ohladiti Golfsku struju i uzrokovati ne zatopljenje već malo ledeno doba, koje bi trebalo nastupiti najkasnije za dvije godine, te bi se čovječanstvo bitno reduciralo, ako ne i izumrlo.

Rezultati studija su zbilja zabrinjavajući, pa bi se ljudi trebali zapitati treba li im doista tolika tehnologija i industrija ako

njome uništavaju svoj planet. Usporavanje globalnog zatopljenja nije lak posao, trebaju se uključiti sve svjetske vlade, znanstvene institucije i sve institucije koje se brinu o gospodarstvu država, ali i pojedinci. Teško, ali ako se tako može svijet spasiti od kobnih utjecaja globalnog zatopljenja, onda se nešto mora hitno poduzeti.

Priča o jednom uspjehu

Barack Obama ili Baraka Obmana?

Piše: Lucija Kilić, IV.f

Američka nacija je 4. 11 2008. godine izašla iz Platonove špilje, odlučila je strgnuti s ruku okove krvavog kapitalizma i reći dosta teksaškom rendžeru s motorom pilom. I izravno iz pećine je otišla u glasačke prostorije i proširila granice svoje spoznaje. I zaokružila ime za koje su vjerovali da je ime samog Obećanog.

I ništa više nije bilo isto.

(Zapravo, do današnjeg dana stvari su poprilično slične).

Barack Obama je u ključnom trenutku imao sve što je trebalo imati za uspjeh.

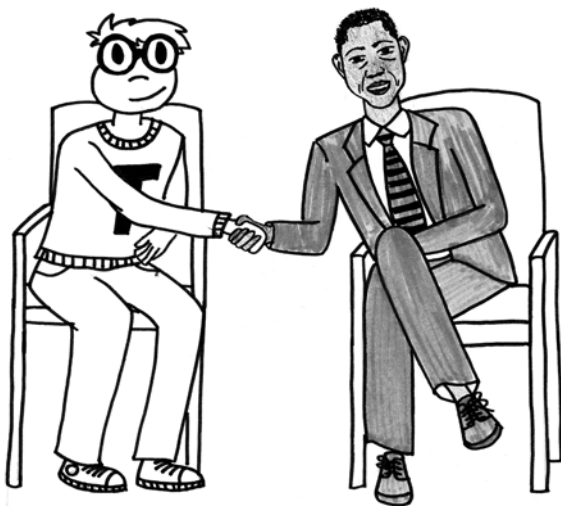
U državi, Rimskom Carstvu 21. stoljeća, koja zadnjih par godina balansira na granici nepovratnog siromaštva, a koju je većina svjetskog puka smatrala utopijom, počela je u globalnoj javnosti dobijati negativne konotacije a sve to zahvaljujući

Georgu Bushu, čovjeku za kojega nikome nije bilo jasno kako ima iole sposobnosti upravljati jednom tolikom državom (Valjda po principu što gluplji to bolja lutka za manipulaciju.).

Svjetska javnost se niz godina otrježnjivala kako bi došla do točke potpune trezvenosti u kojoj je shvatila da je Amerika tek vuk u janjećoj koži, a i onaj konobarici iz Prnjavoja je postalo kao kristal jasno da u Afganistan, Iran i Irak šalje svoju vojsku samo radi iznuđivanja nafte pod tobože izlikom o uspostavi mira i pravednijeg poretka.

U tom trenutku mogućeg gubitka kredibiliteta, aktiviraju se oni najopasniji, "ljudi iz sjene", kojima ne znaš lica, ali samo vidiš prste kako potežu konce na svojim lutkama i uz svesrdnu pomoć medija, najjačeg i najubojitijeg oružja našeg stoljeća, stvaraju Batmana i smještaju ga u današnji Gotham City – Ameriku. Izmučenoj naciji je najbolje ponuditi bajke, jer one uvijek dođu kao melem na bolno mjesto, a Barack Obama je upravo to. Čovjek-junak. Onaj zaštitnik slabijih i

nemoćnih, koji nas uči da zločesti Joker uvijek završi pred licem pravde.

Nažalost, on je realan isto koliko i princ na bijelom konju (znači ne postoji).

Rodio se u miješanoj obitelji, 1961. godine od majke Amerikanke i oca Kenijca. Od malena je živio u nezavidnim životnim uvjetima, jer miješani brakovi još uvijek su se smatrali kontroverznim. Unatoč tome, nestalnom identitetu i ranom raspadu obitelji (u dobi od 2 godine), djetinjstvo provodi u Indoneziji s očuhom i majkom, ali se vraća na rodne Havaje kako bi završio srednju školu i politološki studij (specijalizirao vanjskopolitičke odnose). Obrazovanje mu je uvijek bilo prioritet, te upisuje Harvard Law School koju također završava u roku. Nakon školovanja zapošljava se kao odvjetnik za građansko pravo u Chicago. Također radi i kao predavač na Chicago Law School gdje predaje ustavno pravo. Prva stepenica do političkog uspjeha je bila senatorstvo u Illinoisu, a za titulu predsjedničkog kandidata demokratske stranke se borio protiv Hillary Clinton.

Zahvaljujući njemu do tada političke inertne mase (crnci, emigranti, ljudi na rubu egzistencije) izašle su na izbore, slijepo vjerujući da u svojim rukama upravo oni drže sudbinu svoje države i vjerujući da upravo oni imaju sredstva da napokon na vlast dovedu nekoga tko je to zaslužio, nekoga za kojeg znaju da će ih odvesti u bolje sutra.

Predizbornu kampanju je temeljio na trima delikatnim subjektima: zdravstvena

zaštita za sve, povlačenje vojnika iz Irana i zatvaranje zloglasnog zatvora u Guantanamo.

Do sada je uspio u Kongresu izglasati reformu zdravstva i zatvaranje zatvora, te se išetao po svijetu govoreći: Nada, Akcija, Promjena.

Dirljivim političkim govorima, igrao je na emocije svojih građana, dirajući ih u najosjetljivija mjesta, tepajući im da su oni posebni i vrijedni, da će njihova djeca bez obzira na boju kože, vjeru imati mogućnost uspjeha, samo i jedino vrijednim i napornim radom. Svijetu se umilio, obećavajući mu da će povući sve svoje vojnike iz Perzijskog zaljeva, da će ono Wilsonovo pravo na samoodređenje svakog

Barack Obama - Nobelova nagrada

naroda napokon zaživjeti a da će američka nacija jedino propagirati politiku pacifizma. Jedna od njegovih top 20 citata, po izboru jednog stranog internetskog portala je: **“Ja se ne protivim svim ratovima. Ja se protivim glupim ratovima.”**

Kulminacija ove dirljive bajke za odrasle, kojima su snovi smljeveni u mašineriji zvanj kapitalizam, bilo je Obamino dobivanje jedne od najrespektivnijih nagrada na svijetu, Nobelove i to upravo na području za mir. (Iako je ova nagrada, do sada nezavisna i davana zaslužno, sve više se prlja raznim politički spletkama, posebno na ovom području, primjer Palestina i Izrael, koji su opet stupili u rat nakon dobivanja nagrade). Oni naivni kojima još netko nije razbio roza naočale vjeruju da je to samo predujam (kako je i Odbor objasnio) za silu dobrih djela kojima bi on trebao zasuti pučanstvo u skromnom vremenu, a oni malo manje naivni su samo u čudu slegnuli ramenima, napravili onu facu koju su radila komunistička djeca kada bi im mercedes uplovio u selo i rekli: An???

Naravno, pitanje se nameće samo po sebi, zbog čega su oni upravo sada odlučili mijenjati pravila i kako su mogli tako vrijednu nagradu dati na račun par dirljivih parola?!

Uz to, hoće li će on vratiti nagradu ako ne učini ništa vrijedno pamćenja, kao što vratiš onu spravu za vježbanje ako ne dobiješ zavidne mišice u kratkom vremenu? (Ovo su samo retorička pitanja).

Barack Obama je po saznanju rezultata Odbora dobio prirodno rumenilo jer ni njemu nije baš bilo jasno. Jer prema zadnjim anketama podržava ga manje od 50% javnosti što je najniža stopa njegove popularnosti (na početku mandata podržavalo ga je 76% građana).

Uz to, još jedna činjenica koja je ne znam kako prošla kroz cjedilo javnosti jest da je Barack Obama (da taj isti koji je dobio onu minornu nagradu za mir na globalnom) POVEĆAO broj svojih vojnika u Afganistanu za 40 000.

Sapientni sat.

Svijet se počeo otrjeznjivati i izlaziti iz slatkog sna nada da je došlo vrijeme mira i prosperiteta za sve.

Možda boljitak leži u Nama, a ne u Njima.

Španjolska, II. put

“Rok-rok!”

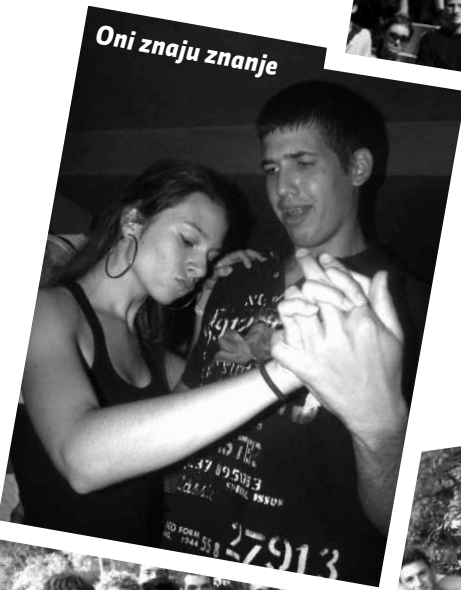
“Vežite se, slijecemo!”

Don Quijote gurnut je u drugi plan

Oni znaju znanje

Oni su bili u Monte Carlu i oni su sad kul

Barcelona

Zvijezde na crvenom tepihu

Ma šta jedno, dva nova kazališta

U želji da kazališnoj publici Splita i onima koji će to tek postati ponudi više, nekolicina kazališnih umjetnika i zaljubljenika u teatar osnovala je dva nova kazališta: PlayDramu i Malo splitsko kazalište.

Piše: Iva Šimić, I.b

PlayDrama osnovana je u želji da se prikaže suvremeni, urbani život. Da se mlađoj populaciji (iako to nije ciljana publika ovog kazališta, ciljana publika ne postoji) prikažu moralne, tj. etičke karakteristike ljudi i različita mišljenja o svijetu u kakvom danas živimo. Težina u ovakvom kazalištu pada na dramski tekst koji uprizoravaju glumci. Ovo kazalište nema stalne glumce jer pruža priliku mladim ljudima koji su na Akademiji ili su je tek završili, da glume i da se dokažu. Naravno, sve to nakon što se dokažu na audicijama pred strogim očima žirija.

Sama ideja o osnutku se javila davno. Kolege i prijatelji (umjetnici i publika) umjetničkog voditelja i jednog od osnivača PlayDrame – Elvise Bošnjaka, tragala je za jednim neformalnim teatrom čija bi definicija bila iskustvo života. U realizaciji želje pomogli su Nina Mitrović, Lina Vengoechea i mnogi ljudi koji se bave umjetničkom stranom umjetnosti, a njihova imena nisu poznata široj javnosti.

Trenutno igra predstava "Udarac" koja govori o maloljetničkom nasilju na osnovu stvarnog suvremenog događaja. Po mišljenju kritičara, a i publike, predstava je izvrsna. U pripremi je predstava čiji tekst potpisuje Dubravko Mihanović. Iako još nema službeni naziv (radni naziv joj je "Marjan nad Marjanom") predstaviti

malo splitsko kazalište & HULOH Hepatos
Hepatos: Hrvatski udruženje Livernih i Oboljelih od Hepatitisa

Što mi može virus?

Premijera: 17. listopada 2009.

Redateljica: Marica Grgurić
Igraju: Vanda Boban, Mijo Jurišić, Zdeslav Čotić

Predstava su pripremila:
Ministarstvo zdravlja, Školski i međunarodni odjel
Ministarstva obrazovanja i socijalne skrbi
Ured za ljudska prava Vlade RH
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Grad Split

će četiri urbane priče iz Splita od sredine dvadesetog stoljeća pa do danas.

Malo splitsko kazalište osnovano je u kolovozu 2009. godine u želji za edukacijom mladih i djece. Težište u ovom kazalištu je na čistoj glumi jer se ne koriste ni glazbom ni specijalnim efektima.

Kazalište broji svega pet osoba. Jednog redatelja, jednu dramaturginju i troje glumaca. Iako se to možda čini kao slabašna postava, nije! Zajedno su, samo oni, podigli to kazalište na noge, a svake godine bi trebali postaviti barem dvije predstave.

U listopadu je prikazana predstava "Što mi može virus" i govor o hepatitisu (to zaista treba otići pogledati). Mada u pripremi imaju još neke projekte, na

informacijama su bili škrti. No, iako je prekrivena velom tajne, tema predstave će biti edukacijske naravi.

A zašto su važna kazališta?

Da se gluma vidi uživo, ne samo na filmskom platnu. Da publika osjeti stvarnost situacije, stvarnost karaktera. Da se na greškama uči (i gledatelji, a bogme i glumci). Da se osjeti ono "nešto" između publike i izvođača. Zato što je i starim Grcima bilo važno! Eto, zato je bitno kazalište i sjajno je što je Split obogaćen za još dva, takva mala svijeta. Jedva čekamo nove predstave, nove ideje i možda neke nove sjajne glumce na tim daskama koje STVARNO život znače.

Profesor kojeg vole mali i veliki

Najpopularniji hrvatski animirani lik, profesor Baltazar vratio se nakon duga izbjavanja na inicijativu Zagreb filma. Restaurirano je i digitalizirano svih 59 epizoda animiranog filma o simpatičnom znanstveniku. Središte Zagreba pretvoreno je tijekom studenog 2009. godine u Baltazargrad.

Sa mumljanja prevela: Petra Tolić, IV.b

Moje ime je Baltazar. Živim u Baltazargradu, posebno stiliziranom svijetu u kojemu se problemi ne rješavaju nasiljem, već maštom i razumom. Po zanimanju sam profesor, a najčešće podučavam mlade o miru, ljubavi, dobroti, te ih poučnim pričama potičem na rad. Izmišljen sam lik, ali zbog toga nisam manje poučan i vrijedan od drugih. Ako me zatrebate možete me prepoznati po cilindru i naočalama, te dugoj bijeloj bradi.

Biografija

Oživjeli su me i osmislili Zlatko Grgić, Ante Zaninović, Boris Kolar, Milan Blažeković i Zlatko Bourek, a ime mi je dao Pavao Štalter. Moj život (59 epizoda (svaka 5 – 10min), 4 sezone) je stvaran od 1967. – 1971. godine u Zagrebačkoj školi crtanog filma ili točnije u onom dijelu gdje se osmišljavaju hrvatske animirane humoristične serije. Jedan od trenutno živućih stvaralaca izjavio je da su bili toliko euforični oko projekta da su znali

raditi i po 12 sati dnevno, na čemu im se zahvaljujem. Za mene, također, često kažu da sam njihov najbolji projekt ili da sam hrvatski brend, jer me poznaju i djeca iz Danske, Finske, Italije, Švedske, Irana i čak sam preko foruma saznao da je

2007. godine ravnatelj Zagreb filma Vinko Brešan nije odlučio obrisati prašinu sa starih arhiviranih materijala i vratiti me u život. Imali su velikih problema jer su materijali propali, boje izbledjele, negativni propali, jer u vrijeme kada su nastali

jedna curica u Africi svom psiću dala ime po meni. Unatoč tome, ipak smatram da sam samo jedna dobra duša koja voli pomagati u rješavanju čudnih problema, mojih još čudnijih, sugrađana. Pitate se kako mogu riješiti baš sve probleme? Razumom i razmišljanjem. Kada mi netko pride sa svojim problemom ja ga saslušam, zatim hodajući lijevo – desno razmišlim o njemu, te u trenutku prosvjetljenja euforično poskočim, otrčim do svog čarobnog stroja iz kojeg izađe čudnovata kapljica koja rješava sve probleme.

Povratak u život

Život je ponekad siv, ponekad žut. Moj nije bio uvijek lijep. Nakon što su me u 70-ima i 80-ima svi obožavali, jedno sam vrijeme bio zaboravljen. Sve dok

nije bilo načina kako da ih se očuva, uz pomoć Predraga Radanovića su uspjeli. Čak su restaurirali i reizdali 6 slikovnica iz vremena kada sam nastao. I da, dragi moji, svečano vam najavljujem da ću se ove godine ponovo vratiti na male ekrane. Ponovo ću vas uveseljavati svojim pričama, ponovo ću vas naučiti što je život bez nasilja. Ponovo ću odgovajati generacije djece, kao što sam odgovajao i vaše roditelje. Podsjetit ću vas da trebamo prihvatiti različitosti, da budete vedra duha i puni dobrote, da se radujete i tuđoj sreći. Napravili smo samo za vas i nove 4 epizode koje je pripremio Damir Lončar, a načuo sam da se priprema i dugometražni film. Nadam se da ćete uživati sa mnom.

Vaš prof. Baltazar

U lovu na snovogradske vjetrenjače (stvarnije od same stvarnosti)

Nadrealizam između Andrea Bretona i Salvadora Dalija

Piše: Franka Kovačević, IV.f

“Razlika između mene i nadrealista je u tome što sam ja nadrealist.”
Salvador Dalí

Gledajući u povijesnom kontekstu, dolazak razdoblja poput nadrealizma je potpuno logičan; završetkom 19. stoljeća, te početkom 20. stoljeća, nakon što je stvarnost na platnu izobličena do mjere neprepoznatljivosti, “ugušena” koloritom, te grubim i neobuzdanim nanosima boje, slijedi njen povratak naturalnom, ali ne i postojanom svijetu, već svijetu misli, svijetu u kojem se nađemo nakon što zatvorimo oči, svijetu koji nam je, samo u glavi, plastičan i opipljiv. Nemoguće je jedno umjetničko razdoblje objasniti kao sebi svojstveno, ne stavljajući ga u kontekst, ne uspoređujući ga s drugim razdobljima i zbog toga taj divlji svijet snova mora biti ubačen u nekakvu sredinu da se barem pokuša objasniti. Načert najviše u metafizičkom slikarstvu – u otuđenim, beskrajinim ulicama prepunim neke zlurade slutnje, zastrašujućim sjenama izniknutim iz ništavila (De Chirico), te pod blagim utjecajem ekspresionizma (gdje se s objektivnog prebacuje na subjektivno) i dadaističkog pokreta koji je svojim buntom najavio dolazak apsurdnog, provokativnog i iracionalnog, nadrealizam je postao jedno od “najopjevanijih” razdoblja moderne umjetnosti jer su razdoblja iz kojih je nastao (uglavnom avangardni pokreti) rješenje ljudske otuđenosti vidjeli u odlasku u nestvarno, podsvijesno, a nadrealizam je uz navedeno odabrao još jedan potpuno drugi put, put kojim se kroz vrijeme nije mnogo išlo – put u svijet snova.

1942. godine francuski pjesnik André Breton je objavio svoj nadrealistički manifest kojim okuplja istomišljenike i razvija vlastitu teoriju nadrealizma kao pravca u kojem umjetnik nema kontrolu nad razumom, te se potpuno predaje podsvijesti, “živi s čudovištima ljudskog uma”. S obzirom na okolnosti nastanka, svi komadići

René Magritte - Lula

slagalice si međusobno odgovaraju jer je i prije Bretonovog doba djelovao i utemeljitelj psihoanalize – Sigmund Freud; iako on osobno nije cijenio taj umjetnički pravac, nesvjesno mu je “udario temelje”; podjelom svijesti na budnost/razum koji ne može dati nešto “lijepo”, kad nema prostora osobnom izrazu već samo znanost i “nerazum” tijekom čijeg djelovanja nastaje umjetnost. Potaknuti njegovom psihoanalitičkom teorijom nadrealisti su za cilj uzeli pronicanje u svijest, ispod površine misli i realnog jer su smatrali da se tamo krije odgovor na egzistencijalna pitanja koja muče svakog od nas; svojim radom i djelovanjem su izveli udar na sve aspekte društva; jer je nadrealizam “čisti psihički automatizam” (kako objašnjava Breton) – nadrealist isključivanjem razuma, prepuštajući se struji svojih misli automatski (na papiru) prikazuje viđenje, halucinacije; potpunim brisanjem kočnice

svijesti, on (umjetnik) ne poznaje nikakve predrasude, savjest ili moral, već na površinu plivaju njegovi nagoni i strasti (koliko god primitivne bile). Nadrealizam se dijeli u dva pravca – organski (koji graniči s čistom apstrakcijom; začet u dadi i futurizmu) i iluzionistički (prikazuju se prepoznatljivi elementi u neuobičajenom kontekstu), ali bez obzira na podjele on pripada sferama u kojima ne postoje granice – u nadrealnom jednaku vrijednost imaju ružno, zlo, bizarno, nagonski, silovito, groteskno, kao i lijepo, nevino, plemenito. Iako se ovako, teoretski, nadrealizam doima idealnim razdobljem za veliki broj umjetnika jer je dozvoljeno apsolutno sve (“Anarhija je uzdignuta do načela!”), većini je nemoguće u potpunosti svladati Bretonov paradoks (pretakanje snova i misli kroz

nekakav medij (slika, pisana riječ) bez gulbljenja prvobitne ideje i viđenog), a jedini koji su to uspjeli su istinski nadrealisti. Slike iz njihovih snova, halucinacija, perfektnom preciznošću preslikane na platno jednostavno oduzimaju dah.

Tako čaroban je René Magritte, belgijanac kojem je glavni uzor bio predstavnik metafizičkog slikarstva – Giorgio de Chirico. Najprepoznatljiviji pečat Magritteove umjetnosti je sigurno lula; ispod realno prikazane smeđe lule na bijelom podlozi stoji napisano: “Ceci n'est pas une pipe.” – “Ovo nije lula.”, što on objašnjava sljedećom izjavom: “Nema predmeta koji je toliko povezan sa svojim imenom da mu se ne bi moglo nadjenuti neko drugačije ime, koje mu bolje odgovara.” Naslikanu lulu mi ne doživljavamo kao lulu, već samo kao njenu sliku. Biljeg Renéea Magrittea je u njegovoj kompleksnosti, on od gledatelja, svojom simbolikom i iznenađenjem

(više no samom izvedbom), traži pažnju, razmišljanje – mistika umotana u apsurd ili pak apsurd umotan u mistiku. Sigurno ste negdje vidjeli njegovog “*Terapeuta*” kako mirno sjedi sa šeširom, omotan plaštom ispod kojeg se, umjesto utrobe, skriva krletka s pticama. Među njegova najbolja djela spada slika “*Pokušavajući nemoguće*” u čijem je naslovu sažeta cijela ideja ovog strujanja, u kojoj je na tehnički moguć (slikanje), no stvarno nemoguć način (stvaranje) obrađena uobičajena studija likovne umjetnosti – akt. Posebnost ove Magritteove slike je u tome što prikazuje njega samog kako u prostoru bojama stvara akt žene, kako ga ne slika na platno, već ga vlastitom paletom rađa, pokušava nemoguće.

Nijemac Max Ernst je pod utjecajem dadaizma u nadrealizam donio i elemente slučajnosti – postupcima *frottage* i *grattage*. Frottaža je postupak kojim se na papir preslikava tekstura nekog predmeta; papir prislonite na drvo, onda lagano olovkom prelazite preko površine, te uočavate oblike koji nastaju i njima dajete neko značenje, dok je grataž utiskivanje strukture u površinu slike. Tako je Ernst otkrio ljepotu drva i prirodnih oblika koji su mu uvijek iznova pružali ideju i inspiraciju. Fantastični pejzaži puni neke radosne sablasti, proturječja, fatamorgane otvaraju nam vrata u jedan drugi svijet, svijet “opaljenog” Maxa Ernsta u kojem pravo na opstanak ima apsolutno sve, njegov svemir gdje je suprotno sjeđinjeno jer granice ne postoje. Detalji njegovih slika su potpuno realni i mogući, no međuodnos materije u tom likovnom prostoru daje ono nadrealno i zastrašujuće. Slika “*Susret prijatelja*” je pravi primjer za to; na slici se nalazi sam Ernst okružen poznatim i manje poznatim osobama ondanje sadašnjosti i prošlosti, susrećemo i De Chirica, Rafaela, Dostojevskog... Prostor u kojem se likovi nalaze je negdje u svemiru; kao da su zapeli između dimenzija i vremena, danas i sutra, budnosti i sna. Negdje između smrti i života. Među poznatije slike sigurno spada

i “*Slon sa Celebesa*”, groteskna ilustracija političke situacije, prepuna sarkazma, ironije i destrukcije. Dovoljno je samo spomenuti da je Max Ernst rekao da je njegova umjetnost jedanko neharmonična kao i njegov život.

Max Ernst - Susret prijatelja

Joana Miróa je Breton imenovao najvećim nadrealistom među njima. Ovaj Katalonac koji se divio umjetnosti prvih civilizacija, pećinskim slikama, počeo je izrađivati kipove, slikati pod blagim utjecajem kubizma, no ono što ga na prvi pogled dijeli od ostalih nadrealista je iznimna moć imaginacije; on ne treba pričati da stvori sliku, već djeluje slaganjem oblika, simbola, on diše čistim “psihičkim automatizmom” kojim iz sebe izbacuje

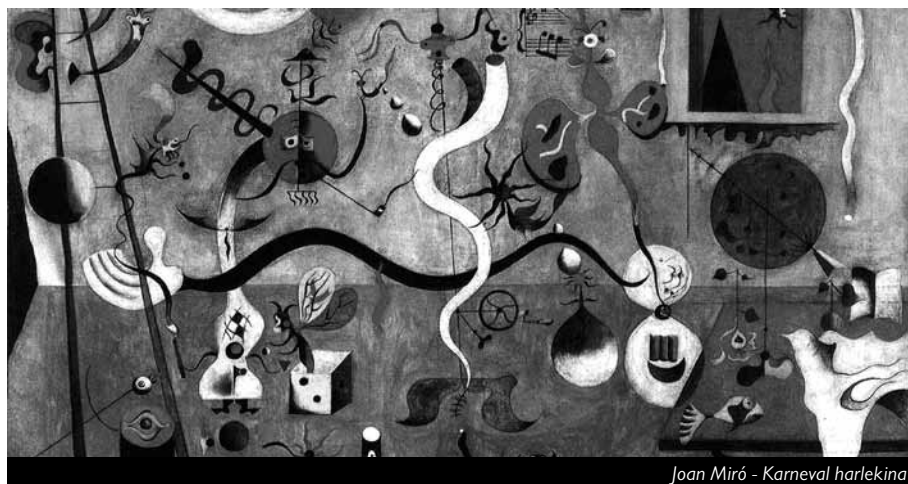
René Magritte - Terapeut

stvarnost ugaranu u simbol, cijelu jednu priču sažima u jednostavan oblik. Taj oblik je najčešće krug, bilo izobličen ili pravilan. Savršena forma. Da li je Miróovo sažimanje stvarnosti dovoljno jasno? Ernest Hemingway je izjavio da je sve što

predstavlja njegovo poimanje Španjolske – žar sunca, škrti pejzaži i korida – već naslikao Joan Miró. Iako se Miró na prvi pogled čini radosnim, pomalo neobičnim, prepunim života, istovremeno on može postati i sablastan, zastrašujuć u svojoj magiji; “dječji” elementi (npr. geometrijski oblici) su odjednom prijeteći, opasni. Njegova najpoznatije djela su “*Karneval harlekina*”, “*Figura baca kamen na pticu*”, “*Blue I, II*”...

Većini laika koji su iole upućeni u povijest umjetnosti riječ nadrealizam se automatski povezuje s imenom Salvador Dalí. Pomno “ufrkani brkovi”, zalizana crna kosa i razgoračene oči. ekscentrik, idiot, luđak, pervertit, psihopat, klaun, genije, čudak, eklektik; u svakom slučaju provokator. Dalí – najistaknutiji predstavnik ovog slikarskog razdoblja, koji je slavu osigurao pikanterijama iz osobnog života, te svojom narcisoidnom, šokantnom pojavom i ponašanjem, revolucionarnim idejama koje su uvelike zbunile i zapanjile javnost (a to još i danas rade! Nadam se da niste na Historyju gledali emisiju o njemu, te onu scenu u kojoj on, skriven u ormaru spavaće sobe, žmiri kroz ključanicu i promatra kako se njegova Gala igra u postelji s jednim barbom.) U prikazu je Dalijevo slikarstvo iznimno stvarno; on poštuje i oponaša način slikanja starih majstora, precizno, pazeći na svaku sitnicu; naturalistički prikazuje izobličenu materiju čime su šok i nevjerica još veći jer su svi prizori grozote i užasa, spaljeni kosturi, suhonjavi, obješeni udovi, trula koža prikazani realno. “*Odvratno i opsceno, sotonsko i čudovišno prikazani su na teatralan način.*” Konkretno; slika “*Geopolitičko dijete posmatra rođenje novog čovjeka*” se u svom bunilu i ludilu može promatrati na više načina; kao Dalijevo ironija na ondanju političku situaciju i težnje ili kao na rađanje novog čovjeka koji uništava i pomiče granice Svijeta. Ili “*Postojanost sjećanja*” (u nekim izvorima se spominje pod nazivom “*Alegorija vremena*” “*Postojanost pamćenja*”, te “*Meki/rastopljeni satovi*”) na kojoj Dalí odlazi dalje od vremena, dalje od pamćenja, vrijeme je tu relativno; satovi koji su

u toj zamišljenoj, dalekoj stvarnosti potpuno nebitni, rastopljeni, naizgled nehanjan ukras sumornom, jednostavnom pejzažu, te to raspadnuto lice (Dali himself) koje se pretvara u mrtvu pticu – vrhunac zadiranja u podsvijest koji je taj luđak objasnio na sljedeći način: “Meki satovi: oni nisu ništa drugo do paranoično – kritični, nježni, ekstravagantni kolut Camemberta koji je napustio vrijeme i prostor.” Inače, Camembert je sir. Khm khm. Stvaralaštvo Salvadora Dalija je iznimno i u brojčanom i u kvalitativnom smislu. Od poznatijih dijela možemo spomenuti “Žirafe u plamenu”, “Zagonetku Wilhelma Tella”, “San izazvan letom pčele oko ploda šipka, sekundu prije buđenja”, “Auto u kojem pada kiša”, “Halucinirajući toreador”, “Par s glavama punim oblaka”, “Pojava lica i zdjele s voćem na plaži”... Vrijedan je spomena i “Telefon sa slušalicom od jastoga” koji je bio njegov odgovor na vlastito pitanje: “Zašto, kada bi u restoranu naručio jastoga, nikad ne bi dobio telefon?”; taj objekt sastavljen od pravog telefona i umjetnog jastoga je bio osmišljen tako da su se na donjem dijelu slušalice nalazile jastogove genitalije – kada bi čovjek upotrebljavao taj telefon onda bi usta

Joan Miró - Carneval harlekina

morao prisloniti na khm khm... Bio je prozivan klaunom, “katalonskim herlekinom” koji se izruguje sustavu, s užitkom i radošću ukazuje vlasti svu velebnu građansku maloumnost; bio je to ego koji sam sebe hrani; zaluden svojim genijem je izjavio: “Svako jutro kada se probudim osjetim izuzetnu radost – radost što sam ja Salvador Dali – i pitam se, “Što će novo i lijepo ovaj Salvador Dali danas postići?” O osebujnom karakteru gospodina Dalija bi se dalo raspravljati; o njegovim izjavama, postupcima, prkosu. Možda je on to

najbolje sažeo u rečenici: “Dali je besmrtn i neće umrijeti”.

Završiti ću ovaj članak na isti način na koji sam ga počela – citatom.

“Nadrealizam počiva na vjeri u višu stvarnost određenih, do sada zanemarenih asocijativnih oblika, na vjeri u apsolutnu nadmoć sna i na misaonoj igri oslobođenoj svake svrhovitosti. On želi nadvladati sve ostale mehanizme psihe i zauzeti njihovo mjesto u rješavanju najvažnijih životnih problema.”

André Breton

Vječni sjaj nedokučivog uma

NN: “Zašto je pile prešlo cestu?” Salvador Dalí: “Riba”

Piše: Ivana Roguljić, 4.f

Ova godina nije ona koja bi se po ičemu mogla vezati uz Salvadora Dalija. Nikakva “okrugla” obljetnica njegova rođenja ili smrti. Međutim, proteklih nekoliko mjeseci više sam se puta zatekla kako gledam u neko od njegovih umjetničkih djela ili pak slušam o njegovu nadasve impresivnom opusu. U okviru maturalne ekskurzije posjetila sam njegov rodni grad, Figueras, te imala tu čast promotriti neke od njegovih najznačajnijih uradaka. Kao polaznik satova hrvatskog u završnom razredu gimnazije, bila sam primorana slušati o njegovom djelovanju na

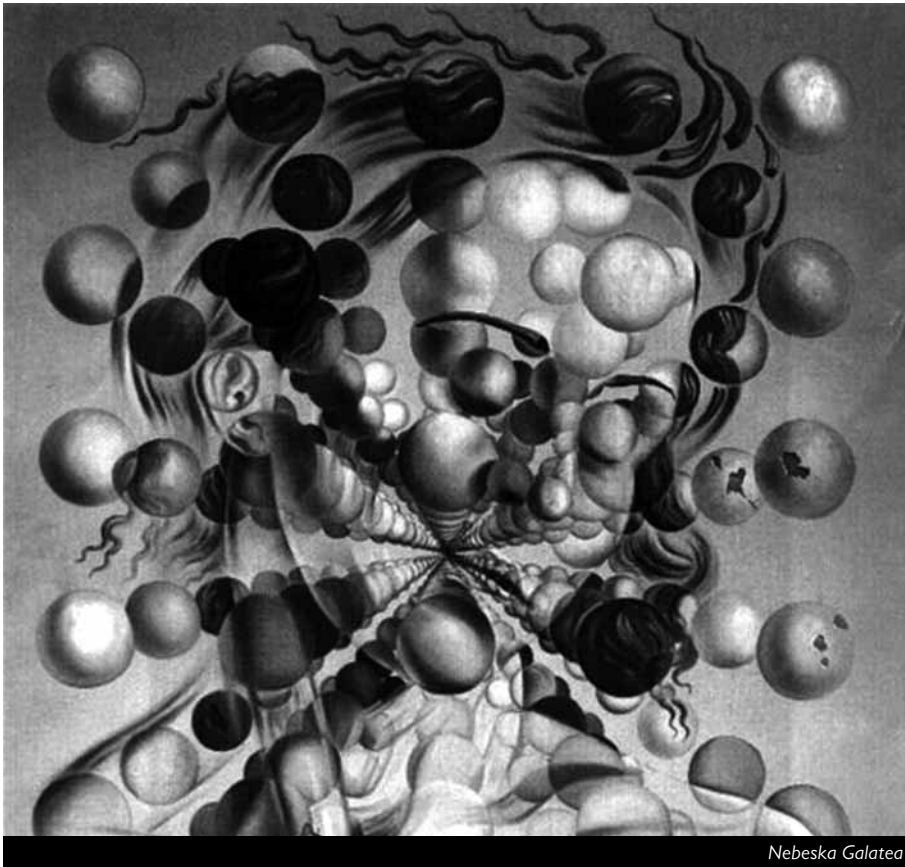

Geopolitičko dijete posmatra rođenje novog čovjeka

svjetskoj avangardnoj sceni. Također, kao i svaki zaludeni pripadnik ženskog roda, pogledala sam film “Little Ashes”, u kojem glavnog junaka ovoga članka glumi glavom i bradom – Robert Pattinson (čitač: Edward). Pa u to ime odlučih napisati koju riječ o jednom od najpoznatijih umjetnika ikada.

Genije ili?

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domènech, Markiz od Pubola ili Salvador Felip Jacint Dalí Domènech, znan kao Salvador Dalí, rođen je u španjolskom gradiću Figuerasu 11. svibnja 1904. Kao šestogodišnjak želio je postati kuharica

Nebeska Galatea

(ne kuhar), a u sedmoj pak Napoleon. No, u prvom desetljeću života naslikao je i svoju prvu sliku. I tada je odlučio. Bit će ni manje ni više nego – Salvador Dalí. I uspio je. **Dan-danas nije se pojavio čovjek sličan njemu. No, vječno pitanje uvijek je tu. Tko je Dalí, genije ili luđak?** Dok se promatrači njegovih djela kolektivno zgražaju nad groteskom, surovosti i perverzijom koju je, po njima, stvarao, kritičari su oduševljeni i uporno ističu njegovu rečenicu: “Jedina razlika između mene i luđaka jest u tome što ja nisam lud”. Prema njima, Dalí je genije, jedini pravi nadrealist. Jer, jedini je od svih ostao do kraja vjeran jednom pravcu. “Jedina razlika između nadrealista i mene je u tome što sam ja nadrealist.” No, izgleda da se njegovim suvremenici ma koji su se smatrali nadrealistima takav stav nije sviđao. Prvo je izbačen iz madridske Umjetničke akademije, a potom i iz nadrealističke škole. No, to je možda ono najbolje što mu se dogodilo. Da je Dalí slijepo slijedio pravila koja su mu se pokušavala nametnuti, tko zna bi li ikada pokazao sve što može.

Kako sažeti opus umjetnika kao što je Salvador Dalí? Slikara, kipara, pisca, dizajnera, fotografa, autora fimova. Čovjeka čije djelo izaziva šok i nevjericu, ali, makar nadrealistično, ima potpuno realno objašnjenje. Ekscentrika karakterističnih brkova, zalizaka i muških dokoljenki. Čovjeka koji ljubav prema majci iskazuje riječima “Ponekad iz puke zabave pljunem na portret svoje majke” i slikom goleme maternice (“Zagonetka žudnje”). Koji tijekom televizijskog intervjua odbija sjediti na bilo čemu drugome osim na svom kožnom nosorogu. Teško, ali pokušati nije naodmet. Pa, koju sliku istaknuti kao najbolje od njegovih remek-djela? Po mnogima, to je “Postojanost pamćenja”. Ova slika, znana još i kao “Mekani satovi”, negira pretpostavku da je vrijeme fiksno i determinističko, već realno, a to potvrđuju i ostali prizori sa slike, kao što su mravi i muha koji izjedaju neke od satova, te krajolik koji se širi.

Vječna ljubav nedokučivog uma

No, spomen polovice njegovih djela nema svrhe bez prethodnog opisa

Dalijevega odnosa s Galom. Ma koliko se god pričalo o njegovim ljubavnicama i ljubavnicima, o strastvenoj vezi s pjesnikom Lorcom, jedno je sigurno – jedina prava ljubav njegova života bila je njegova žena Gala. Njegova vjernost očituje se u njegovoj umjetnosti. Gala je bila njegov najmiljeniji i najčešći model, njegova muza. Ona je bila utjelovljenje njegovih dječaćkih snova. Bila mu je model i prije nego li ju je poznao. “Djevojka iz Ampurdána”, naslikana 1926. , prikazuje djevojku veoma nalik na Galu, koju je upoznao 1929. Od te godine njegov se život iz temelja promijenio. Njegov pogled na svijet iz temelja se promijenio. Ako se dotad i mogao nazivati luđakom, ona je to promijenila. “Bilo joj je suđeno da postane moja Gradiva, “ona koja ide naprijed”, moja pobjeda, moja žena. No, da bi se to dogodilo, morala me je izliječiti, što je uistinu učinila... isključivo kroz raznovrsnu, neukrotivu i nedokučivu snagu ljubavi jedne žene, prožetu biološkom vidovitošću tako profinjenom, čudesnom i nadasve oštoumnom, što je dovelo do konkretnih rezultata, kakvima bi se mogle pohvaliti i najambicioznije psihoanalitičke metode.”

Neke od najpoznatijih slika posvećenih njegovoj životnoj ljubavi su “Nebeska Galatea”, “Galarina”, “Leda Atomica”, pa i “Veliki masturbator”, koja svjedoči o njihovom prvom susretu te o stanju u kojem ga je, odlazeći, ostavila – na pola puta između “tvrđog” i “mekanog”. Utjecaj Gale na njegovu umjetnost očituje se i radovima koji su preplavljeni seksualnom preobrazbom. Ona je izražena kroz “tvrde” i “mekane” oblike, koji su ponekad suprotstavljeni, a ponekad se dopunjuju. Dalí stvara pravu antologiju primjera, koje sretno sjedinjuje sa sveprisutnim kulinarskim nasljeđem svojih katalonskih korijena. Primjerice, u “Pečenim jajima na tanjuru bez tanjura”, gdje svoj omiljeni motiv (jaje) povezuje s predodžbama iz zatvorenog svijeta maternice prije rođenja, zatim u “Postojanosti pamćenja” te u “Antropomorfnom kruhu”, koji istodobno nagovještava agresivno uzdignuti falus i prijetnju da će se s vremenom opustiti (mekani sat).

Holografija, slon i Abraham Lincoln

Dalí je bio opsjednut smrću. Prikazivao ju je motivima kao što su rat ("Lice rata") ili pak golo žensko tijelo. Prijedlozi za scenografiju u filmu "Plima" bili su tako zastrašujući da su napokon odbačeni. No, što se tiče tog dijela njegovog stvaralaštva, ni tu nije razočarao. S Luisom Bunuelom stvorio je najkontroverzniji film tog doba – "Andaluzijski pas", čija je najšokantnija scena rezanje oka mlade djevojke britvom. Dalí je jedan od prvih slikara koji je holografiju koristio u svrhu umjetnosti. Velik broj njegovih djela iz ovog perioda sadrži mnoge optičke iluzije. Kasnije su mnogi mladi umjetnici spominjali da je Dalí izvršio velik utjecaj na pop art. Dalí se također znatno zanimao za prirodne znanosti i matematiku. To se može vidjeti i na njegovim slikama, naročito onim iz 1950-ih, gdje je svoje likove prikazivao pomoću nosorogovog roga, simbolizirajući geometriju (rog raste u skladu s logaritamskom spiralom) i čednost (Dalí je nosoroga povezivao s Djevicom Marijom). Dalíja je fascinirala i DNK kao i hiperkocka (četverodimenzionalna kocka), čije je otvaranje prikazao na slici "Hiperkubično tijelo" ("Raspeće"). Dalíjev poslijeratni slikarski period obilježen je tehničkim virtuozištetom i velikim zanimanjem za optičke iluzije, znanost i religiju. Dalí, koji je bio pod velikim šokom nakon bombardiranja Hirošime, i ponovo je oživljavao religioznosti, ovaj

je period nazvao "Nuklearni misticizam". U slikama Dalí kombinira kršćansku ikonografiju s dezintegracijom inspiriranom nuklearnom fizikom. U ovaj period spadaju, primjerice, slike "Željeznička stanica u Perpignanu" i "Halucinogeni toreador". Još jedan značajan primjer njegovih slika s optičkim iluzijama je slika "Gala razmišlja o Sredozemnom moru, koje, dvadeset metara ispod površine, postaje portret Abrahama Lincolna". "Iskušanje svetog Antuna", primjerice, dočarava dimenziju koja povezuje nebo i zemlju pomoću motiva slonova s nogama tankima poput vretena. Dalíjeva tri omiljena simbola su jaje, slon i satovi. Dok su satovi i slonovi često korišteni i u njegovom kiparskom radu, simbol jajeta može se vidjeti samo na krovu njegovog muzeja u Figuerasu.

"Dalí je besmrtni i neće umrijeti."

Godine 1980. Dalíjevo zdravlje se naglo pogoršava. Gala, koja je već bila polusenilna, trovala ga je opasnim koktelom s lijekom koji mu je toliko oštetiio nervni sustav da je izgubio skoro sve umjetničke sposobnosti. Sa 76 godina Dalí je izgledao kao ruševina, što se najviše moglo vidjeti na njegovim rukama koje su se tresle kao da ima Parkinsonovu bolest. Godine 1982. kralj Juan Carlos I. imenuje ga

markizom od Pubola. Zbog dane mu časti, Dalí je kralju poklonio sliku "Glava Europe", koju mu je predao kada ga je ovaj posjetio na smrtnoj postelji. Od tada Dalí živi u dvorcu u Pubolu, kojeg je poklonio svojoj supruzi Gall. Dana 10. lipnja 1982. umire Gala Dalí. Nakon njezine smrti, Dalí je izgubio velik dio volje za život. Namjerno je uzrokovao dehidraciju, a sumnja se i da je sam izazvao požar u kojem je teško opečen. Spašen je i odveden u Figueras gdje se njegovi prijatelji i kolege brinu da svoje zadnje dane provede ugodno u svom Teatro-Museou u Figuerasu. **"Šuška" se kako su ga njegovi čuvari prisiljavali da potpisuje prazna platna koje će se kasnije (čak i nakon nje-**

gove smrti) prodavati kao originalni.

Kao posljedica ovoga, trgovci su oprezni djelima koja se pripisuju najkasnijem Dalíjevom periodu. Dana 23. siječnja 1989. godine, dok je slušao svoje omiljeno djelo, Wagnerovu operu "Tristan i Izolda", Dalí umire u Figuerasu u 84. godini života. Po svojoj želji, pokopan je u svom Teatro-Museou, a svoje bogatstvo i djela oporučno ostavlja španjolskoj državi. Od 286 djela koje je ostavio španjolskoj, 56 ih se nalazi u Figuerasu, a 230 u Madridu.

I što bih ja sad trebala zaključiti? Ako kažem "luđak", izazvat ću gnjev umjetnika. Ako ga prihvatim kao "genija", visoki znanstveni krug kojem pripadam (čitaj: MIOC) će me se odreći. Ali pokušat ću. Po nekima, geniji i jesu luđaci. Mislim da je Dalí upravo takav. Jedini pravi nadrealist. Čovjek koji je jednostavno bio ispred svoga vremena. Svestrani umjetnik koji nam je pokušao objasniti svoj način gledanja na svijet kojem pripada. Čovjek koji je vjerovao u nešto "više". Filozof i znanstvenik čije su "formule" naslikane na platnu ili pak izliveni u bronci. No, jedno je sigurno. Koliko god su ga sputavali i kritizirali, bio je siguran u sebe. "Svakog jutra kada se probudim, najveću radost mi pričinjava spoznaja da sam: Salvador Dalí." Umišljeno? Da. Ali s razlogom.

Slon čuva tajne

120 godina od otvaranja jednog od najpoznatijih noćnih klubova

Pišu: Iva Šimić, I.b i Marija Lelas, I.c

Još davno prije televizije, kina i nama obožavanog facea, nastupi uživo bili su jedini načini upotpunjavanja slobodnog vremena.

Potruga za zabavom izrodila je mnogim plesačima, glumcima, pjevačima i zabavljačima. U to vrijeme Francuska, točnije Pariz, postao je centar zabave u zapadnoj Europi.

Moulin Rouge je počeo pisati povijest dana 06. studenog 1889. godine kada je otvorio svoja vrata svijetu. Njegov tadašnji vlasnik Joseph Oller mu je dao ime po velikoj crvenoj vjetrenjači na krovu koja je sagrađena još za vrijeme Luja VI. Iz ranog vremena pamti se i djelo Jardina de Parisa, veliki slon koji je tokom godina preuređivan no 1906. godine kada se preuređivao kabare, slon je srušen. Slonova uloga, osim estetske, je davanje utočišta muževima u namjeri prevare njihovih žena. **U jednoj nozi slona bile su stepenice koje su vodile u zamračene sobe čiji zidovi su krili mračne tajne.** Kreativno ili nemoralno ostavljamo vama na sud!

Moulin Rouge se od početka koristio za plesne nastupe, ponajviše za can-can i chahut. S puno scenskih efekata, teške šminke, niz visoke stube bi se spuštale djevojke, kao na primjer Jane Avril, Louise Weber i Yvette Guilbert. Njihova zamamna tijela u šljokičastim, slojevitim haljinama, nestašni korzeti i šalovi od perja izazivali su uzdahe. **Zbog zahtjevnih i efektnih plesova s brzim okretima i visokim zamasima nogu, izazivale su ljubomoru kod pripadnica ljepšeg spola i požudu kod pripadnika jačeg.** (Koliko su to, zapravo, muškarci jaki, kad tako brzo padaju na malo ženskog šarma?) Takav ples je bio nešto novo i jedinstveno, pa je s druge strane izazvao kritike da je vulgaran i prost. Čak je na neko vrijeme bio zabranjen i kažnjavan zatvorom. No, usprkos svemu, can-can je opstao, ali i ostao simbolom dvadesetog stoljeća

Francuske. Pleše se i danas, ali samo u posebnim prilikama. Zamislite samo da netko u disku pored vas zapleše can-can. Štošta bi vam prošlo glavom, zar ne?

Jedan od najpoznatijih zabavljača u Moulin Rougeu je bio Joseph Pujol, alias La Petomane. On je publiku zabavljao svojim darom da može kontrolirati abdominalne mišiće, što znači da je kontrolirano mogao ispuštati vjetrove. U Moulin Rougeu je prvi put nastupio 1892. godine. Njegove najpoznatije točke su bile sviranje flaute preko gumene cijevi zataknute u anus, gašenje plamena svijeće s udaljenosti od nekoliko metara, interpretiranje marseljeze i oponašanjem grmljavine i topovske paljbe. Inače, njegove nastupe su dolazili gledati i vrlo važni političari i poznate osobe tog vremena, a uobičajan honorar mu je iznosio oko 20 000 franaka.

A u taj svijet vraćaju i čine ga trajnim slike i grafike velikog francuskog postimpresionista Henrija de Toulouse-Lautreca. Henri je, kao dijete roditelja iz visokog društva, imao lagodno rano djetinjstvo. Obožavao je jahati konje, ali jedan pad mu je promijenio život. U dvanaestoj godini Henri je pao s konja i slomio obje noge što je zaustavilo njihov daljnji rast. Razvijen torzo odraslog muškarca i noge djeteta sputavali su Henrija u društvenom životu, pa se okrenuo

umjetnosti. Preseljenjem u Pariz počeo je zalaziti u slavni Moulin Rouge. Njegovi crteži postali su reklama za nastupe, a on je svoj bohemski život počeo dano-noćno provoditi za šankom gdje je imao svoje stalno mjesto. Preminuo je u 37. godini potpuno rastrojen sifilisom i alkoholom. Umro je u svom bijednom stanu uz njemu dvije najvažnije stvari: slike i bocu. Nikad u životu nije ni pomislio da su njegovi crteži zabilježili početak povijesti noćnog života.

Ovaj centar zabave možemo nazvati neuništivim jer je preživio dva rata i jedan požar koji se dogodio 1915. godine. Obnova je bila dugotrajna, trajala je čak sedam godina. Od 1955. godine izvode se dinner-spectacles (večernje kabare priredbe). U Moulin Rougeu su nastupali brojni šansonjeri, kao što su Charles Trent i Edit Piaf. A u noviju povijest glazbene scene Moulin Rougea su ušli Frank Sinatra i Elvis Presley. Šezdesetih godina dvadesetog stoljeća, tadašnji vlasnik Jacki Clerico odlučio je vratiti stari sjaj Moulin Rougeu, te je vratio stari koncept showa: "La Revue". Prva je bila "Frou Frou", a slijedile su je još spektakularnije izvedbe od kojih sve počinju na slovo F jer se na francuski žena kaže "Femme". **Aktualna revija se zove Feerie i zahtijeva godišnji budžet od osam milijuna eura (!), 1 000 kostima, 800 pari cipela, 5 pitona, 6 konja, veliki akvarij koji se puni džinom, a u njemu plešu obnažene plesačice, itd.** I sami znate da su današnji izlasci po mnogo čemu drugačiji, Ali kad pogledate svi su oni kopije, sve je to "old school" primjeren današnjici. Svaka generacija ima nešto svoje, a teško je biti originalan. Barem kopiraju najbolje.

Bilo kako bilo, Moulin Rouge je jedna od najsvjetlijih destinacija Grada Svjetla čije kabaretsko gledalište puni i do 850 ljudi po večeri. On je kontraverzan, strasan, blještav, glamurozan, zabavan. On je najveći hram plesa u svijetu. On je – Moulin Rouge.

U narodu se od davnina govori da slika govori više od tisuću riječi.

Povijest fotografije u Hrvata

Većina nas kući ima barem jedan fotoaparatus kojim može zauvijek zabilježiti najdraže trenutke, međutim neki se fotografijom bave profesionalno. Od kada i kako?

Piše: *Katja Galić, III.a*

Zahvaljujući jedinstvenom mentalnom sklopu čovjek može pamtitu mnogo toga, počevši od riječi, pročitanih tekstova i događaja. Međutim, mnogo je lakše i jednostavnije prizvati neki događaj u sjećanje kada vidite sliku pred sobom koja na taj veličanstveni trenutak podsjeća.

bio snimiti ljepotu hrvatskog krajolika (Mosinger, Margetić, Krapek, Hondini i Inchiostrij). To nam dokazuje da je fotografija u Hrvata od samog početka držala korak s fotografijom u ostalim europskim zemljama, odnosno korak s vremenom. Ilirski preporod dodatno je potakao razvoj fotografije kao umjetnosti. Njen razvoj poticali su i strani doseljeni

fotografi koji su djelovali i radili u nekim hrvatski gradovima i mjestima kao J. Bosch i J. Strohberger u Zagrebu. Najstariji film snimljen u Hrvatskoj potječe iz razdoblja davne 1898. godine, a snimio ga je Alexandre Promio, znameniti fotograf koji je kamerom cinématographe snimio 7 filmova za tvrtku Lumière. **Neke od fotografija hrvatskih amatera prikazane**

1892. godine na poticaj Društva umjetnosti i osnivača I. Kršnjavija osnovan je Zagrebački klub amatera fotografa čiji je program bio njegovanje isključivo umjetničke fotografije. Narodne novine su 1895. godine objavile vijest o raspisu natječaja za umjetnički paviljon na izložbi u Budimpešti. Iste novine su izdale i katalog Milenijske izložbe u kojem se uz brojna domaća i strana imena istaknuo fotograf Dragutin Inkiostria koji je na istoj izložbi bio uvršten među 5 najprofesionalnijih fotografa. Među ostalima na izložbenom paviljonu bili su izloženi i radovi amatera Zagrebačkog kluba, ali i 5 profesionalnih fotografa čiji je zadatak

Katja Galić, III.a

Fotografija je za mene umjetnost vječno zabilježenog trenutka, njegove ljepote i svih emocija na tek malenom naizgled beznačajnom komadu papira, koji priziva sjećanja samo jednim pogledom. Fotografijom se trenutcima daje vječni život.

Mila Vuković, I.c

Fotografija je za mene način izražavanja osobnosti. Kroz fotografiju prikazujem svijet i stvari oko sebe kako ih ja zapravo u svojoj mašti vidim i pokušavam to što bolje predočiti ljudima koji promatraju moje fotografije.

su među 400 slika filmske panorame u Parizu 2000. godine. Te fotografije pripadaju razdoblju samog početka razvoja fotografije kao umjetnosti i izumu filma, te su postale kulturno dobro.

Od polovice 19. stoljeća neki od naših zemljorodaca posvećuju se profesionalno ili pak amaterski fotografiji: Aliančić, Suppan, Ziki, Goldstein. Pedesetih godina izložbe je organizirao uglavnom zagrebački Foto-klub. Tih godina motivi fotografija bili su vezani uz posljedice rata, ratnih stradanja, ali i prekrasnih pejzaža koji su ih okruživali, pa su često išli na putovanja kako bi zabilježili što ljepše krajolike. Mladen Grčević obilježio je svoj rad upravo dokumentarnom fotografijom. Nakon njega krajem 50-tih

godina impresionirali su braća Zvonimir i Ante Brkan. Njihovi glavni motivi bile su ljudske figure i teksture kamena i drveća vjerodostojno prikazani volumenom crnina. Krajem 60-tih godina Mladen Tudor primjenjuje svoje iskustvo sa školovanja u Francuskoj i Americi, te svijet prikazuje s daškom smisla za humor u uličnim scenama i socijalnim temama. Istovremeno Branko Balić dokumentarnu fotografiju provodi u portret, a Marija Braut portretira međuljudske odnose.

U 70-tim godinama situacija se mijenja što se najbolje očituje na primjeru Nenađa Gattina koji analitički promatra umjetničke motive prošlosti. U kasnim 80-tim godinama Petar Dabac bilježi impresivna stanja muteži i depresija u snimanjima iza

ponoći ili pak ranim jutarnjim satima. **90-te godine u fotografiju unose individualne interpretacije, te su uklonjena stroga načela 70-tih godina. Restilizirani su motivi ljudskih likova u sasvim promijenjenim stanjima, a temeljna težnja je ostvariti dobru fotografiju.** Danas djeluju brojni poznati fotografi kao primjere Bruno Kokot, Damir Hoyka, Ozren Drobnyaković i Deyan Barić čije fotografije možete pronaći na facebook profilima, grupama, google tražilicama i sl.

U Hrvatskoj nažalost ne postoje brojni izvori informacija o povijesti fotografije, iako postoje brojni zainteresirani koji nastoje prikupiti informacije o povijesti fotografije u Hrvata od izuma fotoaparata do danas.

Lili Zaneta, I.c

Za mene je fotografija prvenstveno umjetnost, čiji glavni dio nastaje u samom oku fotografa, dok je fotoaparat samo nužan dio potreban da bismo naše viđenje svijeta pokazali drugima. Ona je za mene ono što je lakše pronaći i uhvatiti nego pisati o tome.

Ivan Vuković, IV.b

Umjetnička fotografija za mene ne znači samo poigrati se s tehničkim postavkama fotoaparata, dobro kadrirati ono što želim uhvatiti i zarobiti djelić vremena koji bi inače prošao kao svaki drugi. Naravno da to smatram važnim, ali to ne dominira u načinu na koji ja pristupam umjetničkoj fotografiji. Kada ugledam nešto što mi je zanimljivo ili kada složim nekakve predmete ili osobe, već vidim fotografiju,

koja je poprilično drugačija od "sirove stvarnosti" uhvaćene fotoaparatom. Tu u igru dolazi "post-processing", odnosno obrada koja je za mene jedna od najbitnijih stvari u umjetničkoj fotografiji. Obradom pokušavam približiti ono što sam zamislio u glavi. Nekad je to potpuno realno, a nekad na rubu psihodeličnog i skoro neprepoznatljivo. TO je po meni fotografija.

Ples na ulici

“We dance for laughter, we dance for tears, we dance for madness, we dance for fears, we dance for hopes, we dance for screams, we are the dancers, we create the dreams.”

Piše: Miriam Bilac, III.a

Oni nisu mali razmaženi bogataši, njih je odgojila ulica. Možda nemaju novac i skupu odjeću, no imaju talent i snove. Snaga kojom zrače i zadovoljstvo na njihovim licima, čine ih najboljima u onome što rade. Za njih ples nije samo ritmično pokretanje tijela prema zvucima glazbe. On je više od toga. Ples je ritam njihovih života, komunikacija duše i tijela. Izražava njihove osjećaje koji se ne mogu opisati riječima. Gledati ih kako plešu, znači slušati njihova srca. Ples je moć, a oni su je uspjeli osjetiti. Oni su street danceri odnosno ulični plesači.

Street Dance je općenit naziv za puno plesnih stilova – Hip Hop, Poppin, Lockin, New Style, MtvDance, Street Jazz, Krump, Breakdance... Razvio se krajem 70-ih godina 20. stoljeća i ubrzo dosegao veliku popularnost. Naziv “ulični ples” je dobio jer se doslovno razvio na ulici. Naime, kao robovi ili potlačeni ljudi tadašnje Amerike, Afroamerikanci nisu smjeli ulaziti u bjelačke klubove pa su bili prisiljeni razviti vlastiti način zabave i plesa ispred takvih klubova, na ulici. Tako je nastao “breaking”. Plesači breakinga odnosno breakdancea nazivaju se b-boys ili b-girls. Početkom 90-ih godina hip hop doseže popularnost rocka, a 2002. godine je i

premašuje. Break dance je plesni stil baziran na gimnastičkim akrobacijama i elementima borilačkih sportova, a korijeni su mu u južnoafričkom i južnoameričkom folkloru. Nastao je krajem sedamdesetih u Južnom Bronxu (New York), kao suprotnost nasilju. Pojavom break dancea sve više mladih je počelo plesati čime se smanjilo nasilje, a negativna energija je usmjerena u pozitivnom smjeru, u kreativni plesni pokret. Break danceom se najčešće bave dečki, ali sve više je i djevojaka koje su počele plesati break dance i tako mu dale više mekoće i plesnosti, što mu je danas i osnovna karakteristika. Hip-hop se kao plesni stil razvio početkom devedesetih godina, a usko je vezan uz novu struju u hip-hop glazbi uz koju se i pleše. Hip-hop je modificiran oblik disco plesa kojem je osnovna karakteristika kreativnost, te osjećaj za glazbu i ritam. U hip-hopu je dozvoljeno gotovo sve, najvažnije je da plesač osjeća glazbu uz koju pleše. Hip-hop je vrlo pogodan za skupne koreografije zbog svoje ritmičnosti i atraktivnosti. Njime se podjednako bave i djevojke i dečki.

Nažalost, street dance se u Hrvatskoj još nije razvio kao u Americi, a ni sami ples nije baš cijenjen. No, to nas ne bi trebalo sprječavati slijediti svoje snove i uživati u onome što radimo. Ne plešemo

za druge, plešemo za sebe. I nije bitno ni vrijeme, ni mjesto. Bitna je samo glazba i kako je mi osjećamo. U plesu nije važno tko smo mi i odakle smo, nego kako se krećemo. Jedni drugima smo treneri, jedni od drugih učimo nove pokrete, usavršavamo se i gradimo nova prijateljstva. I sve to besplatno.

Ples postoji od pamtivijeka i prati brojne naraštaje koji su u njemu pronašli utjehu i zadovoljstvo. Pretpostavlja se da je još stari Krapinac micao kukovima oko vatre u krug u dugim zimskim noćima. I iako je sve započelo sa spontanim izljevima osjećaja te različitim vjerskim obredima, danas se razvio u samostalnu disciplinu. Osim što je zabavan, ples je i koristan. Dobro djeluje na metabolizam i fizičku spremnost organizma, pomaže pri opuštanju kod fizičkog umora i psihičke napetosti te obnavlja duhovnu snagu pojedinca.

Pitate se zašto plesati? A zašto disati?! Ples nije samo želja, ples je potreba. I sam život je ples, a mi prelazimo s jedne pozornice na drugu. Čak je i Nietzsche rekao da bi vjerovao samo u onog Boga koji bi znao plesati. Male stvari čine sreću. Ples je jedna od njih. No, ne zaboravite, jedno je plesati tijelom, a sasvim drugo plesati srcem.

Parlez-vous français

Reci DA!

Recenzija filma *Yes, man!*

Piše: Tina Gorjanc, IV.b

Članak molim vas pročitajte ako i samo ako to stvarno želite (ili vas ja natjeram da ga pročitate). ;-)

Svi u životu smo barem jedanput rekli DA na nešto što nam se nije sviđalo ili na nešto što nam se nije dalo napraviti. Sad zamislite život u kojem na svako pitanje koje uključuje vaše želje i vaša razmišljanja MORATE odgovoriti sa DA (toliko o reci NE drogi ili nedajBože seksu bez zaštite ;), i naravno odraditi ono na što ste pristali.

- Želite li žvaku?
- DA!

- Želite li pročitati cijelu Tremu od korice do korice?
- DA! Zvuči zanimljivo!

U novijem filmu (bar u Hrvatskoj XD) "Yes, man!" redatelja Peyтона Reeda upravo se govori o takvom životu. Istina, s riječi DA dolazimo u puno različitih situacija u kojima se ne bi mogli zamisliti, ali upravo te situacije nam obogaćuju život novim iskustvima do kojih ne bismo došli da nismo pristali biti Yes-man.

Glavni glumac filma, već poznati Jim Carrey, sam po sebi može odglumiti više-manje svaku ulogu koja mu se dodijeli, bio to "nepodnošljivi gnjavator", detektiv, netko tko voli krasti Božić, Bog ili u ovom slučaju asocijalan čovjek koji se želi promijeniti govoreći "DA!".

Pozadina filma, sama po sebi komična, krije i neki dublji smisao. Da, glavni glumac je kako smo već ranije spomenuli jako, jako nedruželjubiva osoba. Odbija svaki prijateljski poziv, odbija telefonske pozive, a radi u banci kao potpisnik zahtjeva za kredite. Što mislite koliko je ljudi dobilo zatraženi kredit prije nego je počeo govoriti DA? Bolje da ne znate. Nakon što je potpuno zeznuo najbolje prijatelje ne došavši jednom od njih na zaručničku proslavu, odlučuje

napraviti korak naprijed. Nakon seminara "Yes, man!" prolazi kroz nevjerojatne situacije koje na kraju dobiju svoju svrhu

– djevojku. Nakon pokušaja da nešto odbije, jako loše stvari mu se počnu događati. Mislim, tko bi mogao odbiti 70-godišnju Tillie kada vam se ponudi kao seksualni ispuh?! P. S. Nosi protezu... XD

Na kraju filma kada ga vlada SAD-a optuži da je terorist zbog iznenadnih odluka i putovanja u inozemstvo u zemlju koju je izabrao na eci-peci-pec, njegova djevojka sazna za njegov DA-život. Naravno, izbija svađa i on postaje nesretnan. I dalje govori DA, ali ništa mu više ne može popraviti raspoloženje, sve dok ga ne nazove bivša žena s idejom o pomirenju, nakon čega on po prvi put nakon dugo vremena odgovara NE! Shvaća da njegov život ne smije biti pristajanje na svaku priliku koja mu se ukaže već da sam treba izdvojiti situacije u kojima može reći NE. Shvaća da nikad nije trebao doslovno shvatiti seminar i da je cilj seminara da sebi stvori novu perspektivu i pogled na svijet.

Film je odličan i mislim da ga ne bi bilo loše pogledati. Možda ovaj film bude vaša životna prekretnica i odlučite se na sličan izazov.

Moonwalk i to nije sve

Povodom smrti Michaela Jacksona

Piše: Alen Vidas, IV.b

29. kolovoza 1958. g. u Indiani (predgrađe Chicaga) rodio se talent koji je svojim glazbenim opusom obilježio zadnju četvrtinu 20. stoljeća, a kasnije utjecao i na glazbu 21. stoljeća. Motiviran idejom da svijet u kojem živi učini boljim, kreće u avanturu koja ga je koštala života.

U jedanaestoj godini započinje svoj rad kao član grupe Jackson 5, koju su činili on i njegovo četvero braće. Kao sedmo od devetero djece obitelji Jackson, bio je najmlađi u grupi, ali ujedno i najtalentiraniji. Band je vodio njihov otac Joseph koji

se može protumačiti kao borba za jednakost ljudskih prava u tadašnjoj Americi. Michael je imao ideju koju je djelomično i ostvario, a njegova se borba odrazila i u pjesmama kao što su Black or White ili Heal the World.

U Guinnessovu knjigu rekorda ušao je nekoliko puta: osim što se album Thriller prodao u 110 milijuna primjeraka (najprodavaniji album do tada), Michael je istodobno sudjelovao u 39 humanitarnih akcija. Jedan je od rijetkih umjetnika koji je uvršten u Rock and Roll kuću slavnih dva puta.

Želeći obilježiti 25 godišnjicu albuma Thriller, Michael radi plan za posljednju turneju This Is It sa planiranih 50 koncerata. Otvaranje je trebalo biti u Londonu (O2 arena), međutim, prekinula ga je iznenadna smrt. Dana 25. lipnja 2009. godine Jackson se srušio u svom domu, iznajmljenoj kući u Los Angelesu, i preminuo. Možemo slobodno reći da je njegova smrt označila kraj jedne ere. Na dvosatnoj komemoraciji u Los Angelesu, svijet se oprostio od Kralja popa, a Pastor Al Sharpton mu je odao priznanje za rušenje rasnih barijera. Je li Michael pokopan taj dan ili koji drugi, je li umro

je svojim ponašanjem bio uzrok psiholoških problema koje je imao mladi Michael. Raspadom grupe započinje solo karijeru kojom je zaradio titulu Kralja popa. No, da nekoga pitate tko je bio Michael Jackson, mnogi bi odgovorili: kralj kontroverze.

Kad bi cjelokupno njegovo djelovanje shvatili kao umjetnost, vrhunac njegova stvaralaštva bi bila tajanstvena promjena boje kože. Postoje mnoge teorije o toj temi, po mišljenju nekolicine, taj čin

Michael Joseph Jackson je kao solo glazbenik izdao 6 albuma: Off the Wall (1979.), Thriller (1982.), Bad (1987.), Dangerous (1991.), History (1995.) i Invincible (2001.) koje je predstavio na turnejama diljem svijeta. Prepoznatljiv je po glazbenom stilu i plesnim elementima koji ga čine originalnim i neponovljivim umjetnikom. Godine 1999. povlači se sa scene zbog financijskih i zdravstvenih problema, a njegovu pojavu zamjenjuje nova generacija pop umjetnika.

prirodnom smrću ili na koji drugi način vjerojatno nećemo nikada saznati. A možda je u ugodnom društvu živog kralja Elvisa Preslija! Brojne su teorije urote ovile velom i ovu smrt.

Kenny Ortega, organizator Michaelovih koncerata i dugogodišnji prijatelj, Michaelu u čast napravio je dokumentarac o njegovim posljednjim trenutcima na pozornici. Na veliku žalost fanova diljem svijeta, svoj zadnji moonwalk izveo je u tom filmu.

Stadion Maksimir u Zagrebu 9. i 10. kolovoza 2009. godine postao je meka obožavatelja U2

Don't you forget us!

– Mujo, kad je, bolan, koncert ju tu?
– Pa u dva, Haso, piše ti na plakatu.

Piše: Danijela Mikuličić, IV.b

Prvi put nismo uspjeli. Drugi put nam se posrećilo. Nakon duge i mučne noći provedene u redu, one su bile tu! Pet predivnih, tek isprintanih karata za drugi (tj. po datumu prvi) koncert irskih rock legendi – grupe U2 u Zagrebu u sklopu turneje pod nazivom 360°. Datum: 9. kolovoza 2009. Osjećaj: fenomenalan.

Zrakom se širio osjećaj euforije. Sva mjesta u autobusima i vlakovima zauzeta. Masovni odlazak mladih, a i onih nešto starijih Splićana u glavni grad Lijepe naše.

Dan koncerta. 19:00. Tramvaji i autobusi puni ljudi pristižu na mjesto događaja. Maksimirski stadion je već napola pun i sve se brže puni. Nakon što smo uz manje probleme sa očitavanjem bar kodova ušli, odmah na početku olakšani za dvjestotinjak kuna jer su majice koje su se prodavale pokraj ulaza bile jednostavno neodoljive, spustili smo se na teren. Za

početak, dajem jedan veliki plus organizaciji. Mnoštvo policajaca, zaštitara i vatrogasaca brinulo se da se koncert odvija bez problema. Piće se nije smjelo unositi, ali su zato tu bili štandovi na kojima se prodavalo pivo koje se dobivalo u vrlo praktičnim kartonskim držačima u koje je moglo stati pet čaša od po pola litre i voda u bocama bez čepova (radi sigurnosti), koju ste morali brzo popiti da je prilikom plesanja, skakanja i ostalih aktivnosti slučajno ne prolijete.

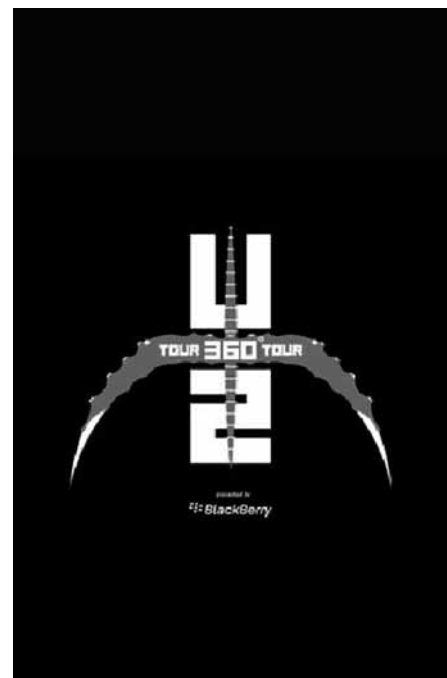
Prvu predgrupu, The Hours, smo nažalost propustili, ali je zato druga, Snow Patrol, bila odlična. Svirali su hitove poput Chasing Cars i Run, ali nažalost ne i Take Back The City. Sve u svemu, zagrijali su publiku koja je sve nestrpljivije očekivala slavne Irce.

Prije nego što počnem pisati o samom koncertu, ne mogu a da ne posvetim barem jedan odlomak pozornici. Nazvana je Claw (kandža) i bila je visoka

U Hrvatskoj tijekom 2009. /2010. nastupili su ili će nastupiti:

Beyonce, Depeche Mode, Ladytron, Nightwish, Sting i Edin Karamazov, Sepultura, Kodo, The Rasmus, Comby Christ, Napalm Death, Martin Solveig, Armand van Helden, Blackmore's Night, Grave Digger, Leningrad Cowboyse, Sepultura, Eagles of Death Metal, Indica, Pain, Sisters Of Mercy, Kodo, Martin Solveig, Arctic Monkeys

55 metara. Zaista veličanstveno zdanje. Kružna pozornica s dva pomična mosta, veliki video zid s mogućnošću spuštanja, neizbrojivo mnogo kamera... Svjetlosni efekti su bili fascinantni. Za svaku novu pjesmu na video zidu su se prikazivale

različite animacije, slike, poruke ili pak spomenutim kamerama u krupnom planu snimani članovi banda, s tim da smo, naravno, najčešće mogli vidjeti Bona. Uz video zid, raznobojne reflektore i neprestano blicanje fotoaparata nijedan trenutak koncerta nije bio monoton ili imalo sličan prethodnom.

Uz minimalno kašnjenje od svega 15 minuta, odmah po zalasku sunca, nakon nekoliko prvih taktova Bowiejeve pjesme Space Oddity uz vrisku i pljeskanje publike na pozornicu su izašli Bono **Vox**, The **Edge**, Adam **Clayton** i Larry **Mullen**. Koncert su otvorili pjesmom Breathe. Trebalo je samo "16th of June 9:05, door bell rings, man at the door says if I want to stay alive a bit longer..." (iliti-ga prvih par sekundi pjesme) i svi smo se naježili i dobili onaj čudan, ali ugodan osjećaj u prsima koji nije popuštao do samog kraja koncerta. Svirali su pjesme s novog albuma poput No Line On The Horizon, Get On Your Boots, Magnificent, Unknown Caller, I'll Go Crazy If I Don't Go Crazy Tonight, ali i dosta starijih stvari kao što su Beautiful Day, One, City Of Blinding Lights, Vertigo, Sunday Bloody Sunday i mnoge druge. Svirka je trajala puna dva sata. Članovi banda su se neprestano kretali po pozornici neovisno jedan o drugome i davali su dojam

Set lista U2

Breathe, No Line On The Horizon, Get On Your Boots, Magnificent – Miss Sarajevo, Beautiful Day – Blackbird, Elevation, One – Unchained Melody, Until the End of the World, Stay (Faraway, So Close), Unknown Caller, The Unforgettable Fire, City of Blinding Lights, Vertigo, I'll Go Crazy If I Don't Go Crazy Tonight (remix), Sunday Bloody Sunday, Pride, MLK, Walk On, Where the Streets Have No Name, Happy Birthday to The Edge (again).

Bis: Ultraviolet, With or Without You, Moment of Surrender

kao da se zabavljaju svirajući, da uživaju, a upravo to je ono što publiku čini zadovoljnijom, ono što dijeli dobre koncerte od odličnih. Neizostavna je i činjenica da se Bono potrudio naučiti i par riječi na hrvatskom, a između ostalog je izgovorio i Gundulićev stih "O lijepa, o draga, o slatka slobodo!" U2 i Bono su poznati po svojoj borbi za dobro i ljudska prava,

te su dio koncerta posvetili upravo tome. Izrazili su potporu burmanskoj političarki, borcu za ljudska prava i nobelovki Aung San Suu Kyi koja je zadnjih 14 godina u kućnom pritvoru. Njena priča je ispričana te se na pozornicu popelo dvadesetak ljudi s maskama na kojima je slika njenog lica. Bono je spomenuo i Hrvatsku koja je puno propatila zbog osvajačkih namjera drugih država te je već ionako raznježenoj publici otpjevao jednu od najemotivnijih pjesama grupe U2 – One.

Za bis su odsvirali Ultra Violet (Light My Way), With Or Without You, i Moment of surrender, a sljedećeg dana su odsvirane i I Still Haven't Found What I'm looking for, Mysterious Ways, Stuck In A Moment You Can't Get out of. Kraj koncerta je bio spektakularan koliko i početak: spomenuti video zid je bio raširen i spušten (???) skroz do pozornice i njegovo svjetlo je osvijetljavalo cijeli stadion, publika u ekstazi, a Bono je obećao ponovni dolazak u Hrvatsku.

Ova dva koncerta definitivno zaslužuju titulu koncerta desetljeća, jer Hrvatska godinama nije vidjela nešto ovako izvrsno: svaka pjesma savršeno odsvirana i otpjevana, izvođači tako humani i ne rade ništa preko volje, a organizacija da bolja ne može biti. Sada samo držimo fige i nadamo se da će doći i u Split.

Razgovor s Brankom Brekalom, glavnom i odgovornom urednicom HRT-ove emisije "More"

"Mladi ste, ostavili smo vam prostora za promjene"

Razgovarala: Lucija Kilić, IV.f

U ovo vrijeme medijskog tupila, proboja i stvaranja ekspresnih lica s TV ekrana kojima je cilj domoći se naslovnica bez pokrića, zaželjeli smo saznati sve ono tajno, skriveno i vrijedno (ako takvo još postoji) o novinarstvu. S prve linije fronta televizijske emisije "More" govori nam glavna urednica Branka Brekalo.

Završili ste komparativnu književnost i povijest umjetnosti, kako i zašto ste uplovili u novinarske vode?

Ustvari me kultura dovela do novinarstva iako danas jedno s drugim izgleda nespojivo. Valjda sam u duši veći kreativac nego li sam toga bila svjesna. Htjela sam se kulturom aktivno baviti na način da izvještaji o kulturnim događajima ili temama budu moji, autorski zapisi u elektroničkom mediju. Raditi na radiju i /ili televiziji znači stvarati audio-vizualni svijet koji uz novinarske podatke nosi osobitu poruku i kreativan pečat autora priloga. Uživam na snimanjima i u montaži, studirajući povijest umjetnosti učila sam o vizualnim komunikacijama, a na komparativnoj književnosti teoriju filma i sve naučeno mogla sam realizirati u svojim TV izvještajima i reportažama. A kultura kao vrelo brojnih tema temelj je gotovo svih mojih profesionalnih uradaka, baviti se kulturom moj je životni zadatak.

Možete li ukratko opisati vaš profesionalni put?

Moj novinarski put počeo je na Radio Splitu 1988. godine. Javila sam se na audiciju za novinare vanjske suradnike i

"prošla". Odmah sam izvještavala o događajima u kulturi, radila sam intervjuje sa zanimljivim književnicima, glumcima, redateljima, arheolozima, likovnim umjetnicima... i počeo je Domovinski rat. Prešla sam s radija na televiziju i stavila se na cjelodnevno raspolaganje. Nisam išla na ratišta, bila sam i dalje vanjski suradnik, u redakciji sam pokrivala sva događanja, uključivala sam se često u program "uživo", bio je rat, a iz TV centara Split po-

krivalo se područje emitiranja od Zadra do Dubrovnika. I tada je bilo i medijskog prostora i vremena za kulturu, borili smo se perom protiv mača, dobili rat, a ja posao na TV Marjanu. Na lokalnoj televiziji radila sam urednički posao tek nešto više od godine dana, zatim sam osnovala vlastitu firmu za multimediju da bi me 2002. godine pozvali natrag na HTV i ponudili mi stalno radno mjesto novinara zaduženog za, a što drugo nego, kulturu! I evo

me na istom mjestu dočekujem Novu 2010-tu, a vjerujem da ću dočekati još koju godinu.

Koja je razlika između "običnog" novinarskog posla i uredničkog? Povlači li urednički posao doista sa sobom toliku odgovornost?

Odgovornost je jako važna u novinarskom poslu, tako da ne mogu sa sigurnošću reći tko je odgovorniji, novinar ili urednik jer biti odgovoran prema javnosti i temi o kojoj novinar govori, piše, izvještava, jedan je od temelja naše struke. Urednik ima obvezu pregledavanja svih tekstova, novinar samo svojih i tu je bitna razlika koja kasnije rezultira većom odgovornošću i većim poslom. Ali od svih poslova najteži je rad s ljudima, tu urednici "stradavaju" jer ovo su kreativni, emocijama nabijeni poslovi, a redakcije su pune pametnih, često uvrijeđenih novinara. Pa ti uredjaj među takvima! Televizija je posebice mjesto za njegu i održavanje ega, TV novinari su popularni, mnogi su zvijezde, javnost ih prepoznaje pa nije lako raditi, a da ti "ne udre u glavu". Ali kada se predaš ovom poslu, adrenalin skoči. Znala sam raditi danima neprekidno s tek nekoliko sati noćnog odmora. Naporan je ovo posao, ali lijep, izazovan i zanimljiv.

Vi ste urednica emisije More na HRT-u, jeste li se imali priliku okušati u nekim drugim vidovima medija i postoji li bitna razlika između novinskog, radijskog i televizijskog novinarstva?

Slika čini razliku u novinarstvu televizije i ostalih medija. Znamo da slika "govori", kažu da vrijedi tisuću riječi i moćno je

sredstvo komunikacije. Rad u ovom mediju stoga više obvezuje na oprez, jer bez obzira na tekst slikom možemo poslati pogrešnu informaciju. Ali tu je i ljepota televizijskog novinarstva, upravo emisija More to potvrđuje. Nema riječi kojima se može opisati ljepota naše obale, otoka, ljudi i običaja. Uživam raditi za tu emisiju, na terenu stalno učim i upoznajem nove ljude, vidim život u punoj snazi i izvornosti, mislim da je to privilegij televizijskog novinarstva, doći s kamerom i zabilježiti raskoš neopisivu riječima. Radila sam i u drugim medijima, televizija mi je najdraža. Iako i radio ima draž širine, dojam neograničenosti. Dok je televizija pomalo površan medij jer ne trpi puno podataka, radio traži pozornost i temeljitiji novinarski pristup.

U nekim idealiziranim vremenima novinari su predstavljeni kao pioniri istine koji rade mahnito do kasno u noć da bi na vrijeme predali svoje članke, živčani, smeteni, izgubljeni, u dimu cigarete i kofeina. Je li novinarski posao stvarno toliko stresan? Možete li nam približiti atmosferu stvaranja emisije? Što je potrebno uopće za stvoriti dobru emisiju?

Nema dima jer nema pušenja, i to je šteta. Čini mi se kao da je s dimom otišao i zanos nekih ne tako davnih novinarskih vremena. Više se "ne grize" kao do nedavno. Zнала sam na poslu provoditi i po 16 sati i nije mi bilo teško. Osjeća se neka bezvoljnost, pad kvalitete TV

novinarstva, sve je na isti kalup u informativnim emisijama, a možda sam ja zapela u vremenu i postala grintava novinarka srednjih godina i bogatog iskustva. Nedvojbeno je: novinarstvo nije bio posao nego način života, sada je većini samo posao. Govorim o dominantnom ponašanju, bilo bi nepošteno reći kako nema više strasti, ima je, ali kontrolirane razumom. Tako se stvaraju i emisije: red politike, crne kronike, ako Bog da nešto iz gospodarstva po mogućnosti da nije vezano s prve dvije teme, malo socijalnih

nemira i nezadovoljstva, pa se slože vijesti iz svijeta kako bismo vidjeli da nama nije nagore, ako stane koji prilog iz kulture i zanimljivost za kraj. Ponekad ova dva posljednja budu jedan prilog jer se od kulture bira ono što je gledateljima, kažu urednici, zanimljivije. A za dobru emisiju samo bi trebalo biti pravi novinar i urednik od struke, voljeti život i ljude, pričati temama sa zrnem soli i uskladiti količine dobrih i loših vijesti.

Imate priliku surađivati s novopečenim novinarima? Koje bi po Vama karakteristike trebao imati uspješan novinar?

Novopečeni novinar morao bi biti odgovoran, obrazovan, znatiželjan, komunikativan, mora "grist" i biti altruista. Sve se može naučiti, ali ako novinar ne voli ljude i loš je karakter ništa od pravog posla. A je li danas isto biti dobar i uspješan novinar? Mislim da je ponekad teško između tih kvaliteta povući znak jednakosti.

Vrijedi li još uvijek ona divna rečenica da je napredovati lako uz marljiv rad i trud ili treba imati debele veze i nabujali novčanik da bi bio cijenjen?

Za napredovanje u televizijskom novinarstvu potrebno je više kvaliteta: poželjno je biti mlad i lijep, ugodnoga glasa, s visokom stručnom spremom uz

nekoliko obveznih ljudskih osobina: upornost, drskost, ponekad i bezobzirnost. Samozatajan trud i rad u ovome poslu teško će doći sami do izražaja jer televizija nije medij skromnih ljudi, pa je dobro uz sve navedeno imati koju dobru vezu i poznanstvo kako bi uspjeh bio brži i sigurniji.

Znamo da se danas sve gleda u brojkama, pa tako i uspješnost televizijske emisije. Kako odolijevati stalnim napadima raznoraznih žutih magazina i ostalih trač showova? Postoji li još uvijek u Hrvatskoj ozbiljno novinarstvo (zanemarišvi entuzijazam vas urednika i novinara), postoji li publika za taj tip programa?

Stoji li ona rečenica "publika želi što se publici daje"? Ili je pak problem u njihovim samim željama i potražnjama? (Nadam se da ovo nije pitanje tipa što je prije bilo, jaje ili kokoš?!)

Mene ni privatno ne zanimaju senzacije i "žutila" pa možda nisam pravi ili barem neutralan tip novinara za odgovor na pitanje o višku medijskog "žutila", jer čim ga ima meni ga je previše. Ali znam da i takvog novinarstva treba biti u TV programima, emisije podvučene crnim i žutim imaju svoju publiku, a ja bih im malo ukrala medijskog prostora u korist kulture! Televizija ima zadaću, a posebice mi na javnoj televiziji, informirati, poučavati i obrazovati. Gledatelje se pravi ovisnima o senzacionalizmu, stvorena je navika gledanja takvoga programa, a navike je kao što znamo, teško mijenjati. Gledanost može diktirati rad privatnih televizija, ali HTV treba biti jako oprezna. Jasno je da moć novca vlada svijetom i diktira ritam svemu, pa tako i televizijskom programu. Stoga su osobni izbor i strukovna odgovornost zadatak svakom imalo ozbiljnijem novinaru. Nije profesionalno pozivati se na uzrečicu "to ljudi hoće", uostalom čak i ne mislim da su gledatelji toliko željni senzacionalizma koliko se stvara dojam o tome. Uostalom, to potvrđuje i visoka gledanost emisije "More".

Prema posljednjim istraživanjima organizacije Reporteri bez granica, Hrvatska je pala za 4 mjesta u pogledu medijskih sloboda (sada je 45.)? Je li to prenapuhano ili

je tužna realnost? Tko uopće uvodi cenzuru i iz kojih razloga?

Cenzure ne bi trebalo biti u novinarstvu, ali nažalost uz nju postoji i samocenzura. Uzroke im vidim u stalnom strahu novinara za vlastitu egzistenciju. Intelektualci smo, a o mnogo čemu šutimo i to nije dobro. Nedostaje nam kolektivne hrabrosti, individualni naponi nisu dovoljni. Za dobro i kreativno stvaralaštvo treba sloboda, a ona se ipak velikim dijelom plaća u novcu. Uz naš mentalitet ni vrijeme krize ne ide nam na ruku, a i zbunjeni smo, društveno nezreli. Hrvatska je ipak zemlja u pubertetu, do mature imamo još mnogo toga za učiti, pa će se onda riješiti i pitanje medijskih sloboda. Svako vrijeme ima svoje vođe ili urednike, kad dozrije vrijeme znanja i slobode, cenzura će nestajati. Iako, svi su mediji kontrolirani pa vjerovati u potpunu slobodu pisane i izgovorene riječi iluzorno je. Mladi ste, ostavili smo vam prostora za važne promjene!

Za nas nadobudne mlade novinare, koje etape treba prijeći od novinara do stvaranja svoga imena?

Kad sam se ja počela baviti novinarstvom znao se put uspjeha: prvo se baciš na ankete i cijene blitve i kupusa. Slijede kratke vijesti s gradskih ulica i sa sitnih društvenih događanja. Tada se već vidi s kakvim se novinarom ima posla pa ga se

usmjerava prema sektoru koji će pratiti i u kojem statusu. Danas vidim instant novinare, opet naglašavam na televiziji posebice, koji brzo napreduju, drskost im je najbolja odlika, preskaču stepenice zanata, čak daju intervjuje za novine. Neki to nazivaju uspjehom, ja mislim da je riječ o fenomenu sipinog crnila: dogodi se, naglo, nitko, pa ni "sipa" ništa ne razumije, intenzivno je i brzo prođe. Zato bih savjetovala teži put postupnog savladavanja tajni novinarske struke uz puno prepravljenih tekstova, neprospavanih noći i dubokih uzdaha: Što mi je ovo trebalo!? Ako i dalje nastavite, možda od vas bude dobra novinara. I ne razmišljajte o svom imenu nego o onima kojima se obraćate. Budete li iskreno i dobro radili svoj posao, gledatelji, čitatelji, nagradit će vas vašim imenom.

Jedno klišejsko pitanje za kraj. Prednosti/mane vašeg posla? Žalite li što se bavite novinarstvom?

Ne žalim ni za jednim novinarskim danom, iako sam već rekla kako ni sanjala nisam da ću raditi ovaj posao. Divan je, uzbudljiv, dovodi do "ludila", stradamu živci, pa i zdravlje, ali zar tako ionako ne bi bilo u životu i bez novinarstva. Čovjek se troši, a ako nije zaludu tek onda život ima smisla. Novinarstvo daje soli životu, još ovo televizijsko! Koje reportaže sam s kolegama snimila! Ma što snimila, živjela!

Apsolutni sluh

O neobičnoj sposobnosti iz prve ruke

Piše: Katja Galić, III.a

Svi smo mi posebni na svoj način, a jesmo li toga zbilja svjesni? Pogledate li se ikad u ogledalo i zapitate što Vi to imate, a drugi nemaju? Pomislite li ikada kako ste u mnogo čemu slični drugima, primjerice po načinu odijevanja, frizuri i tome slično? Znati da ste posebniji barem u jednom pogledu prekrasna je činjenica koja Vam može promijeniti život i ostvariti snove.

Slušajući o apsolutnom sluhu na satu psihologije, probudio se interes. **Apsolutni sluh je osjetljivost sluha drugačija od prosjeka, a njeno glavno obilježje jest da osoba s apsolutnim sluhom može prepoznati zvuk nekog instrumenta u bilo kojem trenutku.**

Titraji zraka pobuđuju osjete samo u frekvencijskom opsegu od 16 do 20 000 Hz, tako mi ne čujemo infrazvukove i ultrazvukove, ali neke životinje ih itekako dobro mogu čuti, pa tako šišmiši čuju zvuk od 400 000 Hz. Kada bismo imali tu sposobnost čuli bismo primjerice kucanje sata pod rukavom. Apsolutni prag, tj. limen je najmanji intezitet nadražaja koji je potreban da izazove osjet. Da je prag za sluh niži mi bismo čuli kretanje

molekula u zraku, jer što je prag viši, osjetljivost je niža. Ona najmanja osjetljivost naziva se aposlutnom osjetljivošću. Apsolutni prag se mijenja od pokusa do pokusa. Slab živčani sustav ima niže pragove nego jaki. Zvuci s visokom, prvenstveno niskom frekvencijom imaju viši prag nego zvuci iz srednjeg područja frekvencije koji se najbolje čuju. Adaptacija sluha je razmjerno slaba, pa tako čak ni dugotrajno djelovanje zvučnih podražaja nema osobitog učinka, ali za velike intezitete je prilično značajno gubljenje slušne osjetljivosti. Za vrijeme našeg života osjetilo sluha se razvija zajedno s nama, tako dijete poslije trećeg mjeseca života razlikuje 2 tona koji su različiti po oktavi, a muzički sluh ima nakon pete godine života. Apsolutni prag za zvuk zavisi o frekvenciji zvučnih valova, te se sa starenjem povećava. Time u uho mora dolaziti što više zvučne energije. U svijetu tek 3% stanovništva ima apsolutni sluh. **Ti su ljudi iznimno nadareni za glazbu, a jedan od njih je i učenik naše škole koji je maturirao 2008. /2009. Josip Stanić.** U ugodnom ambijentu otkrio nam je što je za njega apsolutni sluh i kako on doživljava tu posebnost.

Dakle, Josipe, što je to po tvom mišljenju apsolutni sluh?

Pa ja apsolutni sluh smatram sposobnošću savršenog raspoznavanja tona bez zadane intonacije.

A kako si ti otkrio da si jedan od sretnika koji je tom sposobnošću nadaren?

Od malena sam pjesme razlagao na tonove i kasnije sam primjetio kako za svaku pjesmu mogu odrediti točan tonalitet u kojem se ona nalazi. Isprva sam mislio da to mogu svi, ali sam kasnije u glazbenoj školi shvatio kako sam jedan od rijetkih s tom sposobnošću.

Kako je to utjecalo na tvoj život?

U proljeće '95. godine djed me odveo na moj prvi sat klavira u samostan na

Josip Stanić

Marjanu, nakon čega sam pohađao privatne satove gosp. K. Kalebića, a tek nakon izvjesnog vremena upisao sam glazbenu školu u koju sam išao 5 godina. Nažalost uslijedio je pad motivacije unatoč trudu profesora da me zainteresiraju i zadrže u glazbenoj školi, pa sam se ispisao. Samim time nova mi se prilika otvorila kada sam upoznao M. Jerkunicu jer sam zahvaljujući njemu upoznao i neke nove glazbene pravce.

Dakle, on je zaslužan za dio tvog glazbenog ukusa. Koju vrstu glazbe slušaš? Klasičku ili nešto popularnije?

Slušam sve osim turbofolka i techna.

Koji su tvoji uzori?

Onaj primarni je zasigurno L. van Beethoven, zatim Oscar Wilde, Ian Guilian ...

A jesi li imao čvrst oslonac i ako jesi, tko ti ga je pružao?

Jesam. Djed i moji roditelji, zaista sam im zahvalan na tome. Bili su bezuvjetna podrška, iako se i dan danas ne slažemo u svemu kada je glazba u pitanju.

Je li bilo teško uskladiti sve obaveze? Ipak treba pronaći vremena za obitelj, prijatelje, školu?

Bilo je poprilično teško, ali uvijek sam obaveze obavljao po istom načelu. Prvo bih napravio ono najvažnije, pa ono što volim. Sve u svemu navikao sam se na određen ritam, jedino mi tu i tamo nedostaje sna...

Uspješno si završio MIOC. Što si upisao? Kakvi su tvoji planovi za budućnost?

Upisao sam matematiku i informatiku na PMF-u. Planiram završiti taj fakultet kako bih mogao financirati svoje glazbene interese, jer mi je glazba na prvom mjestu u životu.

Znači ozbiljna glazbena karijera?

Da. Od 13. godine života uz klavir sviram i gitaru, a odnedavno i bubnjeve. S bendom Twisted mind nastupio sam na zadnja dva MIOC koncerta.

Bend ima svoje pjesme. Tko piše tekstove?

Uglavnom ja.

Odakle inspiracija?

Doslovno odasvud. Život općenito, stvari, trenutci i pojave koje me impresioniraju.

I za kraj poruka čitateljima Treme?

Uživajte u životu i radite ono što volite, a što se tiče glazbe nježite glazbeni ukus, razvijajte ga i budite neograničeni u njemu, ali ipak dosljedni onome što volite.

Pick your poison

A sad o parfemima

Piše: Tina Gorjanc, IV.b

Svi koji su bili u Barcelonu na ekskurziji sve su ovo već čuli i poslušali iz usta naše drage hotese Ester u Grassu, Francuska. Ovo je za sve koji nisu imali priliku poslušati našu dragu Ester.

Svi sigurno imate svoj najdraži parfem. A znate li odakle potječe? Tko ga je osmislio? Smučkao? Dao u proizvodnju kako bi vi mogli doći u Limonia, poprskati (naravno mislimo na TESTER) sve prisutne jer vam se toliko sviđa. Doma ga gledati kako nevino stoji na polici čekajući na trenutak kada ćete ga ponovno uzeti u ruke i poprskati se njime teškim stiskom prsta jer vas svaki štrcalj zaboli s obzirom na cijenu bočice? Vjerujem da nam je svima tako...

Ja osobno OBOŽAVAM parfeme. Daleko najdraži, pa čak i od onih u Francuskoj, mi je Hypnotic Poison. Prilično jak

parfem i osjeti se na daleko i nadugo... Oduvijek sam se pitala kako taj parfem postigne tako senzualan i jak miris, dok npr. Miss Sixty ostaje na meni tek nekoliko minuta pa ispari – već zamišljam oca kako mi viče: "Ajme šta si se nasmrnila s tim parfemon!" I napokon na ekskurziji mi sve postane jasno.

Grasse je grad s najvećim brojem proizvođača parfema na svijetu. U gradu djeluje više od 65 tvrtki koje proizvode više od 60% parfema svjetske proizvodnje. Kako bi se parfem napravio trebaju različita eterična ulja, npr. od jasmína, metvice, kakaá, vanilije i sl.

Dva su različita načina dobivanja takvih ulja. Prvi način zove se **destilacija** – hvala Bogu svi znate što je to. Rekla bi Ester dajući usporedbu: "It's like making rakija!"

Stavimo vodu i cvijeće u nekakav lonac i para ide gore uz cijev skupa s uljem. To je

najjeftiniji način i još dan danas ga koriste, samo uz pomoć razvijenije tehnologije.

Drugi način je puno kompliciraniji i koristi se kada je u pitanju osjetljivo cvijeće kao ruža ili jasmin. Latice svježe ubranog cvijeća stavljaju se u posude zajedno s mješavinom masti (glicerin i faselin) te se zatvaraju na jedan dan. Sljedeći dan latice se zamjenjuju novima. I tako 3 mjeseca svaki dan, ručno. Možete li zamisliti toliki trud i to samo radi 1 litre eteričnog ulja? Treba vam 1 tona latica za 1 litru jasmिनovog ulja i 5 tona latica za 1 litru ružina ulja. Svaki parfem ima svoja dominirajuća ulja iako u sebi ima preko 200 sastojaka. Moram svakako napomenuti da je parfem od ruža zapravo najskuplji parfem koji postoji.

Kako ne možemo staviti čisto koncentrirano ulje na kožu, ono se razrjeđuje. Tako dobivamo: eau de toilette i koncentrirane parfeme.

Eau de toilet ili after shave imaju samo 6% koncentriranog ulja u svom sastavu i zato miris nestaje nakon par sati, dok koncentrirani parfemi sadrže 12-20% koncentriranog ulja pa miris traje duže. Tajna je u manjku vode i fixatonu – mješavini koja omogućava zadržavanje parfema na koži.

Sada vam je vjerojatno jasnije zašto su parfemi uvijek tako mali i skupi, a toaletna voda u velikom pakiranju jeftinija.

Čovjek koji je odgovoran za miješanje ovih glavookretajućih i dubokoudisajnih mirišljavih vodica poznat je pod imenom NOS. Ne mislim samo na jednog

čovjeka, već na par njih koji imaju dar. Dar koji im omogućava mirisanje parfema uz detekciju svih njegovih sastojaka. NOSEVI ne piju alkohol, ne puše, ne jedu začinjenu hranu, ne jedu slatko, ne jedu mliječne proizvode i ne piju kavu (Osoba F je pitala: "Jel se seksaju?"). Ali zato 1% svjetske zarade parfema za koji rade, ide njima. Isplati li se žrtvovati?! Mislim da DA! ;)

Znate li možda tko je Edmund Trudnicka? A znate li za Christiana Diora i Dolce & Gabbanu? Edmund je izumitelj tih dvaju parfema. A jeste li možda čuli za Ernesta Bolta? Koliko vam poznato zvuči Chanel No. 5?

Svake godine određena dva sastojka postanu svjetski popularna i možemo ih naći u bilo kojem proizvodu, bio to šampun za kosu, gel za tuširanje, sapun za ruke, osvježivač prostora i dr. Prošle godine to su bili zeleni čaj i zelena jabuka. Ove godine to je brusnica, a već sljedeće godine to će biti med i naranča. U svakom parfemu možete naći i mali udio mimoze, jer je mimoza odličan fixaton.

Međutim, tekućina sama po sebi ne postiže baš toliko visoku cijenu, jer onaj tren kada parfem napusti tvornicu, stavlja se u lijepu bočicu sa slavim imenom. Bočicu i ime plaćamo 70% više od stvarne vrijednosti parfema.

In the city of Amsterdam you can find a lot of fun

Razgovor s Tinom Petrovićem učenikom 4.b razreda povodom njegova izleta u Amsterdam

Piše: Danijela Mikuličić, IV.b

Prvo da definiramo: s kim, kada i zašto si uopće išao u Amsterdam?

Zašto?... Bio sam na razmjeni učenika u Belgiji i nas nekoliko je odlučilo otići u Amsterdam. Tamo negdje tijekom drugog, trećeg tjedna smo se dogovorili da ćemo se naći u Bruxellesu. Tako smo se cura iz Izraela, momak iz Italije, momak iz Turske i ja digli u 6 sati ujutro i krenuli za Bruxelles. Tamo smo se našli sa Španjolcem i još jednim Talijanom, Austrijankom i Izraelcem.

Je li put bio naporan i gdje ste se sve zadržavali?

Sam put do Amsterdama nije bio naporan jer smo krenuli iz Belgije, tako da udaljenost nije bila prevelika. Kad smo se svi našli u Bruxellesu uzeli smo karte za Gent, iz Genta za Amsterdam. Kako u vlaku za Amsterdam nije bilo mjesta, stajali smo na nogama dva sata.

Prvi dojam?

Prvi dojam... A ne znam... Čim smo stigli, kolodvor je bio prenatrpan, a uzmi u obzir da je to stvarno velik kolodvor. Dakle, prvi dojam: gužvaaaaaaaa.

A nakon razgledavanja?

Grad je predivan. Puno je starih građanskih kućica, kanala, muzeja... Najljepši je stari dio grada oko trga Dam gdje se nalazi kraljevska palača iz 17. st.

Kakva je hrana, može li se usporediti s našom domaćom kuhinjom?

Hrane ima svakakve... Mi smo najčešće jeli u talijanskim restoranima lazare, špagete ili pizzu. Nekako smo sa tom hranom bili sigurni, nismo htjeli puno eksperimentirati. A sa našom hranom se sigurno ne može usporediti, ipak je najbolja hrana kod kuće.

Što si sve posjetio?

Posjetili smo svašta, prvo stari dio grada, pa smo išli brodom po kanalima, posjetili smo Amsterdam Arenu-Stadion nogometnog kluba Ajax, kuću Ane Frank... Nismo mogli vidjeti sve što smo htjeli jer je Amsterdam ogroman, a mi nismo imali puno vremena.

Jedna od prvih stvari koja nam padne na pamet kad se spomene Amsterdam je Crvena četvrt. Što imaš reći o njoj?

Hehe... Crvena četvrt. Nizozemska je poznata po tome što je tamo legalna prostitucija. A Ulica crvenih četvrti se zapravo sastoji od mreže ulica. Tamo ima svega: nekoliko stotina jednosobnih apartmana gdje žene stoje u izlozima i zovu vas unutra, sex shopova, sex muzeja, sex kazališta i coffee shopova i sve je to osvjetljeno crvenim svjetlima.

Kakav je noćni život?

Amsterdam ima buran noćni život, ali mi smo imali problem jer nas nekoliko nije bilo punoljetno, a oni su jako strogi što se toga tiče. Nema šanse da vas puste igdje bez da im pokažete osobnu, provjeravaju i njenu autentičnost!

Usporedi naše i njihove cijene: gdje je skuplje?

Što se cijena tiče Amsterdam je jako skup grad. Pogotovo hrana.

Najgore iskustvo?

Nema ga.

Što te se najviše dojmilo?

Najviše me se dojmila mješavina svih mogućih rasa, kultura i vjera. Na ulici se čuje različitih jezika, kao da je u gradu više turista nego stanovnika.

I na kraju: Split ili Amsterdam?

Split ili Amsterdam? Hmm... Amsterdam je lijep i zabavan grad, ali definitivno je kod kuće najbolje. Dakle Split.

Razgovor s Barbarom Matić, osvajačicom trećeg mjesta na Prvom svjetskom kadetskom prvenstvu u džudu održanom u Budimpešti 2009. godine

Broncom odlikovana prvašica

Razgovarale: Barbara Selak i Mirna Silov, l.b

Barbara Matić je jedna od onih koji svojim trudom postignu više od očekivanog, koje sjaje svjetskom broncom. Ona je ujedno i učenica prvog razreda naše škole.

Kad si se počela baviti džudom?

Počela sam se baviti u prvom razredu osnovne škole.

Tko te potakao da se baviš tim sportom?

U školi su se održavale prezentacije o džudu, često su dolazili te nas poticali da se upišemo. Nakon nekoliko treninga džudo je postao moja strast.

Što voliš kod džuda, borilačkog sporta?

Kod džuda volim najviše što puno putujem, ali i što u džudu ima veliki broj natjecanja. Na putovanjima razgledavam gradove i upoznajemo nove ljude s kojima poslije postajemo dobri prijatelji. No najbolje je što se svi zajedno družimo i izlazimo vani.

Opiši džudo u pet riječi!

Zabava, društvo, rad, napor, putovanja (natjecanja).

Kako izgleda jedan tvoj trening?

Svaki trening započinjemo sa zagrijavanjem (da ne bi bilo ozljeda), nakon zagrijavanja slijedi tehnika ulaska – uchi komi, tehnika bacanja – nage komi, nakon svog tog zagrijavanja napokon se borimo – randori. Također imamo vježbe snage, trčanje, a važno je i istezanje.

Imaš li istog trenera od početka?

Judo klub Pujanke vodi obitelj Preradović. Otac kao tajnik i rukovoditelj kluba, a dva sina kao treneri. Mene od početka treniraju Vladimir i Slavko Preradović.

Koja je uloga trenera u sportu i u tvom životu?

Uloga trenera je da te nauči svemu. Prvo da ti prenese svoje znanje o sportu, nauči radu, redu i disciplini. S trenerom moraš biti jako blizak, poput prijatelja i ne imati nikakve tajne. Treneri su velika podrška, a ponekad imaju veliku ulogu i u odgoju.

Koliko često imaš trening?

Trening imam svaki dan, da bih se bolje pripremila za natjecanja i da bih postigla što bolje rezultate trenirala sam i po dva puta dnevno. Često je taj ritam bio vrlo naporan, bila sam iscrpljena, nenaspravna; ali isplatilo se.

Kako uspijevaš sve stići?

Najbitnija je organizacija! Moram raspodijeliti vrijeme i obaveze, katkad je vrlo teško uskladiti sve da funkcionira, ali većinom sve ide po planu.

Spomenula si natjecanje. Opiši nam kako izgleda natjecanje? Koliko traje, koliko borbi ima i na čemu se zapravo boriš?

Rano ujutro ili večer prije moramo obaviti vaganje jer se borimo po kategorijama. Oko 10 sati počinju preliminarne borbe, a kad završe tada kreće finalni blok, tj. borbe za medalje. Borbe su raspoređene po borilištima kojih ima 3 do 4. Na svakom borilištu su po 3 suca; 1 glavni i 2 sporedna.

Natjecanja ne traju uvijek jednako dugo. Sve ovisi o broju dana. Najčešće traje 2 dana i otprilike po 6 sati. Najčešće imamo 4 do 5 borbi. Borimo se na strunjačama koje su u dvije boje, crvenoj i zelen. Crvena strunjača predstavlja borilište, a zelena okolni prostor.

Bole li te udarci nakon borbe? Jesu li borbe grube?

Najčešće udarci ne bole, jer sam se već navikla na njih. Ponekad dođe do istegnuća i sličnih nezgoda, pa zna zaboljeti. Kod nas na sreću nema udaraca kao u boksu, ali dok se borba odvija u parteru i sudac nije u mogućnosti vidjeti parter dolazi do štipanja, grickanja i kod muških udaraca na bolna mjesta. Znači gruba su, kako-kad.

Što je važno u džudu borbi?

Cilj džudo borbe je zapravo postići ippon (10 bodova). Pobjeda – ippon – može se ostvariti na više načina, npr. bacanjem protivnika na leđa, držanjem zahvata (25 sekundi) ili tehnikom gušenja ili poluge.

Navedi nam svoja dosadašnja postignuća na natjecanjima.

3. mjesto na Prvom svjetskom prvenstvu za kadete u Budimpešti, zatim prva mjesta na Top – A – kadetskim europskim turnirima: Zagreb, Hrvatska; Teplice, Češka; Istanbul, Turska. Ima ih još, ali ovo su najvažnija ;)

Koliko često su natjecanja?

Turniri su najmanje jednom mjesečno, za njih se pripremamo oko četiri dana, pokušavamo što kvalitetnije odraditi treninge, kako bi i uspjeh bio bolji.

Kako podnosiš poraze?

Iako nisu česti, ne podnosim ih dobro. Vrlo brzo uočim svoje greške i žalim što sam ih napravila. Ali iz svakog poraza pokušavam izvući nešto pozitivno, pokušavam učiti na greškama.

Tko ti je najveća podrška?

Roditelji, sestra, prijatelji su mi oduvijek pružali najveću podršku, bili su uvijek uz mene, uz pobjede i poraze.

Nadam se da smo vam uspjeli približiti džudo kao borilačku vještinu (džudo inače znači nježan put) i Barbaru kao djevojku vrijednu divljenja. Djevojku koja je uspjela u svom naumu te oduševila mnoge. Želimo joj puno sreće i da nas dalje čini ponosnima.

Parkour

Zašto okolo ako može preko

Piše: Ivan Vuković, IV.b

Vjetar u lice, asfalt pod nogama i savršena koncentracija. Pogled fiksiran na prepreku, a zatim taj trenutak – hop! Osjećaj pobjede i naleta adrenalina – to je parkour!

1902. godine francuski brodski činovnik Georges Hébert je bio u posjetu gradiću Saint-Pierre na otočiću u Karibima kada se dogodila strašna erupcija vulkana. Većina stanovništva koja se našla u blizini je pobjegla bez većih problema i to ga je fasciniralo. Inspiriran spretnošću i snalažljivošću domorodačkog stanovništva, Hébert u Francusku donosi ideju o treniranju u poligonima zvanim parcours. Takav trening je s vremenom postao bitan u obuci francuskih vojnika i vatrogasaca.

Nakon kojih pedesetak godina, tada još mladi Raymond Belle, koji je bio zaljubljen u fitness i sportove koji razvijaju spretnost, upoznaje se s treningom u parcours poligonima dok je bio u vojsci. Malo po malo, sve mu se više sviđala ideja treninga u svrhu što efikasnijeg kretanja kroz urbana područja i tako je privukao zanimanje mnogih ljudi.

Između ostalih, zainteresirao je svog sina Davida kojemu je, kao sedamnaestogodišnjaku koji se bavio gimnastikom i borilačkim vještinama, to izgledalo strašno zabavno. Nije bio sam, uz njega su još bili i Sebastien Foucan uz kojeg je osnovao grupu Yamakasi (Zvuči poznato?... Upravo su po njima nazvali film!) i tako je nastao parkour – l'art du déplacement, odnosno umjetnost kretanja.

Ta umjetnost kretanja se pomalo razvila u vještinu koja omogućava da izgledate kao ninja dok preskačete zidove, ograde, automobile, krave... što god vam se nađe na putu. Ali nije svrha parkoura samo da preskačete zidove u stilu, ma kakvi! Dobar traceur (osoba koja se bavi parkourom) će bez problema pobjeći i od bijesnog Usaina Bolta kojemu je upravo opsovao obitelj i s lakoćom će preći put od točke A do točke B, i to zračnu udaljenost!

U zadnjih nekoliko godina neki traceuri su krenuli u nešto drugačijem smjeru, s naglaskom na stil i zabavu. Tako je nastao freerunning. Iako je freerunning u početku jednostavno bio engleski prijevod riječi parkour, danas se osjeti blaga razlika. Naime, dok je freerunning vještina koja ponešto podsjeća na freestyle vožnju BMX bicikla, skateboarding, snowboarding i slične ekstremne sportove, parkour ipak veću težinu pridodaje efikasnosti kretanja. Skokovi i trikovi kao što su salto unazad, gaineri i raznorazne akrobacije i neće baš olakšati put od točke A do točke B, pa se zato sve češće govori o parkouru i o freerunningu, iako su većina freerunera u biti i traceuri.

Danas, zahvaljujući bezbroj besplatnih videa i tekstova na internetu, relativno

je lako upoznati se s parkourom i njegova popularnost svakim danom raste sve više skoro pa eksponencijalno, rekli bi mi *miočani*.

Nažalost, kod nas u Splitu, iako već nekoliko godina postoje grupe traceura, ne postoje službeni parkour klubovi koji bi omogućili ljudima da se upoznaju s potezima i trikovima u sigurnom okruženju dvorane sa strunjačama i ostalim rekvizitima. Ali, heh, nisu ni Yamakasi počeli u dvorani! Uostalom, parkour ipak služi za kretanje u urbanim područjima, a koja ogrebotina, uganuće, fraktura lub... erm... sve te ozlijede i nisu toliko strašne. Kao što je David Belle rekao, padovi su jako bitan dio parkoura. Nauče nas da, koliko god bili sigurni u nešto, svaki put moramo biti savršeno spremni i ne podcjenjivati nijednu prepreku, čak ni one najmanje, a to nas može naučiti i da živimo kao traceur, čak i kada ne preskačemo.

Brazilska borilačka vještina

Capoeira

Zemlja egzotičnih samba plesačica, spektakularnih karnevala, vječnog ljeta, privlačnih plaža, sigurno su prve asocijacije na sam spomen Brazila.

Piše: Mila Vuković, l.c

Jedna od teorija nastanka brazilske borilačke vještine capoeire (najprihvaćenija od svih) je ta da capoeira vuče korijene iz Afrike. Ljudi iz različitih afričkih plemena su dovedeni u Brazil gdje su bili u ropstvu. Došlo je do miješanja mnogih kultura i običaja koje su oni sačuvali, pa tako i nekih borilačkih pokreta. Robovi su počeli uvježbavati novu opasnu borilačku vještinu. Ubrzo su morali nešto promijeniti jer su ih robovlasnici kažnjavali za uvježbavanje te vještine. U svoja borilačka kretanja su ubacili i neke elemente plesa. Tu novonastalu borilačko-plesnu vještinu upotpunili su glazbom, ritmom i pjevanjem. Tada su robovlasnici

mislili da je to samo ples i način zabave robova, te su ih prestali kažnjavati. Tako je nastala capoeira s kojom su se mnogi robovi oslobodili i ona postaje simbol oslobođenja.

Nakon ropstva, capoeira se pomalo počinje zaboravljati. Koriste je kriminalci u pljačkama, uličnim borbama, pa je čak i neko vrijeme bila zakonom zabranjena. Capoeiru spašava 1928. godine mestre Bimba koji otvara prvu capoeira akademiju. Od tada capoeira se razvija, postaje popularna u mnogim zemljama svijeta, pa tako i u Hrvatskoj.

A sada, malo o samoj capoeiri. Capoeira je, dakle, prema definiciji iz uvoda, afro-brazilska borilačka forma s elementima plesa. Igra se odvija između dvoje ljudi, u nenasilnom okruženju, popraćena je glazbom i pjevanjem. Sve to tvori jednu rodu (čitaj: hod). Roda je zatvoreni krug kojeg čine capoeiristi unutar kojeg dva capoeirista igraju neku od capoeira igara. Roda je zatvorena i u obliku kruga radi boljeg održavanja energije u samoj igri i atmosfere za vrijeme igre.

Najveću ulogu u održavanju te atmosfere i pozitivne energije u rodi ima glazba i ritam. Rodu predvodi glavni instrument, najkarakterističniji za capoeiru – berimbau. Svirač berimbaa u rodi predstavlja centar. Prije početka svake igre, pokazuje se poštovanje prema njemu tako da se ulazi u rodu ispod berimbaa, pozdravljajući svog suigrača. Uz berimbau se svira i atabaque – bubanj, također karakterističan za capoeiru. Postoje više različitih vrsta ritmova, o njima ovisi i stil igre. Oni se u rodi prate pljeskom i pjevanjem tradicionalnih brazilskih capoeira pjesama.

Najvažniji događaj u životu jednog capoeirista je batizado. Održava se svake godine, okupljaju se svi capoeiristi, najčešće iz cijele jedne grupe i polažu za višu cordu (pojas). Za vrijeme igre u rodi, osjećaj je stvarno fenomenalan. Zaboravljaš se na sve obaveze, na MIOC i matematiku. Uživaš u samoj capoeiri, zabavljaš se sa svojim suigračem, prepuštaš se glazbi.

U capoeiri su svi elementi podjednako važni. Capoeiristom se ne možeš nazvati ako naučiš samo neke glavne udarce, obrane i gingu (osnovni pokret u capoeiri). Uz sve to, trebaš znati i pjevati i svirati tradicionalne capoeira pjesme jer je kombinacija svega toga i bit capoeire.

Ljudi često treniraju capoeiru u cilju da nauče fascinantne akrobacije koje izgledaju dosta privlačno. Akrobacije u capoeiri uglavnom služe za eskiviranje, te olakšavaju kretanje, a ostalim dijelom su samo pro forma.

Filozofija capoeire je zapravo puno značajnija. Igra se temelji na pitanju i odgovoru. To znači da se treba uspostaviti kombinacijski ritam između udaraca i eskivacija (obrana, izmicanja). Suprotno od nekih drugih borilačkih vještina, gdje je dopušteno samo napadati. Upravo je to ono na čemu se capoeira temelji, nema fizičkog kontakta, radi se na samokontroli, uspostavljanju ritma, igre, te na nadmudrivanju suigrača pomoću pokreta i raznih kombinacija. Mogla bih još dublje ući u samu filozofiju capoeire, ali o tome drugom zgomom.

Za kraj, po meni jako lijepa rečenica iz jedne capoeira pjesme:

Comecei por brincadeira, comecei sem emoção, mais depois a capoeira, conquistou meu coração!

(Počeo sam iz šale, počeo sam bez osjećaja, mnogo kasnije capoeira je osvojila moje srce!).

CAPOEIRA AMAZONAS

Osnivači Capoeira Amazonas u Hrvatskoj su **Nikola Orešković** i **Tena Kostanjšek**, a počela je s radom u Zagrebu 2003. godine. Glavna je ideja promicanje i učenje capoeire. S vremenom udruga je proširila svoje djelatnosti uz rast broja programa i akcija koje provodi.

Capoeira Amazonas je dosad predstavila capoeiru na nizu kulturno-sportskih događanja, ali i na uličnim i kazališnim festivalima, tematskim večerima, tribinama, otvorenjima, promocijama, sportskim susretima, demonstracijama borilačkih vještina i brojnim drugim manifestacijama širom Hrvatske.

Također su u svojoj produkciji i u suradnji sa drugim umjetničkim organizacijama napravili i nekoliko predstava, te jedan umjetnički performans:

- predstava "Maculele" (Capoeira Amazonas – 2006. godine)
- predstava "Story of capoeira" (Capoeira Amazonas – 2007. godine)
- predstava "Rituals" (Capoeira Amazonas & Cirkus vjetra – 2007. godine)
- performans "Dreams" (Capoeira Amazonas & Cirkus vjetra – 2007. godine).

“Supertalent” iz prve ruke

Intervju obavila: Ivana Roguljić, 4.f

Hrvatski “Supertalent”, koji se prošle jeseni prikazivao na Novoj TV, gledalo je nekoliko tisuća Hrvata. No, kako to izgleda s druge strane kamera, otkrivaju nam Marko Sajc-Budija, osnivač splitske plesne skupine “Unit-X” (i bivši mi-očić), te plesačica Petra Mamić, također Splitskaanka.

Splitski majstori

Sedmoplasirani ste na prvom hrvatskom “Supertalentu”! Sretni? Razočarani? Oboje?

Sretni smo zbog nastupa u finalu, a i općenito zbog samog sudjelovanja u showu, zbog činjenice da smo pokazali javnosti ono najbolje od sebe i uložili maksimalni trud, kao što i uvijek radimo. Sedmo mjesto možda i nismo očekivali, mislim da smo se svi potajno nadali jednom od prva četiri mjesta, no na kraju definitivno ne mogu reći da smo razočarani.

Kakva je bila atmosfera tamo? Kako to izgleda?

Mogu slobodno reći da gledatelji na malim ekranima imaju potpuno drugačiji uvid u cijelu atmosferu showa. Jedna od najzanimljivijih činjenica je da je temperatura u finalu i superfinalu bila vjerojatno ispod nule, jer je studio ustvari jedan

veliki šator, tako da nas je od snijega i leda Zagreba dijelio tek jedan sloj platna. Iako se to na pozornici nije moglo vidjeti, natjecateljima i nije bilo baš previše ugodno u scenskoj odjeći, tako da su i do zadnjeg časa pred nastup bili u debelim jaknama. A nije se radilo samo o par minuta na pozornici, nego i o dva dana višesatnog vježbanja, postavljanja scene, kamera i mikrofona, ovisno o željama svakog pojednog izvođača, kao i raznih intervjua za novine i televiziju. Veoma naporno, ali i uza sve to, ipak jako zanimljivo iskustvo.

Tko vam se od ostalih natjecatelja najviše svidio? Po talentu, ali i s kim ste se najviše skompali?

Najviše smo se skompali s natjecateljima koji su dogurali do finala zajedno s nama, jer smo ipak najviše vremena proveli skupa. Treba istaknuti da su to ipak ljudi različitih godišta i područja djelovanja, pa, iako smo se družili sa svima, najviše smo sa ostalim plesnim skupinama, jer su nam oni po dobi i po talentu najbliži. Družili smo se i u hotelu u kojem smo bili smješteni, nakon dnevnih obveza.

Kako je uopće “pala” odluka o prijavljivanju na show?

Odluka nije bila u cijelosti naša, jer su producenti showa imali zadatak potražiti eventualne natjecatelje i kontaktirati ih. Tako su preko interneta i našeg kontakt telefona došli i do nas i pitali jesmo li zainteresirani.

Tko vam osmišljava koreografiju i scenski nastup? Koliko su vam osobe u showu zadužene za styling pomagale?

Koreografije smišljamo zajedno. Ipak nas je desetero, a većina nas smo i treneri u splitskom plesnom klubu D’N’F. Za styling je većinom zadužena naša članica Katarina Botica, poznatija pod nadimkom Kaja. Osmišljavala je kostime i šminku, a

i vlastoručno nas šminkala prije svakog nastupa. To je bilo dosta zahtjevno, no obavila je super posao i to nam je uvelike poboljšalo sam efekt tijekom izvedbi koreografija. Kostime nam šije Vasiljka Jurko iz solinske firme VIA COMM 94. U finalu nam je pomogao Toni Plančić, koji je izradio 99% kostimografije za finale, uključujući veliku haljinu i krila, što je bila izvanredna ideja. Naravno, postojali su i šminkeri i frizeri zaduženi za styling natjecatelja, no odbili smo njihovu pomoć jer smo bili svjesni toga da se osobe koje moraju pripremiti toliko ljudi za jednu epizodu showa ne mogu nikome u potpunosti posvetiti, a mi smo htjeli pokazati najbolje.

Kako ste se vi slagali tijekom smišljanja koreografija, s obzirom da ste bili dosta vremenski ograničeni? Je li bilo nesuglasica?

Naravno da je bilo nesuglasica, to je normalna stvar kada nas ima desetero, a svatko od nas je u glavi zamislio nešto drugo. Tome je dosta pridonio i *presing*, budući da smo bili vremenski ograničeni, a i neispavani i umorni. Posebno se to moglo osjetiti pred superfinale, jer smo prolaz dobili tek u zadnjoj finalnoj emisiji, što nam je ostavljalo malo vremena za pripremu. No, kada se i posvađamo, uvijek se trudimo doći do najboljeg zajedničkog rješenja.

Je li vaše djelovanje usko povezano uz vaš matični klub, splitski D'N'F? Vodi li Unit-X ustvari ovaj klub?

Djelovanje ne može biti uže nego što jest, budući da smo svi članovi D'N'F-a, a većina i treneri. Unit-X je i nastao i razvija se u prostorijama ovoga kluba, koje su nam poslužile za vježbanje i do u sitne sate. Što se tiče vođenja kluba, članovi Unit-X-a uvelike sudjeluju u njemu. Naravno, klub ima svog vlasnika i tajnika, u kojima smo našli podršku, i sve se odvija u dogovoru s njima.

Osim na raznim natjecanjima, hrvatskim i međunarodnim, gdje ostvarujete izvrsne

rezultate, sudjelujete i na brojnim drugim događanjima. Neka od njih i sam D'N'F organizira. Koja biste istaknuli kao dosad najzanimljivija?

To je jako teško pitanje, jer takvih je događanja, bez pretjerivanja, stvarno mnogo. Osim na raznim državnim i međunarodnim kupovima, sudjelujemo i na brojnim plesnim radionicama, zabavama, izložbama, pa čak i vjenčanjima ili pak otvaranjima auto-salona. Što se tiče sudjelovanja na natjecanjima, nažalost, uvijek plate naši džepovi, počevši od kostima i šminke, do samog prijevoza.

A što je s planovima za budućnost?

Planovi se ne mijenjaju. Svi su usmjereni na ples. Primjerice, već smo 26. prosinca nastupili u primoštenskoj "Aurori". Namjeravamo i dalje sudjelovati na natjecanjima i radionicama, kao i voditi ih. Naime, uživamo u svome poslu, jer ne samo da plešemo za svoj gušt, već i educiramo i potičemo druge mlade ljude u ovoj aktivnosti. Vjerujemo da će nam naša pojava na "Supertalentu" ipak otvoriti neka vrata, pa bismo mogli i proširiti svoje ciljeve.

Što vas vodi u "nove radne pobjede", što vas potiče na toliku ustrajnost i angažiranost? Velika ljubav prema plesu?

Naša zaljubljenost u ples uvelike nas vodi u tome, a ostvareni rezultati uzrokuju veliko zadovoljstvo, tako da nas naš ples ispunjava, mogao bih reći, metafizički. Veliki je užitek ne samo ostvariti veliki rezultat, nego sudjelovati u bilo kakvom programu. A osobita je stvar prenositi stečeno znanje djeci i biti im podrška u njihovim samostalnim nastupima.

Je li vam na kraju drago što ste bili dio ovog showa i pokazali Hrvatskoj što znate? Mislite li da će vaš nastup na "Supertalentu" pomamiti ljude za ovom vrstom plesa?

Na kraju smo stvarno zadovoljni sudjelovanjem u showu, nemamo nikakvih primjedaba. Ljudi nisu bili toliko upoznati s ovom vrstom plesa, tako da nam je drago da smo ga na ovaj način popularizirali. Primjerice, povećalo se zanimanje i za naš klub, no vidjet ćemo koliko će to ljude "držati".

Ah, da, bitno pitanje! Zašto ime Unit-X?

Slovo "x" je svemu "krivo". Ova grupa počela je kao dvojac kojeg smo činili moja malenkost, nadimka Flex, i Ivan Marušić, nadimka Xtreme, također bivši učenik III. gimnazije. Jedno ime je završavalo, a drugo počinjalo sa slovom "X", pa se tako rodila ideja o imenu – Unit-X.

Hvala na ugodnom razgovoru. Imate li možda nekakvu poruku za čitatelje Treme?

Budući da smo nas obojica osnivača išli u MIOC, htjeli bismo pozdraviti svoje profesore. Ne mogu sad u Ivanovo ime istaknuti nekoga, no ja bih htio pozdraviti svoju profesoricu matematike, prof. Serdar. Zahvalan sam joj na znanju koje mi je pružila i time mi omogućila da i sam danas držim repeticije, pa tako i zaradim malo džeparca sa strane. Pozdrav svim mioćićima!

Sky is the limit

Petra, što te navelo da se prijaviš na prvi hrvatski "Supertalent"?

Gledala sam televizijske najave i jednostavno osjetila da je to "to" – jedna super prilika da pokažem barem dio onoga što mogu. Najveći poticaj na prijavu bila je možda činjenica da se zadnje dvije godine nisam ozbiljno bavila plesom, pa sam shvatila da bi sudjelovanje u ovom showu bio super put k "povratku".

Petra Mamić s novinarkom Treme

Kakva je bila atmosfera tijekom showa? Možeš li istaknuti neki poseban trenutak ili osobu s kojom si se najviše družila? Jesi li naučila nešto novo?

Atmosfera je bila savršena. Po meni, nešto slično svaki bi čovjek trebao doživjeti. Nemam apsolutno nikakvu primjedu, osim što je bilo jako hladno pri nastupima. Svi su natjecatelji bili simpatični, a pogotovo bih istaknula Monicu Rogić, Vjekoslava Didovića i sestre Kolgeraj. Od svih njih naučila sam jedno – da trebam puno više raditi. Naime, dojmila me se njihova upornost – trenirali su po 6-7 sati dnevno.

Jesi li na kraju razočarana zbog neulaska u finale ili si zadovoljna sveukupnim iskustvom stečenim na showu?

Nisam razočarana, jer nisam ni očekivala finale. Štoviše, nisam očekivala ni polufinale, a sudjelovala sam u njemu, zbog čega sam jako sretna. Apsolutno sam zadovoljna što sam imala priliku sudjelovati u ovakvoj vrsti showa, i pritom se i dobro zabaviti.

Jedina si od plesača nastupala sama. Jesi li imala tremu? Koliko ti je pomogla podrška tvojih navijača?

Iskreno, tremu nisam imala, jer sam navikla na samostalne nastupe. Što se tiče mojih navijača, odnosno navijačica, skidam im kapu! Bilo je njih 20 cura, a bile su najglasnije. Direktor mi je rekao: "Petra, ako ih ne stišaš, izbacit ću ih iz studija!"

Pojava na Supertalentu samo je jedan u nizu tvojih nastupa. Koji svoj nastup smatraš najvećim uspjehom?

Najveći uspjeh mi je prvo natjecanje u životu. Imala sam 10 godina i osvojila 3. mjesto u disco-danceu među 60-ak natjecateljica. Ovaj uspjeh draži mi je od svih prvih i drugih mjesta koja sam naknadno osvojila, jer sam prvi put samostalno istupila, otplesala, a usput i osvojila medalju!

Čemu možeš zahvaliti na svom uspjehu?

Definitivno svojoj trenerici, Meliti Janeš, vlasnici plesnog kluba DOXA. Ona me "otkrila", učila me od malih nogu i uči me još uvijek. I, naravno, svojoj majci, koja mi je bila ne samo emocionalna, već i financijska podrška. Moram priznati da nisam pretjerano mnogo trenirala, što i nije za neku pohvalu, ali zato trenutno treniram i po 5 sati dnevno.

Kakvi su ti planovi za bližu, a i za dalju budućnost?

Pripremam se za svjetsko natjecanje u show-danceu i modern-jazzu koje će se održati u 5. mjesecu. Što se tiče dalje budućnosti, nakon što završim srednju školu, planiram upisati neki fakultet koji objedinjuje ples, glumu i pjevanje. No, takvog nema u Hrvatskoj. Maštam o američkom Juilliardu. Kad se probudim, vjerojatno ću upisati novinarstvo ili hrvatski jezik u Hrvatskoj. No, naravno, nikad se neću prestati baviti plesom. Ples je moja ljubav.

Razgovor s Wintonom Afrićem, doktorom tehničkih znanosti

Mobiteli – bolest ili napredak

Oko 79% hrvatskih građana posjeduje mobilni telefon, a 12% građana ima više od jednog mobitela. Vjerojatno ste i sami jedan, odnosno jedna od njih.

Mobitel kuha jaje

Piše: Tina Gorjanc, IV.b

Da bih se bolje informirala o samoj štetnosti ili korisnosti mobitela pozvala sam na razgovor kvalificiranu osobu i iz prve ruke saznala koliko su štetni mobilni uređaji i kako zapravo funkcioniraju. Gospodin Afrić je doktor tehničkih znanosti, doktorirao je na temu "Utjecaj šuma interferencije na izbor kodova za prijenos u mobilnim sustavima s proširenim spektrom" na FER-u u Zagrebu. Redoviti je profesor na Sveučilištu za stručne studije u Splitu.

Kako zapravo rade mobiteli? Po kojem principu?

Standard po kojem rade je GSM – akronim Groupe Special Mobile pri Europskom institutu za standardizaciju koja je dobila zadatak da razvije jedan standard za digitalnu telefoniju. Taj razvitak je trajao od 80-te do 90-te godine te je bio osmišljen kao paneuropski standard, međutim zbog kvalitete doradenosti i utrošene intelektualne energija stručnjaka iz Europe koji se bave telekomunikacijama, prevladao je na globalno tržište.

A u Americi?

U Americi imate druge standarde mobilne telefonije kao što je IS 95, ali isto tako i GSM, kod nas nema njihovih standarda. Amerika dosta zaostaje u razvoju mobilne telefonije za Europom. Kod njih nije toliko skup terminal, koliko je relativno skupa usluga i ne koristi ga toliko velik broj ljudi. Činjenica je da je prva mreža u Europi bila 1991. godine u Francuskoj, a već 1995. godine u Italiji imate ogroman broj mobitela. Zapravo kad se standard pustio nitko zapravo nije očekivao baš toliku ekspanziju kolika se uistinu dogodila.

Velik dio, eto Europljana, koristi mobitel. Štete li i koliko mobiteli ljudskom organizmu?

Ljudi govore sve i svašta, a zapravo vrlo malo toga znaju. Naime mobiteli rade na frekvencijama od 890 do 915 MHz i to znači da mobitel na jednoj od tih frekvencija emitira, ima taj jedan blok od 25 MHz koji je podijeljen na 125 dijelova, a prima od bazne postaje na frekvenciji od 935 do 960 MHz što je zapravo otprilike 1 GHz, što je osnovni standard GSM-a.

Na frekvenciji od 1 GHz valna dužina elektromagnetskog vala je 30 cm, što znači da ne može djelovati kao što djeluje mikrovalna pećnica, jer kod mikrovalne pećnice valna duljine elektromagnetskog vala odgovara molekuli vode, a većina organskih tvari je sastavljena od vode i ona uzrokuje titranje tih molekula vode, odnosno pretvara elektromagnetsku energiju u toplinsku, a to se kod mobitela ne može dogoditi jer mu je valna dužina prevelika.

S druge strane štetnost zračenja najčešće ovisi o tome koliko je to zračenje. Prije nego što su postojali današnji mobiteli postojali su NMT 450 (Northic mobile telephone) koji je radio na otprilike 450 MHz. Ti telefoni su u svojoj emisiji imali znatno veću snagu, jer je Splitsko-dalmatinska županija tada bila pokrivena sa samo 7 baznih postaja. Što je udaljenija bazna postaja to i energija mora biti nešto veća.

Danas je napravljen puno gušći sustav baznih postaja. U gradu Splitu bazna postaja od mjesta na kojem razgovarate udaljena je nekakvih 700-800m, a to znači da je izlazna snaga negdje oko 2W što i nije nekakva kolosalna snaga da bi se njom moglo ispeći jaje kako neki kažu. Nisu frekvencije te koje bi izazvale zagrijavanje molekula vode u jaju jer je frekvencija puno veća, a kad bi to uistinu bilo moguće učiniti s mobitelom, onda bi mobitel bio perpetuum mobile jer bi dao više snage nego što on sa svojom baterijom uopće posjeduje. On nema veliku energiju te prilagođava svoju izlaznu snagu prema sustavu, znači ako je bliže baznoj postaji on će spustiti manju izlaznu snagu. I po snazi i po frekventnom opsegu ne može se reći da spada u raspon štetnih frekvencija.

Dajte nam primjer nečega čim se služi suvremeni čovjek a što bi moglo biti štetnije od mobitela?

Zračenje kojeg se ljudi trebaju čuvati je zračenja radara. Oni imaju kolosalne snage. To su impulsne snage koje u jednom kratkom vremenu ispuštaju ogromnu energiju i on radi na taj način da svoj elektromagnetski val reflektira od nekog objekta i hvata njegovu refleksiju. Radar proizvodi usmjereno zračenje i trebalo bi se kloniti kuteva njegovog zračenja.

Ali isto tako štetnija od mobitela je npr. i žarulja od 100W, ona klasična koja radi na principu žarne niti. Ona zagrijava tu žarnu nit od čega 80% ide u toplinu, a 20% u svjetlo. Ali, ne izlazi samo svjetlo, jer kod zagrijavanja materijala izlazi svašta, pa i radioaktivno zračenje. Televizijski ekran, ovaj klasični s katodnom cijevi puno je opasniji nego mobitel i ima puno veće zračenje jer kod njega elektronski snop bombardira unutra ekran, fluorescentni materijal, i na taj način izbacuje fotone, a osim fotona izbacuje i druge tvari iz materijala. Znači to su sigurno puno opasniji uređaji nego sam mobitel.

Ljudi obično protestiraju kada se stavi bazna postaja ili antena na vrh zgrade ili kuće iz straha od pretjeranog zračenja. To su određene predrasude i teško je ljudima objasniti da bi veću štetu činila žarulja. Ljudi se vole strašiti. Čovjek je i prije bez ikakvih električnih uređaja bio izložen zračenjem i to onima iz prirode jer postoje radijacije iz Sunca koje su zapravo puno jače i puno teže oštećuju ljudsko tijelo.

Mobitel u tehničkom smislu nije štetan, eventualno možemo pričati o nekakvoj socijalnoj sferi, je li koristan ili štetan, ali to više postaje socijološko, nego tehničko pitanje. On u tehničkom smislu nije štetan i ne može uzrokovati nikakve zdravstvene probleme.

Kako objašnjavate pečenje kokica u blizini mobitela?

Eksperiment se može napraviti, ali tu jednostavno nema dovoljno toplinske energije. Kokica radi na taj način da u sebi mora imati vlagu i ta se vlaga postupno pretvori u paru i zbog toga ona eksplodira. Za to je potrebna poprilična količina energije. Mobitel uistinu u momentu zvanja i u momentu komuniciranja sa

sustavom ima nešto veću izlaznu snagu, međutim to je sve skupa jako nedostavno da bi se kokica ispekla. To je jednako mađioničarskom triku. Naravno trebalo bi to probati, ja nisam nikad.

Postoji li određena vrsta mobitela koja bi mogla imati štetno zračenje?

Frekvencija iznad 10GHz je problematična za prostiranje elektromagnetskog vala zato što se tu valna dužina već počinje poklapati s veličinom kišne kapi i onda

Pokus s kokicama

Handsfree

kišna kap apsorbira toplinu te umjesto da se prenosi koristan signal dolazi do zagrijavanja kiše, što znači da je valna dužina 10 puta veća. Prema tome, kada bi naša glava bila veća od 30 cm, onda bi imali nekakvih problema, inače ne.

Ima li Bluetooth štetne karakteristike?

Bluetooth je nešto drugo. To je tehnologija takozvane "personalne mreže" koju je napravio **Ericsson**. Pri njenom razvoju razmišljalo se na praktičan način. Primjerice da ta tehnologija zamijeni miša i tipkovnicu. Bluetooth ima izlaznu snagu

od oko 1mW po nekih 10-ak metara jer je ona zamišljena tako. Prema tome, po razini izlazne snage nema šanse da bi bila štetna. Bluetooth nije zamišljen da bi se s njim komuniciralo na velike udaljenosti, nego upravo da ne bi headset bio povezan sa žicom.

Zaostaje li Hrvatska po razvoju telekomunikacijskih mreža?

Hrvatska zapravo uopće ne zaostaje tehnološki za svijetom. Ne zato što smo mi puno pametni, već i zato što nam tržište nudi najnoviji proizvod. A hrvatska telekomunikacijska mreža jedna je od suvremenijih u Europi i to zato što je relativno nova. Najviše toga je napravljeno između 1990. godine i 2000. godine.

Što mislite hoće li će se ljudi prestati nalaziti, vidati i razgovarati uživo zbog sve boljeg razvoja mobilnih telekomunikacija?

Neće, jer ništa ne može zamijeniti osobni kontakt, on je najbitniji. Isto se pitanje postavlja i kod korištenja video konferencijskih sustava. Neke ljude upoznaš, ali zapravo ne možeš reći gdje si ih upoznao. Ti si npr. ovdje, a tvoj kolega je u Londonu. Vi se dogovarate, pričate, prelistavate iste dokumente kao da ste u istoj prostoriji, sve to funkcionira, međutim ništa ne može zamijeniti osobni kontakt. Pogotovo kada pričamo o učenju na daljinu. Može se određeni dio predavanja poslušati, međutim za uspješnost tog edukacijskog procesa, učenik i profesor se moraju vidjeti.

Nama zapravo mobiteli pomažu da lakše i brže ostvarimo kontakt, da razmijenimo informacije i sl. Neće doći do, kako ljudi misle, otuđenja. Naravno javljaju se novi oblici socijalnog druženja, ali nije to otuđenje. Kroz te nove oblike druženje ljudi šire svoj socijalni krug. Omogućava se onim ljudima koji su možda fizički hendikepirani da se mogu družiti, diskutirati, biti obaviješteni, informirani... Ništa te tehnologije nisu donijele loše, one su ponudile nove mogućnosti. I činjenica je da su današnje mlade generacije puno obrazovanije i informiranije nego što su bile u moje vrijeme, zato što su im informacije dostupnije. Današnja mladež se zapravo više druži i to u širim grupama, jer im to ti sustavi omogućavaju.

Zatačka

Za neke to je samo igra, a nekima razlog da nas proglase "frikovima". Samo najpredaniji igrači ostaju za kompjuterom i kada profesorica uđe u razred.

Piše: Ela Štambuk, II.a

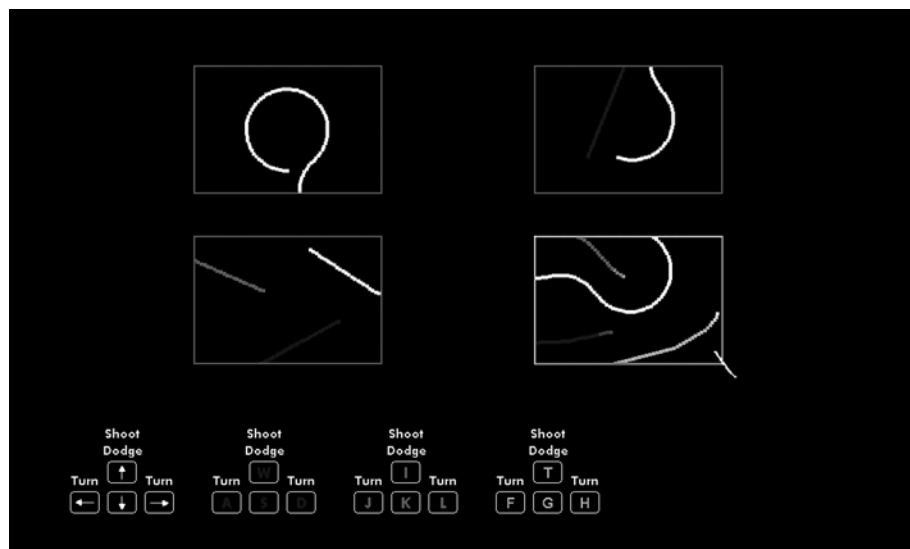
Radi se o zanimljivoj igrici radi koje se svi zaletimo u učionicu fizike da uhvatimo što bolja mjesta kako ne bismo previše iskri-vili vrat dok je igramo nagurani na jednoj tipkovnici (i mišu) i šizimo kada nam neko isključi tipkovnicu ili kompjuter.

Povijest zatačke

Zatačka, poznata i kao Achtung, die Kurve!, je besplatna (freeware) igrica za DOS namijenjena za dva do šest igrača. Napisana je u Borland C++ 1995. godine, a autor je nepoznat. Do sada je dožijela mnogo klonova.

A kako se igra?

Na početku igre svi se igrači pojavljuju kao raznobojne točkice na ekranu iz kojih idu crte. Cilj je što duže ostati u igri bez da se udari u zid, samoga sebe ili drugog igrača i izbaciti sve igrače iz igre tako što ih se prisili da se zabiju negdje. Slično kao u igri zmija, samo što je napravljena za više igrača i ne moraju se skupljati točkice. Za igru su dovoljne dvije tipke: jedna skreće crticu u desno, a druga u lijevo. Svako malo krivulja se prekida rupicom kroz koju se može proći. Često spasi "život", ali još češće ljudi ispadnu iz igre jer

se prave važni, pa se zabiju sami u sebe dok pokušavaju proći kroz rupicu.

Svaki put kada netko od igrača ispadne iz igre, svi preživjeli dobivaju po bod i tako sve dok ne ostane samo jedan igrač. Zatim kreće nova runda. Igra se završava kada netko postigne određen broj bodova.

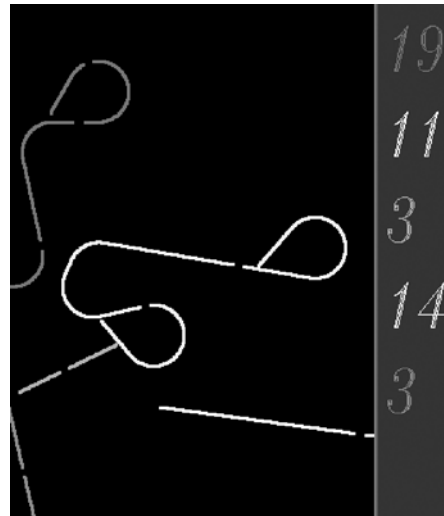
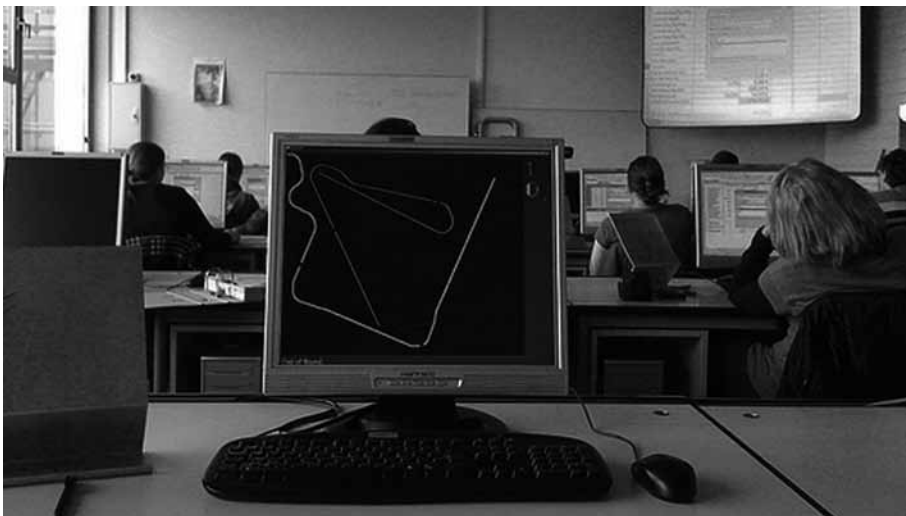
Turniri

Do sada su održana dva velika turnira Zatačke. Prvi se održao 2004. godine u Utrechtu u Nizozemskoj. Pobjedila je Turska, a zbog velikog uspjeha prvog,

održan je i drugi turnir 2007. godine u Jakarti u Indoneziji i u finalu je Singapur pobijedio Indoneziju.

Evo neki linkovi za one koji još nemaju igricu na kućnom računalu:

- <http://ozone.game-host.org/kurve/>
- <http://www.worldoffreegas.com/factsheet.php?id=79>
- <http://zatacka.sourceforge.net/>
- <http://diekurve.sourceforge.net/>
- <http://psykurve.sourceforge.net/en/>

Najtalentiraniji show do sada

Talentiranima ulaz zabranjen

Piše: Lucija Kilić, IV.f

Postoje dvije mogućnosti ako vidiš redikula na televiziji: možeš se smijati sa njim ili se smijati njemu. U svakom slučaju smijeh je bitna komponenta. I postoje dvije mogućnosti ako na lutanju televizijskim bespućima naiđeš na Super talent show (u kojem se nalazi gore spomenuti redikul op. a): možeš se smijati s njima i smijati njima. U svakom slučaju ti gubiš.

Još jedna starudija, već toliko izlizana, ofucana i smrdljiva kao što bi Žuta zbirka trebala izgledati revnom učeniku završnog razreda MIOC-a je Super talent show. Ali eto, oni svake sezone, iznova i opet, kao u nekom krugu paklene reinkarnacije imaju snage entuzijastično najavljivati da je to novo, nevideno i dirljivo. Gotovo kao predizborne kampanje hrvatskih predsjednika. Naravno, uvijek postoje i Vitezovi okruglog stola (Nina Badrić, Dubravko Merlić, Enis Bešlagić) koji kao svjetlonoše, u ovom mraku Velike depresije (iz prostog razloga jer ljudi ne mogu platiti električnu) trebaju rastjerati sile zla i svojim klikom na crveni gumb, s onim drevnim plemenitim mačem s kojim je Tomislav protjerao Mađare iza Drave, osvjetliti istinske hrvatske talente i postavi ih na pijedestal popularnosti.

I donijeti bolje sutra izmučenoj naciji.

Pa skoro da je tako.

Pravila igre su podosta neodređena i ostavljaju prostor za manevriranje, jer nitko nije odredio ono vječno filozofsko pitanje: "Što je to talent?"

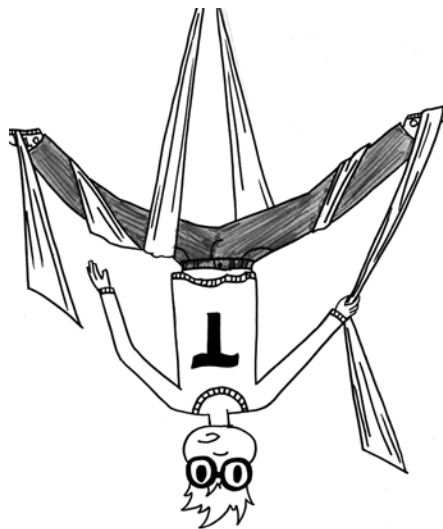
Je li to organizirana plesna skupina pod stručnim vodstvom trenera ili pak 20-godišnje sviranje violine, ili je to možda kao korov na divlje izrasla sposobnost penjanje po zavjesi? Izgleda da, po još jedan put u povijesti, najveća pitanja naše civilizacije ostaju neodgovorena.

E upravo taj neodređeni prostor vesrdno koriste razni likovi koji se skupiše iz brdovitih, nizinskih i morskih dijelova države Hrvatske.

Isto tako, dobna granica i eksploatacija djece je dozvoljena, štoviše poželjna karakteristika, pa svako toliko dođe mala djevojčica koja poželi zanjhati svojim nejakim bokovima u ritmu trbušnog plesa. No, ona je samo jedna od istih. Ima tu još njenih vršnjaka koji su u najnježnijim godinama shvatili da "nema buisnessa do show buisnessa" i koje su roditelji naučili

da samo svjetla pozornice donose važne stvari u životu (kuću za barbike i Pony) pa igraju na kartu simpatičnosti i slatkosti emitirajući Elvise, glumeći ili hardcore metalom (Zaaatvor!).

Nisu samo najmlađi ogranci našeg društva zahvaćeni tom epidemijom i umirovljenici imaju svoje točke i sredovječni magičari, i studenti komičari, svake raje

se tu nađe koja je poželjela dati obol hrvatskoj estradi. A hrvatska estrada je ionako toga puna. Smeća, dakako.

I što oni dobivaju od svega toga? Ništa drugo osim 5 minutnog ruganja auditorija i slavnog povratka kući uz obrazloženje da najveći umjetnici ionako nisu prepoznati u svom vremenu. A možda i nisu. Možda su oni čista avangarda.

Cijela ova maskerata je došla do takovog nivoa da se dežurni dušebrižnici i razni društveni analitičari koji su završili čudne smjerove na Filozofskom fakultetu više ni ne oglašavaju po novinama i ne pokušavaju objasniti uzroke i razloge ovakvog ljudskog ponašanja. Jer ovo je prestalo biti fenomen i postalo normalnost. Nažalost.

I još jedno pitanje, staro kao narod sam glasi: "Gdje su ti talentirani?"

Pa nigdje. Njih ionako uvijek proguta mrak pozornica.

Rebusi

Autorica: Tina Gorjanc, IV.b

SELO VS. (eat.)

2
SVEUČILISTE U SPLITU

4 3 2 1

XXXX ?
K=A

K=R
G=J

3, 4, 5, 6, 7

S(s), H₂O(l), O(?)
(hm.)

A

P=K

(eng.)

IL

4 ?

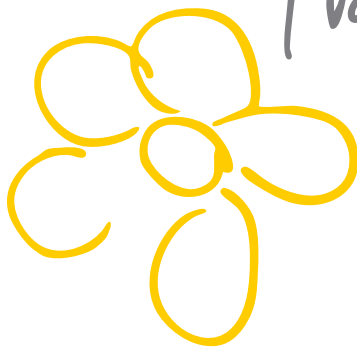
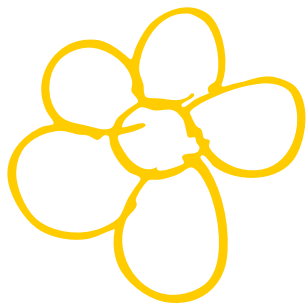
K=B

K=S

Sve što je lijepo
kratko traje ...

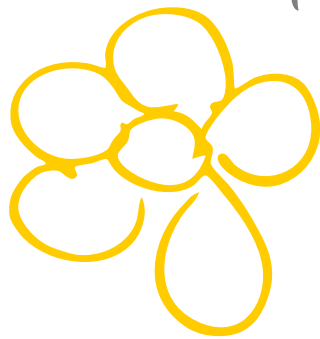
VELIKO HVALA

Danijeli

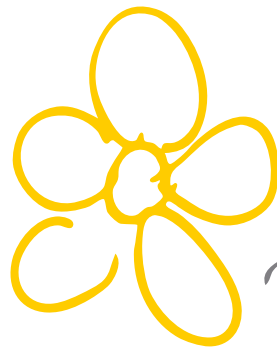
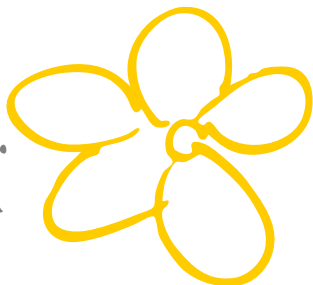

Ivani

Tini

Zužici

Petri

